

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Erő és becsület.

Budapest, június 22.

(V.) Széll Kálmán politikai egyéniségének egy egészen új oldala bontakozott ma ki a parlament színe előtt: szónoklatában ezúttal a *támadó* elem uralkodott. A szószerkezet eddig nemes páthoszával tünt ki leginkább; s ha küzdenie kellett, hát beírta a védekezéssel s ebben olyan elegáns biztosságot fejtett ki, hogy hajlama és tehetsége tulnyomóan defenzív természetűnek látszott. Ma aztán kislútt, hogy ért az offenzívához is. Támadni nem szeret, de tud. Ha bántják önértékét s ha gyanuval illetik jóhiszeműségét, akkor fegyvert ragad és kirohan s támadásában méltósággal párosult erő nyilvánul. Gyönyörködve hallgatta az egész képviselőház azt a rendkívül szellemes polémiát, a melyben Széll Kálmán sorra szedte Komjáthy Béla tegnapi beszédének minden egyes érvét, kimutatta egyenkint tarthatatlanságukat és tartalmatlanságukat, aztán kihámozta belőlük a bennük rejtetten fészkelő rosszindulatot s végül valamennyiüknek élet a saját szerzőjük ellen fordította. Leirhatatlan volt e beszédnek külső hatása. A szabadelvű párt újjongva fogadta s maga az ellenzék is több helyütt kénytelen volt meghódolni a Széll Kálmán által hirdetett igazság erejének. Örömmel iktattuk ezt a nagy diadalt az új korszaknak krónikájába. Mert kiderül mindinkább, hogy az új rendszer a közéletnek nemcsak izlését és erkölcsét, hanem józan gondolkodását is restaurálja. Sok biztató tünetet találkoztunk annak, hogy üdítő ellentétben az alig elhanyagolt közelmúlttal politikai életünkben ma nemcsak a szépnek és jónak van keletje, hanem helyreállott az igaznak hatalma is. A magyar politikából kivándorol a fondorlat,

amely hamis utakon álnok célokat követett; s helyét a becsületes meggyőződés váltja fel, amely biztos lépésekkel mindig az egyenes uton halad.

Széll Kálmánnak mai szónoki sikere mögött is valami mélyebb és becsebb dolog lappang. Mialatt a parlament a szerencsés rhetor ünnepli, azalatt a közvéleményben egyre mélyebb gyökeret ver az igazság bajnokáért való rokonszenv. És valójában nem csupán Komjáthy Bélát támadta ma Széll Kálmán, hanem pozdorjává törte a megelőző korszaknak politikai stíljét és politikai erkölcsét is. Lefelé a durvaságig erőszakos, fölfelé ellenben a jellemtelenségig szervilis volt az a korszak. A néppel szemben vasmarka volt hatalmának: csak sujtani, nyomni és zuzni tudott vele, de alkotni nem. Ám a másik irányban gyáva volt és hajlékony; a felszél leglágyabb fuvallatának is engedett, s mert a tölgy mereven és büszkén szegzi neki sudarát a viharok, hát nagyban üzte a politikai erdőirtást és csupa sással akarta benépesíteni az országot. Talán azért is volt annyi gondja rá, hogy mocsárrá változtassa át az alkotmányos élet termőföldjét. Mindezt pedig merő önzésből cselekedte. A népet azért terrorizálta, hogy zugolódni ne merjen, s hosszú béketűréssel viselje a jármot. Felfelé pedig azért nem volt határa engedékenységének, hogy ne akadhasson vállalkozó, aki nálánál többet tudna nyújtani. Ennek a multnak izent ma hadat Széll Kálmán. Szavaiban az erős államférfiúi önérték szólalt meg, s az eleven nemzeti lelkiismeret lüktetett. Az önálló vámtérület nemrégiben még kényes téma volt. A hatalom szívesen siklott rajta át s ha nem kerülhette el a hozzászólást, akkor szörnyen leleményes volt a csürésben-csavarásban s minden igyekezetét arra fordí-

totta, hogy mennél több homályt borítson az országnak idevágó jogára. Az igazság szempontjából nézve alávaló volt ez a viselkedés, politikának pedig a lehető legnyomortaltabb.

Mert ha maga a kormányhatalom csavarja ki a gazdasági függetlenséghez való jogunknak nyakát, hogyan tudjon akkor a nemzet Ausztriával méltányos kiegyezésre jutni? Az igazság ezen a ponton tökéletesen össze van forrva a politikai célszerűséggel. Semmi sem tudja a dualizmust végzetesebben megrendíteni Magyarországon, mint az a tapasztalás, hogy a gazdasági közösség megbénítja és rendszeresen elsenyveszti a magyar nemzetnek anyagi erejét. Rossz vámszövetéségek a legjobb szövetségesei társai Magyarországon a függetlenségi politikának. Jó vámszövetséget pedig csakis akkor csikarhatunk ki Ausztriától, ha az önálló vámtérülethez való jogunkat elevenen és világosan tartjuk fenn. A mult korszak ezzel nem törődött. Ugy vélte, hogy valahol szívesen látják, ha Magyarország elesik ettől a jogától. Azon volt tehát, hogy elessünk tőle. Valahányszor szólnia kellett az önálló vámtérületről, mindig úgy beszélt fölé, mint nemzetünk végromlásának kuforrásáról, mint valamiről, aminek nem lehet és nem szabad beketvekeznie. Az osztrák kapzsiságot nem lehet jobban rászabadítani Magyarországra, mint az ilyen politikával, amely a porba hull Ausztria előtt, s úgy rimánkodik neki, hogy az istenért, ne dobja ki Magyarországot abból az Eldorádóból, amelynek vámközösség a neve. Ezzel a politikával szakított ma Széll Kálmán. Gyökeresen és fényesen szakított vele. Azok a kijelentések, amiket ma a vámközösség és az önálló vámtérület közt való értékegyensúlyról tett, megvihat-

TÁRCA.

A sógor.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Thury Zoltán.

Fáradtan és rosszkedvűen érkezett a sógor. Egy kis cukrot hozott a gyermekeknek, a magának is, meg a házbelleknek is. A kicsik körültekintés s tógatták a szájukat, mint a kis pipék. Szórakozottan adta nekik oda az édességet s amikor elfogyott a cukor, eldobta a stancit. Azonközben köhögött is, meg a gondokkal tele ember nehéz lépésével járt az asztal körül, de a másik szobából azért nem jött ki senki. A másik szobában zongora volt, meg karikákon járó kerek asztal közönséges abroszszal letakarva, kicsi asztal az ablak mellett, aminek az egyik oldalára himzödő volt fűlesavarra, aztán körül székek, nem olyan szépek, mint künn abban a szobában, ahol a vendéget szokták leültetni, — meg sok törött játék a sarokban, kocsis, ló, pici almáriomok, bádóg holmi. Itt voltak a magas gyerek-székek is, meg egy régi kredenc... Hát itt ült a család, meg a sógor felesége is s most ide rohantak vissza a gyermekek is. A sógoron hideg szaladt végig. Aggodalmasan kémlelt az ajtó felé s gépiesen járt a szája: — mi a fene lehet, mi a fene... S leült csak ott künn a diványon s előbb mindenféle adósságok jártak a fejében, amikből baj lehet, de aztán összekavarodott az egész s megint csak az ajtó felé pislogott a sógor s újra csak kérdezte: — mi a fene lehet, mi...

Benn azt mondta Irsai ur az asszonynak:

— Játsszál fiam valamit.

Kedvetlenül felelt az asszony s olyanformán,

mintha nemcsak az urának lett volna szánva a szava, hanem másnak is, aki véletlenül meghallhatja, ha van füle.

— Éppen olyan kedvem van, hogy játszszam. Éppen olyan.

Elsőnek a sógor felesége, egy kis köpöcs nő jött ki a szobából. A feje intésével kérdezte meg az urát: — nem? A sógor éppen úgy felelt. Az asszony area szigorubb lett s mintha lenézte volna a sógort, aki a divány sarkában összeguggaszkozva ült. Már el is fordult tőle, hogy visszamenjen a másik szobába, de hirtelen eszébe jutott, hogy valami papirost hozott fel lennről az ő hátsukból. Kék hivatalos papiros volt, valami végrehajtásról szólt, vagy hogy talán sommás ítélet vagy efféle. A férfi meg se nézte, csak zsebreagyúrte. — Jó — mondta.

— Nem jó biz az.

— Hát nem jó.

— Ma hozták. Hát a bankba fizettél?

— Nem.

— Nem tudtál pénzt kapni?

— Nem.

— Mert mindent az utolsó percre hagysz.

A sógor melle a megszokadásig földagadt, meg újra egy visszaesett, hogy befelé görbült, amint nehezen szuszogott s könyörgött a nagy vizes tehénzeme is, mint ahogy az állat fölmered keserves pillantással a vágóhídon a mérsáros legényre.

— Hagyj most — mondta. — Azért jöttem, hogy a gyermekeket lássam egy percre. Hát ne bánt most. Mindjárt újra a nyakamba veszem a várost.

— A gyerekeket? Minek az ilyen embernek a gyerek?

— Ha van, hát van, hát hagyjál most...

Az asszony is leült a diványra a másik sarokba s most már itt künn is csend lett. Bennről

azonban panaszos, száraz szó hallzott. Az asszony mondta az urának:

— Nem baj no. Ezután legalább nem lesz könnyelmű.

Szuga felelt az ember:

— Hallgass, itt van.

— Gyerek lány úgy sines, hát nem is fogadok most már. Majd én fűrésztöm a gyerekeket, meg etetem, meg öltöttem. Az se baj, ha kettészakad a derekam, csak a végrehajtó ide be ne tegye a lábát. Belehalnék.

S csakugyan minden, az egész szép rendes lakás tiltakozott az ellen, hogy ide betegye a lábát a végrehajtó. A nagy polgári nyugalom és tisztesség ömlött el mindenre. Mintha nem is lett volna lakás, hanem mustaszobák a kiállításról. Minden fényesre törülve, a maga helyén, pedáns, szigoru rend, az asztalokon, almáriomon, mosdón, teás-asztalkán, minden butordarabon, ami csak valahogy eltérte, finom nehéz kézimunkás terítők, sok váza, kis porcellánfigurákból egész menaszéria, szekrényben, üveg alatt szépen elrendezve ezüst holmi, szőnyegek, olyan korrektt szép zöld fű meg virág, hogy rálépni istentelenség volna... S még rendesebb volt a hálószoba. A kis rácsos ágyon rózsaszínű selyempaplanocska, amit este összehajtogatnak s fértesznek egy fotelre, családi arcképek az ágyak felett, szigoru komoly arcú öreg polgárok, meg asszonyságok nagy aranyláncokkal, s minden lámpa reze, meg a képrámák, a függönyrudak végén az aranygömbök behuzva kékes tüllel, a legyek meg a por ellenében... Ide jönné be a végrehajtó, ide... Künn a sógor végigmustrálta a nagy rendet s elbámulva pillantott föl, amikor benn a gyereklányt emlegette az asszony, meg hogy dolgozik, ha ketté török is a dereka... Egy idő óta üldözte az aggodalom. Mintha mindig attól tartott volna, hogy a sötétből előugrik valaki és pofonít, úgy iramodott

lan erősségei maradnak nemzetünk jogainak és érdekeinek. Nyíltan kimondta Széll Kálmán, hogy gazdaságpolitikai okokból őszinte híve ugyan a vámközösségnek, de bizonyos feltételek mellett a gazdasági függetlenséget sem rossznak, sem kivihetetlennek nem tartja. Ez az álláspont az egyedül helyes; s ebben jut kifejezésre a nemzetnek minden joga és minden érdeke. Ha ránk kényszerítik a gazdasági függetlenséget, mi ugyan nem riadunk vissza tőle; mert noha nekünk is érdekünk a vámközösség, de Ausztriának — jobban kell félnie a gazdasági felbomlástól, mint a mi hazánknak. A szétválás kétségtelenül erősen megrendítené Magyarországot is; de a mi hazánk csakhamar kiheverné a bajokat, ellenben Ausztria örök időkre nyomorékja maradna a vámsorompók felállításának. A magyar kormány padjairól ez az ige többet ér egy hatalmas tetténél. Szétrebentli a ködöt, amelylyel a volt kormány szervilizmusa elborította a nemzetnek egyik legértékesebb jogát. Visszaadja a közjogi önértetet és bátorságot, amely a közelmúltban már-már elkallódásnak indult. S megalkotja az előfeltételeit hazánk gazdasági regenerációjának.

Ebben az álláspontban van férfiaság és van becsület. Nem sandít felfelé, a közvéleménynek szemben nem bujkál, hanem rátámaszkodva a törvénykönyvre, önértetesen követeli a nemzet számára azt, ami Isten és ember előtt a nemzeté. S a dualizmus az, amely a legjobban jár vele. Mert ha át fogja hatni az egész nemzetet az a tudat, hogy a dualizmus nem követel jogzüllést; hogy a közjogi kiegyezés keretében megtalálhatók hazánk gazdasági boldogulásának feltételei, akkor a függetlenségi velleitások elvésztek várszerejüket, s a kuruc zászló, amely ma még politikai tényező akar lenni, a kegyeletlen emlékezés ereklyetárába kerül. Ez a polemikus beszéd, amelynek ereje ma meglepte és felvillanyozta a képviselőházat, voltaképpen egy Deák-párti cselekedet volt. Fényesen mutatta ki Széll Kálmán e beszédében, hogy a közjogi alap nem csökken a nemzetnek egyetlen jogát sem s hogy teljes hatékonysággal biztosítja az országnak minden érdekét. Egész férfúnak és egész államférfúnak bizonyult ma Széll Kálmán. Politikája fölfelé is a törvény, jog és igazság útján halad. Emelt fővel védi ez

a miniszterelnök lent a korona és a monarchia érdekeit; de fölfelé épp oly állhatatosan s épp oly erővel képviseli nemzetének jogait. Igazi alkotmányos kormányzás az, amit ő cselekszik. Nemzetének és királyának bizalmát egyesíti magában és szolgálja mind a a kettőt becsületesen, jól és okosan. Örömmel és büszkeséggel jegyezzük fel Széll Kálmánnak ez újabb sikerét.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, június 22.

Mint hogy vannak még érzékeny lelkek a politikusok közt is, ennél fogva Szinay Gyulának, az ülés első szónokának volt része bizonyos fájdalmas részvételben, abban, amely megilleti a kis szónokot, mikor nagy szónokok előtt kell beszélnie. A többség azonban abszolút részvétlenséggel, szórakozottan diszkurált Szinay beszéde alatt, a ki kenetes, éneklő hangon dicsérte az önálló vámtérséget és szidta a közösügyes állapotot, s a végén határozati javaslatban követelte az autonóm, magyar vámtarifát és az őrlési forgalom eltörlését. Gyenge éljenzést hangzott fel és Barabás Béla — aki éppen akkor jött a terembe, — melegen gratulált Szinaynak — a boldog apósnak. Mivel hogy Szinay a napokban adta férjhez a leányát.

A nap eseménye ezután következett. Széll Kálmán miniszterelnök általános mozgás közben emelkedett föl szólásra, hogy elmondja azoknak a beszédjeinek egyikét, amelyek a legnagyobb sikereit jelölik meg parlamenti pályáján. Széll Kálmán eddig leginkább mint a nagystilű szónoklás mestere aratott babérokat. Ma mint elsőrangú debatter szerzett diadalt magának és magas gyönyörűséget azoknak, akiknek a parlamenti vitatkozás finomságaiban kedvök telik. Beszédje tulnyomóan polemikus természetű volt, de a legelőkelőbb fajtából. A szélsőbal szónokainak, főképpen Komjáthy Bélának az okoskodását szedte apróra és mialatt súlyos argumentumainak hosszú sorozatát felvonultatta, friss, elmés fordulatokkal tette eleve, változatossá előadását. És e mellett csupa elegancia volt és csupa szeretetreméltóság. Lehetetlen volt még ellenfeleinek is megvonniuk tőle azt az elismerést, hogy ilyen ellenféllel még verekedni is kellemes s akik fájdalommal látták pozdoriájá válni érveiket, még azok is akaratlanul a hatása alatt voltak annak a nemes tónusnak, amely Széll Kálmánnak még a polemikáját is megkülönbözteti a hétköznapi viaskodástól. Nem legyőzni, hanem meggyőzni igyekezett. És így történt, hogy győzött az egész vonalon. Tisztelettel honorált minden ellenfeleményt és méltósággal védte a maga álláspontját. És tisztelettel hallgatta az ellentábor, bámuló lelkesedéssel a hívek impozáns serege.

A rekkenő hőségben sem lankadt a figyelem egy pillanatra sem. És a szónoklatnak minden passzusa után felharsanó tetszészaj a végén percekig tartó, spontán ünnepléssé lett. Ez a beszéd eldöntötte a csatát. A mostani parlamenti tornából nemcsak a javaslat fog örülős többséggel ki-kerülni, hanem szinte példátlanul hatalmas morális győzelme lesz a kormánynak már a mai nap után is. Ezt a győzelmet még még néhány kiváló szónoklat fogja előreláthatólag teljesebbé tenni, de teljesen biztosította már ma Széll Kálmán fényes fegyverténye.

Hogy ellenfeleit mennyire lesújtotta a miniszterelnök mai szónoki diadala, azt nyomban tanúsította Komjáthy Béla felszólalása, aki félrommagyarozott szavainak helyreigazítása címén próbálkozott megmenteni, amit megmenthetőnek tartott, de idegességével csak megpecsételte Széll Kálmán abszolút győzelmét. A miniszterelnök különben ezt sem hagyta szó nélkül és egy rövid felszólalásban végleg letárgyalta a tegnapi nap hosszú szónokát.

Hogy milyen hálátlan feladatra vállalkozott Barta Ödön, mikor ezek után fogott egy nagy beszédbe, azt csak maga Barta Ödön nem vette észre. Amint hogy Barta Ödön sok mindenfélért nem szokott észrevenni. Így egyebek közt az is elkerülte a figyelmét, hogy róla mennyire hátrányos az az ellentét, amely a miniszterelnök finom, distingválva vitaközös modora és az ő indulatos, érdes beszéde közt ma kirívóbb volt, mint bármikor. Annyi inferioritás mellett a fölénynek akkora tudatával talán senki sem tud beszélni, mint Barta Ödön. Ez az ur meglehetősen merész. Valósággal leckéztetett, holott pedig nem egészen jól tanulta meg a maga leckéjét. Bámulatlan konfuzus volt például az az okoskodása, — amelyre pedig nagy passzióval tért vissza később is, — amelylyel azt akarta bebizonyítani, hogy ez a javaslat az 1898 : I. törvényekbe ütközik, mivel hogy provizórium. Hiszen igaz, provizórium ez is, amint hogy bizonyos értelemben provizórium, ha Barta Ödön urnak úgy tetszik, minden a világon. Provizórium volna az Ausztria parlamentjével esetleg kötendő vámszövetség is, mivel hogy ez is csak meghatározott évekre szólna. Sőt provizórium volna, a Barta ur mértéke szerint, a vámsorompók felállításása is, mivel hogy ez sem tartana tovább, csak addig, míg esetleg megint új vámszövetségre lépnénk. A definitívum nem más, mint hosszabb tartamu provizórium és a provizórium sem más, mint rövidebb lejáratu definitívum. Minden, minden csak provizórium, minden csak ideiglenes. Még a Barta Ödön ur nagysága is. Csakhogy persze a komoly politikában nem szokás a szavakkal játszani. Komoly politikus nem mondja provizóriumnak azt a törvényes rendelkezést, amely nyolc évre, esetleg továbbra is rendezett állapotokat teremt; amely szabatosan meghatározza a monarchia két államának egymáshoz való gazdaságpolitikai viszonyát, még pedig minden eshetőségre. Ezt minősítheti provizóriumnak Barta Ödön, de ennek a minősítésnek

el a kellemetlenségek elől. Nem tudott már distingválni. Nem volt képes megkülönböztetni, hogy a bajokból mi az ő része, mi a másé s egyszer, a mikor mögötte néhány lépéssel az építési állvány tetejéről leestett egy kőműves, azon rémült el, hogy vajjon nem ő lökte-e meg utjában valamelyik gerendát... Vajjon nem ő e az oka a szerencsétlenségnek? Elfogyott minden judiciuma az eseményekkel szemben. Annyi volt a gondja, hogy már semmi. Az iszonyu tömegből nem tudta kiválasztani azt, ami különösen érdekelné. Csak gépiesen járta a várost pénzért, hogy elodázza a dolgokat, meg az ügyvédek sorra, hogy várjanak, de érezte, hogy már csak a becsület dolgozik benne, ellenállani, amíg lehet. Igazi célja nincs a verekedésnek. Egyszer elfogy az ereje s összeesik. És akkor átgörögnek majd rajta a nehéz szekerek, amiken elviszik a butort, végigtaposnak rajta a hitelezők, a végrehajtók, az ügyvédek s végül körülállják azok, akiket magával rántott, a kezese s megrugdossák, meg leköpi... Semmi se marad, tisztesség se...

Most egyszerre nagyon elrémült megint. Ahogy bennről ebben a szép nagy rendben rekedtesen kihalszott a szó, meglátta maga mellett nagy szemrehányással konok hallgatásba merülve az asszonyt, rögtön rájött arra, hogy itt ő a bűnös. Valami történt. A tömémentlen váltólejtőből, halasztásból, mindenféle össze-vissza kavargó terminusok közül ki akart halászni egyet, de hiába hunyta be a szemét s hiába szorította a füleire mind a két kezét, hogy teljesen egyedül legyen és gondolkodni tudjon, a fejében nem lett esend. Örülten kavargottak benne a terminusok, az írásai pedig nem voltak itt, hogy beléjük pillanthatót volna. Végre is beleizzadt az erőszakba s félve kérdezte meg az asszonyt:

— Mi bajuk van ezeknek?

Az asszony mintha csak erre várt volna, fölállott s úgy felelt, mintha bámulatba ejtette volna a kérdést.

— Hát mi bajuk lenne? Te, mindenkinek te vagy a baja. Te... nem elég, hogy magad élihetetlen vagy, hanem másokat is magaddal rántasz. Nem volt itt semmi baj, amíg te be nem kopogtattál az üzleteiddel.

— Mi a baj? Arra felelj.

— Levél jött a takarékpénztártól, hogy ha három nap alatt nem fizetek, beperelik őket. Herman is itt volt az előbb, megbeszélték a dolgot. Mondták, hogy rajtad nem lehet megvenni semmit...

— Nem.

— Hát majd Herman is fizet, Samu is... Hogy az Isten verje meg azt a napot, amikor az a marha ideád jött, hogy spekulálj. Neked való volt az erdő, neked, aki amíg vágátok, ott bámultál meg sétáltál. Mindennel pórul jártál, mégis mindig új számárságba fogtál... Most aztán szerencsétlenül teszed a testvérem is, az ura nem szól neki, uri ember, de azért ott a szemrehányás minden szavában.

Az ember magába elmerülve szomorúan szólott a divány szavában:

— Szerencsétlen voltam. Mindenben szerencsétlen voltam...

— Azért mégis, a helyett, hogy valami kis állás után néztél volna, mindig üzleteken járt az eszed. Hát most aztán itt van.

— Azért hallgatnak olyan nagyon?

— Hát mi? Talán még énekeljenek is?

— Azért? Csüggedten hajította le a fejét s egy kis forradalom támadhatott benne, egészen kicsi, amilyen az ilyen elesigázott, legázolt emberben lehetséges még, de a mikor újra beszélni kezdett, nemcsak szomorúság volt a szavában, hanem egy kis békétlenkedés is és keserűség.

— Még ha idegenek volnának, hát értem, — mondta. — Az nem tudja, hogy nincs. — Fölállott és nehézkesen, nagy lépésekkel ment be a szobába. — Sógor, te tudod, — kezdte odabenn újra — te tudod, hogy nem ittam el a pénzt. Belétem az üzletbe, hát az Istennel

beszélj, ne velem. Hát miért buktatt el ebben is. Itt vagyok egy félórja s úgy csináljátok, mintha észre se vennétek. Hát nektek is csak aztán vagyok valaki, a mig fizetni tudok. Hát addig vége? Sógor, hát ne fullaszszatok meg... Gyermekeim vannak...

A sógor térdeire fetekete az újságot és hallgatott. Az asszony felelt helyette, szép, nagy, egészséges nő, aki az ablak mellett valami nagyon finom holmin dolgozott. Csak úgy beleszólt csak inkább a szoba, szárazon, hogy kongott utána a szoba:

— Hiszen fizetünk. Herman is itt volt...

A sógor most már leült s lihege, nyögve beszélt, néha el-elfulladt... Ilyenkor nagy hang tolakodott föl az ajkájá, vissza kellett neki szivni, meg újra lenyelni... Meg egy-egy jajt mondott közbe, amikor már nem birt magával és panaszos, keserves volt szegény. A pillanatszerűen csak inkább a szoba, szárazon, hogy kongott utána a szoba:

— Nem az a fő. Megesaltatok, megesaltatok... Azt hittem, hogy ha majd nem tudok fizetni, hát nektek még akkor is maradok valaki. Hogy jösztek majd vigasztalni: — nem baj sógor, majd kihevered... Hát ennyi az egész barátság, ennyi...

Most Irsai ur szólott bele:

— Fizetünk. Ennél többet nem kívánhatsz. S újra felvette a lapot. Az asszony az ablak mellett fülhuzta gömbölyű, teli vállait s ugyan-csak megerősítette az ura szavát.

— Fizetünk, hát mi kell még?

Kétségbeesetten bámult körül az ember. Nem értették meg, hogy mit mond. S újra csend lett... Azon gondolkodott, hogy mondjon-e még valamit. S lassan fölkelte és elment. Künn még adott egy-egy cukrot a gyerekeknek s botorkálva indult meg a lépcsőn lefelé.

még csak provizórikus komolysága sincs. Ennél a rendezkedésnél, igaz, lett volna egy valamivel állandóbb megoldás: az *ischli klauzula*. De ezt talán még sem szavazta volna meg Barta ur?

Ha lehet, még ennél az ötleténél is kevesebb komolyság volt a szónoknak abban a következtetésében, hogy a magyar kormány terjeszse a parlament elé az *osztrák* kormányának a viszonzásigot megállapító rendeleteit, amelyeket a 14. §. alapján fog kibocsátani. Egyebek közt attól is fél Barta Ödön, hogy mi majd életbeléptetjük a mi törvényeinket s a fogyasztási adók átutalása Ausztriában nem fog életbelépni. Ellenben megfogalmazta arról, hogy a mi önnálló rendelkezésünk úgy szól, hogy amennyiben Ausztriában a viszonzásigot nem lesz meg, a mi rendelkezéseink is hatályukat veszítik.

És miután egész lénelátat hordta elő az ilyen alapos argumentumokat, még ráadásul kijelentette Barta ur, hogy két óra tájban, hogy még vissza fog térni a miniszterelnök beszédjére...

Isten övd meg nagy veszélytől mi magyar hazánkat...

A képviselőház ülése június 22-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezso.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedűs Sándor, Lukács László, Darányi Ignác, Plósz Sándor, Cseh Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést s jelenti, hogy a valutarendezés kényelre szolgáló aranykölcsület ellenőrző országos bizottság elnökvé Horváthy Nándort, jegyzőjévé Csirákéy Antalt választotta; a könyvtári bizottság elnöke a Ház elnöke, jegyzőjéül Lehötzky Antalt választotta; az összeférhetetlenségi törvény revíziójára kiküldött bizottság elnökvé Fest Lajost, jegyzővé Rohonyi Gyulát, végre a negyedik bíráló-bizottság elnökvé Hódossy Imrét választotta.

Következik

a kiegyezés.

Szinyay Gyula: Foglalkozik Kossuth és Komjáthy tegnapi beszédével, azután a rendszerváltozásra tér át. Azokat a főispánokat, akik magukat a Bánffy-rezime alatt nagyon is exponáltak, el kell helyükből mozditani. (Ugy van!) a szélsőbaloldalon.)

Ily erőszakos módon létrejött szövetség, mint ez a mostani, hogy lehetne üdvös? Midőn megkínáltuk Ausztriát lojalis kiegyezéssel, nem kellett, de a magyar nem akadt meg ezen, hanem talált magának mászárparagrafus, a 14. §-t, amelynek segítségével mégis tovább fenntartó a közös ügy. Pedig már Deak Ferenc megmondta, hogy kiegyezés csak alkotmányos uton köthető Ausztriával. A következő határozati javaslatot nyújtja be:

A képviselőház utasítja a kormányt, hogy:

1. az általános magyar vámtarifát haladéktalanul kidolgozván, azt még ez év folyamán terjeszse a törvényhozás elé;
2. az őrleési kedvezmény késedelem nélkül való megszüntetése iránt intézkedjék. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

A miniszterelnök beszéde.

Széll Kálmán miniszterelnök: Tisztelt képviselőház! Ha én a vitának mostani stádiumában és így korán veszem a tisztelt Ház szives figyelmét igénybe, ezt két okból teszem. Először a tárgy fontossága iránti tekintetből és tiszteletből, amely gondolom, igényli, hogy dacára annak, hogy midőn ezen törvényjavaslatot benyújtani szerencsém volt, emeltem nézetimet és motiváltam a javaslatot, mégis ebben a nagyonfontosságú kérdésben korábban nyilatkoztam, mielőtt a tisztelt Ház többi szónokai elmondják nézeteiket. A másik ok pedig az, hogy az imént és tegnap elhangzott két beszéd, különösen a tegnapi beszédek egyike oly erős vehemenciával támadta ezt a javaslatot és azon elveket, amelyek ezen javaslat sarkallik, hogy nem várhatom be a vitának további folytatását a nélkül, hogy meg ne tegyem észrevételeimet azokra, amiket abban a két beszédben hallottam. (Halljuk!)

(Vámpolitika.)

Mindenekelőtt azt jejezem meg, (Halljuk!) Halljuk!) hogy egészen természetesen tartom, hogy azok, akik a pragmatikusan közös ügyeket nem ismerik el helyesen definiáltak, akik a persónali unió alapján állanak és az 1867-ik évi XII. törvényeknek pragmatikus rendelkezéseit akarják megváltoztatni, az önnálló vámtérületek mint posztulatumnak felállítására mellett törnek lándzsát. Abba a programba, amelyen én állok és amelyen ez a part áll, s amely abból áll, hogy az országunk az 1867. XII. törvényekben a pragmatika szankciói alapján körülírt belkormányzati és törvényhozási önállóságot mi ez idő szerint kielégítőnek tartjuk, — abba a programba beleillik esetleg, de csak azon esetben, ha rá lenne az ország kényeszerítő, a külön vámtérület is, de ennek a programnak első sorban a vámszövetség és a vámközösség a következő, ha azt helyes és az ország gazdasági érdekeit biztosító alapokon meg lehet kötni. (Helyeslés jobbfelől.) Mozsás a szélső baloldalon.) De amabba a programba — az önkébe — csakugyan nem illik bele a vámközösség; nem illik bele a vámszövetség. Ezt én elismernem és mégis azt állítom, hogy nem helyes felállítás a kérdésnek az, ha a kérdés csupán politikai

szempontokból motiváltatik és hogy ha tulajdonilag politikai szempontok vitetnek ütközetebe azon kérdésben, hogy miképpen rendezze be magát gazdaságilag ez az ország: mert azt tartom, hogy a vámközösség, vagy az önnálló vámtérület kérdése, habár politikai vonatkozásait elismerem, sőt tudom, első sorban gazdasági kérdés. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) És hogy mennyire igazam van, bizonyítják t. képviselőtársaim maguk is, akik bár első sorban politikai motívumokkal, de ezekkel röviden, aztán másodsorban s tulajdonilag és kimerítőleg és hosszasan gazdasági motívumokkal érvelnek akkor, midőn az önnálló vámtérületet ajánlják e Háznak.

És ez nem is lehet másképp. Egy ország gazdasági életét, egy ország összes gazdasági kérdéseit a maguk egészében s az egész vonalon politikai szempontokból nem lehet és nem szabad elbíralni. Nincs az a politikai bölcsesség, nincs az a politikailag helyes tézis, a mely eltérje, hogy ha egy ország gazdasági kérdéseinek megoldását gazdasági szempontokból nem lehet motiválni, hogy azt tisztán csak politikai szempontokkal indokolják. (Helyeslés a jobboldalon.) Nem lehet semmiféle politikai programnak következőképpen egyik vagy másik tételt felállítani. Az ország gazdasági életének, ezen gazdasági élet egyetemének összes vonatkozásai és kérdései és azok kellő méltatása az, a mi döntő szempont és azért, nem mondom, hogy szándékosan teszük, de önkénytelenül ide jutnak azok, a kik kizárólag politikai szempontokból itelik meg és bírálják meg a kérdést, — nem helyesen állítják fel a tételt, mert én azt hiszem, hogy a kérdés önnök részéről nincsen helyesen felállítva. Önnök posztulatumnak követelik az önnálló vámtérületet és követelik mint célt, pedig, t. Ház, az önnálló vámtérület vagy a közös vámtérület nem önnöci magában, (Élénk helyeslés a jobboldalon.) a cél a gazdasági berendezkedés. (Igaz! Ugy van!) a jobboldalon.) Az, hogy legyen-e vámszövetség, legyen-e önnálló vámtérület, csupán módja ennek a gazdasági berendezkedésnek, a megítés tárgyát az képezi, hogy melyik mód és melyik forma helyesebb, melyik biztosítja az országunk gazdasági érdekeit az adott gazdasági, pénzügyi és hitelviszonyok között jobban vagy kevésbé jól.

Azért, t. képviselőház, én ezen az eszmomen-ten indulok el. Nem fogom télenként sorba venni azokat, amiket mondtok, hiszen akkor több óráig kellene a t. Ház figyelmét igénybe vennem: (Halljuk! Halljuk!) de csoportosítani fogom lényegét mindazoknak, amik mondtátok és amennyire csak tőlem telik, azok ellen küzdeni fogok, megadom rá a választ, megkísértem ellene állítani az én argumentumaimat azoknak, amiket hallottam. (Helyeslés. Halljuk! Halljuk!)

(Egyoldalúság.)

T. képviselőház! Önnök feltétlenül követelik az önnálló vámtérületet. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Igen! Igen, azt mondom én is, hogy feltétlenül kívánják. Mezzajolják ennek az önnálló vámtérületnek az előnyeit fényesen és csillogó képekkel és én azt nem is veszem rossz néven. Érttem és nagyra-becsülöm azt a rajongást a teljesen, abszolúte független Magyarország iránt, amely önnöket vezérli. Ez varázsol önnök elé ezen a téren is csillogó képeket. De az arra való törekvésben, hogy az önnálló vámtérületnek előnyeit minél szebb színekben fessék, megfélemlenek a t. képviselő urak az éremnek másik oldaláról, megfélemlenek a rideg valóság sok oly momentumáról, amely, ha híven akarjuk festeni a képet, szintén odavál, mert árnyékképtel és háttérként követi azokat a csillogó színű képeket.

Egyoldalú a kiindulási pont. Én azt hiszem, hogy mint igen sok kérdésben, talán minden kérdésben, itt is a középúton van az igazság. (Halljuk! Halljuk!) Az önnálló vámtérület nem az az Eldorado, amelynek azt kifestetett Komjáthy Béla t. képviselő ur, amint arra rámutatott Kossuth Ferenc igen t. barátom és rámutatott az előttem szóló t. képviselő ur. Nem. Viszont az sem áll, hogy az önnálló vámtérület, — ha azzhoz hozzányúlunk kényserülünk, — az ország veszedelme volna. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Lehetnek végső esetek arra, hogy az országunk ezen jogát gyakorlatilag élővé tegye az ország, ha abba a kényserhelyzetbe jön és a törvényhozás minden faktora azt elhatározza, az ország gazdasági érdeke szempontjából. Vannak módok arra is, hogy a beálló hátrányok és rázkódtatások itt is, ott is enyhíthessenek. Középen van itt is az igazság. Azért ezt a jogot, amely a nemzet törvénykönyvében benne van, feladni és meggyengíteni nem szabad soha, sőt biztosítani kell, amint ebben a törvényjavaslatban is — öntudattal el merem mondani — ez a jog se nincs elhomályosítva, se nincs eliakarva, se nincs meggyengítve, hanem ez a jog meg van tartva, biztosítva van és ki van domborítva. (Igaz! Ugy van!) a jobboldalon.) Nem megyek bele a részletekbe. Önnök igen jól tudják, melyek ezen törvényjavaslatnak azon részei, az első bekezdéstől fogva végig. (Halljuk! Halljuk!) a szélsőbaloldalon.)

T. képviselőház! Abszolút mértékkel nem szabad mérni, mert az abszolút mérték — egyezség-
létén szó — nem helyes mérték. Az az abszolút mérték a geometriában helyes, de egyezség megmérésénél nem helyes mérték. Hiszen az egyezség mindig kompromisszum jelent, mindig fontos érdekeknek egymással való kiegyenlítését, kompenzációját, egyeztetését feltételezi és annak az eredménye. Hát akkor abszolút mértékkel nem lehet mérni sem egyik, sem másik irányban. És azt hiszik az én tisztelt képviselőtársaim, hogyha önnök szerint az önnálló vámtérület esetében Ausztriával szerződünk, mert szerződni csak akarnánk, hiszen nem fogjuk magunkat ez esetben sem kínhai falakkal elzárni, (Helyeslés a szélső baloldalon.) azt hiszik a tisztelt barátaim, hogy akkor az a szerződés, abszolút mértékkel mérve minden érdeket, minden előnyt

a maga abszolút teljességében biztosít az országunknak? (Nyugtalanosság a szélső baloldalon.) Nem! Akkor is kompromisszumra kellene lépni, amint nem is lehet másképp. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Az természetes.)

(A fejlődés biztosítékai.)

T. képviselőház: Csak az a kérdés, hogy az adott viszonyok között melyik egyezség vezet célra, melyik egyezség adja meg ennek az országunk a stabil gazdasági fejlődést és melyik megoldás védi gazdasági érdekeink egyetemét? Ez a kérdés. Hát én erre is fogok reflektálni azokkal szemben, amiket Kossuth Ferenc és Komjáthy Béla t. képviselőtársaim tegnap felhoztak és azt mondom, hogy igenis, hogy nekünk, tisztelt képviselőház, sok ellenfetes érdeklünk van Ausztriával gazdasági téren, de egyet nem lehet tagadni és önnök sem fogják, azt, hogy itt van két nagy faktor, egy nagy termelési terület és egy nagy fogyasztási terület; odaát is van egy nagy termelési terület és egy nagy fogyasztási terület. Odaát a termelési terület ipari, itt mezőgazdasági. A fogyasztási terület megvan mind a két-tónél.

Kérdezem én, hogy habár van érdekelletlét itt-ott az iparfejlesztés téren, nem szorul-e ez a két nagy terület a maga egyetemes érdekeiben arra, hogy egymást kiegészítse, hogy egymást kiegyenlítsse? (Helyeslés a jobboldalon.) Önnök igen keveset látszanak adni arra, amit ellenértéktől kapunk, pedig kapunk, önnök csak azt mondják, hogy hiszen Magyarországba ennyit hoznak be Ausztriából, igaz, hogy Ausztriába is visznek annyit Magyarországból, de azt a piacot megkapnók különben is, az nem ellenérték. Hát én azt állítom, hogy ha nem is teljes ellenérték, de igenis ellenérték.

(A piac.)

Komjáthy Béla t. képviselőtársam fáradságot vett magának e részben statisztikai adatokkal is szolgálni, igaz, hogy ő nem sokat ad a statisztikára — mint ő mondja — és rögtön, hogy ezt bebizonyítsa, ki is korrigálta, nem tudom, milyen alakban, de kényserítve vagyok az ő számaival dolgozni. Azt mondja, mit ér az a piac nekünk, hiszen mi kiviszünk oda 540 milliót egyik esztendőben, talán 1896-ban. Hiszen rájövök. Kiviszünk Magyarországból összesen 540 milliót. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: De nem Ausztriából!) Ne tessék attól tartani, hogy számokban tévedek, nagyon régi gyakorlatom van ebben. Prius fuit, fájdalom, e részben a kivitelünk tehát 540 milliót tesz, ebből 75 százalék esik Ausztriára, és rögtön kiszámítja a 75 százalékot és helyesen számítja ki. De mégis azt mondja, hogy a mi kivitelünk oda 235 millió. Nem tudom, hogyan hozza ki a 235 milliót, mikor 540-nek 75 százaléka nem 235, hanem 405. Annak a piacnak reánk nézve megvan a maga jelentősége, mert 1894-ben összesen 562 milliót kivető kivitelünkkel Ausztriára esik 391 millió, 1895-ben 504 millió kivitelünkkel Ausztriára esik 379 millió; 1896-ban 544 millióból Ausztriára esik 405 millió. Pedig ez a 405 millió tulajdonlag nagyon részben csoportonként az őstermelésre esik, és pedig a gabona, állatok, állati termékek és italok csoportjára. Hát, t. képviselőház, ebben van a mi ellenértékünk.

Igaz, hogy Ausztria még többet hoz be, nem tagadom ezt: Ausztria, igaz, 1894-ben a maga egész exportjából: 540 millióból 425 milliót Magyarországra hozott, 1895-ben 543 millióból 427 milliót és 1896-ban 548 milliónyi kiviteléből 429 milliót hozott Magyarországra. Ez, t. képviselőház, igaz; és csak azt bizonyítja, hogy nekik talán (Mozgás a szélsőbaloldalon) tisztelt képviselőház, bevallom ismét egész őszintén, nem is talán, ezt is megmondom és mindig megmondom utolsó gondolatomat, mondom tehát, hogy neki Ausztriának és az ott-onak iparnak nagyobb érdeke van, hogy megtartsák a magyar piacot, amely legnagyobb fogyasztója és védelemben is részesíti. De a hogy az osztrák ipar életkérdése a vámközösség, azért nem teszi kétértelművé és nem szünteti meg a mi érdekeinket, ami abban van, hogy megkapjuk nyeresterményeink számára azt a fogyasztási piacot, amely piac itt van a közelben, ahova könnyen eljuthatunk, amikor más-hová igen nehezen, mindenesetre nehezebben juthatunk. (Igaz! Ugy van!) a jobb és baloldalon!

Ausztriának az önnálló vámtérület nagyobb kárt tenne, elismerem. Ausztriának ipara nem tudna hová menni és nem tudna hová menni hosszú időköz Magyarországra megvárakoztatással, kárral járna, ugy-e? Hát erről is szólok! Az én nézetem szerint, az én appreciáció szerint az a különbség, hogy Magyarországnak imminenter talán nagyobb kellemetlenség és nálunk nagyobb rázkódtatást okozna, a mit azonban Magyarország utóbb, megengedem, hosszú időn át, de könnyebben kiheverne. Ausztria az imminens rázkódtatásokat könnyebben heverné ki, mert tökegazdag, de állandóan károsulna, mert ipara számára elvesztené teljesen és örök időkre a magyar piacot. (Általános élénk helyeslés.) De éppen azért, mert így van a dolog, de part et d'autre, mindkét részre nézve — látják, őszintén beszélek — azért mondom, hogy ha becsületes, tisztességes, az igazi gazdasági érdekeket számbavevő és a maga egészében kielégítő szerződést kötünk, akkor én preferálok a vámközösséget az ily egyezség alapján. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) És preferálok különösen ez idő szerint.

Ne csak azt méltóztassék felvenni, a mit mindnyáján tudunk, hogy Magyarország gazdaságilag bizonyos visszaesésben van, nem is lehet csodálni, mert a földmívelési érdekek nagyon sokat szenvedtek az utóbbi időben; hisz a buza ára, a filloxéra, a sertésvész és nem tudom mi mindenféle kalamitás eléggé motiválja ezt; mondom, nem csak ezt veszem fel; veszem az egész Európa vámpolitikai helyzetét.

(Halljuk! Halljuk!) És azt állítom, hogy az európai vámpolitikával szemben, amely igenis, az utolsó tíz év óta a legpregnansabbban a nyerestermények iránti védvámokban talált kifejezést, minékünk az osztrák piac kétségtelenül még becsesebb. Nekik is, de nekünk is.

És nem szeretném, ha egykönnyen abba az izolált helyzetbe jutna Magyarország kereskedelmi politikai ügyeiben, hogy mi elzárjuk magunkat nyugaton és Kelet felé nyissuk ki a kapukat. Mert legyenek kegyesek, igen t. képviselőtársaim, Kossuth Ferenc és Komjáthy Béla t. képviselőtársam azt megmondolnák, — amiről egészen megfélekednek, — hogy ha ipart nagyobb mértékben bírunk is fejleszteni, azt az ipart oly homogenitással még sem lehet fejleszteni, hogy az Magyarországon egészen és minden kézziményére nézve fejlődésével arányos fogyasztóközönségre találjon s annak kivétel is kellene biztosítani. Annak az iparnak kivétel pedig csak Kelet felé mehet és azért áll az, amit mondtam, hogy könnyen izolált helyzethez juthatunk, mert akkor Kelet felé nyitni kell a kapukat. És a kereskedelmi szerződéseknél mindketten, Ausztria is, Magyarország is, együttesen jobban érvényesítik érdekeiket. Mert nagyobb terület előnyösebben szerződhetik.

(Iparfejlesztés.)

De egyet elismerek és ez az, amit Kossuth és Komjáthy tisztelt képviselőtársaim mondanak, hogy ez az egyezés és minden vámközösség egyben nagyon hátrányos Magyarországra nézve, abban, hogy iparfejlesztés tekintetében nem engedi meg azt, amit különben az önálló vámterület alapján tenni lehetne. Ez kétséget nem szenved. (Igaz! Ugyan.) A mi iparunk egészen más mértékben fejlődnek, az igaz. De azért nem lehetetlen az iparfejlesztés sem a vámközösséggel is, mert az iparfejlesztésnek vannak módjai így is. Azok az iparok, amelyeknek megvannak a maguk természetesen előfeltételei, igenis, fejleszthetők vámközösség alapján is és jól konstruált külföldi szerződések védelme alatt, amint az eredmények ez irányban némely iparagnál mutatják is.

Polczner Jenő: De csak itt-ott!

Széll Kálmán miniszterelnök: Hát igenis, mondjuk, több ágban az iparnak.

Itt felelek Komjáthy Béla t. képviselő urnak, aki azt mondta, hogy csak két ipart ismer Magyarország, amely fejlődött és ezeket is agyonüti ez az egyezés: a malom-ipart és a petroleum-ipart. A malom-ipart ez az egyezés nem fogja agyonütni. A malom-iparnak bizonyos hátrányt az őrlési adó-forgalom rendszerének átalakítása fog ugyan okozni, de ez nem egészen az önálló vámterületnek és a közös vámterületnek a kérdése, ez egy izolált gazdasági kérdés, amely a maga merituma szerint itélendő meg. Vannak, akik ellenzik, vannak, akik helyeslik; de ha be is hozzuk, amint be fogjuk hozni — nem tartok attól, hogy megüli a malom-ipart. Én a malom-iparra nagy súlyt helyezek mezőgazdasági érdekből. Hiszem, hogy azt a hátrányt, a mely ebből a malom-iparra hárul, ellensúlyozó rendszabályokkal jóvá lehet tenni. (Helyeslés jobbról és a közepén.)

A másik a petroleum-ipar. Ez nagyon fontos ipar ugyan, de még sem általános, Magyarországnak nem általános iparág. Knyulj tisztelt képviselőtársam a régi időkre nyúl vissza, midőn azt mondta, hogy az a törvény a petroleum-ipart agyonüti. Nem, kérem, a mai árak mellett az orosz petroleumnak ez a törvény nem tesz különbséget. Ezen alapon sem tudna subszisztálni, úgy, amint eddig subszisztált, hanem más forrásokat kell keresni. Akvirál is ilyeneket Galiciában, keres Magyarországon is és a kormány mindent megtesz, hogy Magyarországon segítse a kutatásokat. De be tudnám bizonyítani, hogy a mai árak mellett az orosz petroleumnak a petroleumipar kétségtelenül szenved és ezen árak miatt és nem az egyezés miatt szenved.

Tovább ezen témát nem akarom fejtegetni — pedig szeretném — mert ez nagyon messze vezetne; de egyet meg kell mondanom, azt, hogy megvannak a külön vámterületnek nagy előnyei és vitatom, hogy megvannak a vámszövetségnek is előnyei. Beismerem, hogy megvannak a vámközösségnek is hátrányai, de vitatom, hogy vannak az önálló vámterületnek is hátrányai. Komjáthy képviselő ur legkönnyebben fogta fel ezt a kérdést. Azt mondta, hogy csináljunk önálló vámterületet, azután Ausztriával szerződünk és így nem lesz vámháború. Csináljunk mellette nagyipart, mert csak nagy védvámok mellett tudunk ipart csinálni.

Bocsánatot kérek, ha mi Ausztriával akkor úgy szerződünk, hogy mi nagyon védjük a mi iparfejlesztési törekvésünket és nagy vámot vetünk az ő iparukra, (Mozgás a szélsőbaloldalon.) természetesen azokra, amelyek nekik a legjobban fájnak, hogy lehet pretendálni akkor azt, hogy ők a mi nyeresményeinkre vámot ne vessenek? Pedig méltóztatnának felvenni, hogy ha az 1 ftt 50 kros, aranyban, román buzavám, amelyikről oly megvótóleg méltóztatott nyilatkozni, bennünket Marchegnél vagy Brucknál ér, az nagyon érzékeny dolog lenne. De tovább megyek. Ha nem vetünk vámot, akkor kérdem, vajjon mivel fogja az én tisztelt barátom az ipart védeni és fejleszteni?

Ha mi abban a szerződésben oly nagy kölcsönös engedményeket teszünk egymásnak, akkor sem az egyik, sem a másik cél nem lesz elérve és mégis szakítunk, akkor menjünk már egy lépéssel tovább s ott vagyunk, hogy megcsináljuk a vámközösséget ezen egyezés alapján. Mert, t. képviselő urak, ez bizonyos, hogy megvan az egyik megoldásnak is a hátránya, megvan a másik szövegnek is a hátránya; megvan az egyiknek az előnye, megvan a másiknak az előnye. A vámközösségnek, mint együttlétnek, megvan a maga hátránya és a maga előnye és az

önálló vámterületnek, mint egyedülállásnak és egyedülletnek megvan a maga előnye és a maga hátránya; de oly megoldás, hogy oly állapot teremtessek, mely mindegyiknek csak az előnyét egyesítse és a hátrányát ne tartalmazza és elkerülje azt, t. Ház, megoldhatatlan probléma és utópia, arra t. Ház példát az életben én nem tudok. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Ezeket voltam bátor általánosságban elmondani és a beszédem ezen részének végezetül csak ismételteltem, én nem állítom azt, hogy ennek az egyezésnek anyagi részében az országnak minden gazdasági érdeke a maga abszolút teljében biztosítva van. Ezen egyezésnek anyagi részében igenis igen sok koncesszió van téve Ausztriának is, beismerem, hiszen kompromisszum eredménye, amelynek rezultátumát nem is én eszközöltem, átvettem a mult kormányoknak fardhatatlan nagy munkája folytán a kiegyezés anyagi részét. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Azt sem vitatom, hogy az önálló vámterület úgy állítandó oda, mint amely gyakorlatilag jobban valószínűsíthető; nem csak a jogot tartottam fenn; és annak lehetőségét is elismerem, hogy kényszer esetében és végső esetben ehhez is nyuljunk, de azt vitatom, hogy a vámközösség az adott gazdasági és hitelviszonyok közt egy egészében Magyarországnak gazdasági érdekeit védi, de Ausztriát is védi és biztosítja, talán jobban védi. Ezt én mind kijelentem; s mégis azt mondom, hogy az adott viszonyok közt, úgy amint a helyzet áll, én határozottnak — mert általánosságban is hiva vagyok a vámközösségnek — azt ezen szempontból is merem a t. Háznak ajánlani. (Helyeslés a jobboldalon.)

(67 : XII.)

De, t. Ház, most már át kell térnem azokra, amiket a vámterület absztrakt védelmén túlmenő fejtegetésekben támadólag hoztak fel és hozott fel különösen Komjáthy Béla képviselő ur (Halljuk! Halljuk!), aki, valamint Kossuth Ferenc t. képviselőtársam is, ennél sokkal tovább ment és azt mondta, hogy sérti ez a törvény nemcsak az ország függetlenségét, már tudniillik az általam definiált függetlenséget, de sérti az 1867: XII. törvényeket is. Az én hitem szerint nem sérti, mert az, amit önkök vitatnak — megengedem, jogos alapon, mert ez önkök meggyőződése — hogy az 1867: XII. törvények akár 58. akár 68. §-ából az következik, hogy ha megszűnik a vámszövetség, okvetlenül fel kell állítani a külön vámterületet és a vámsorompókat, nézetem szerint nem áll. (Helyeslés a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Méltóztatnának ellenmondás nélkül halgatni; hiszen én is meghallgattam a t. képviselő urakat. (Halljuk! Halljuk!) Nem következik szükségszerűleg, csak következhetik, ha az ország akarja, ha az ország jónak látja (Igaz! Ugyan!) a jobboldalon. Ellenmondás a szélsőbaloldalon.) És, t. Ház, legyenek szívesek teljes figyelemmel elolvasni és összevetni azokat a §-okat; mit mond a 68. §? Az azt mondja, — betéve tudom minden szavát — hogy ha nem sikerül a törvény 67. 67. szakaszában elisorolt ügyekre vonatkozólag a meggyőzés, akkor Magyarország minden érzében való joga sértetlen fennáll.

Ez azt teszi, hogy ha nem sikerül a vámgüyekre, ha nem sikerül a fogyasztási ügyekre, ha nem sikerül a pénzlábra, a kvótára az ott felsorolt §-okban egyességet kötni, Magyarországnak jogai sértetlenül állanak, tehát fennállnak a pénzlábra, fogyasztási adókra és vámterületre is. Fennállnak jogai és ki tagadja ezt? Errel a helyről, tisztelt képviselőház én nemcsak hogy nem tagadom, hanem bele íratom ennek a törvénynek első bekezdésébe, (Nagy zaj a szélső baloldalon: Halljuk! Halljuk!) ahol ez van mondva, hogy igenis az ország (Halljuk! Halljuk!) az önálló vámterület jogi állapotába lépett és ezen jogi állapotban, mert joga van hozzá az országnak, még sem állítja fel a vámsorompót, mert tehetné, ha akarná, hanem igenis a 68. §. rendelkezéséhez képest, amely minden jogát sértetlenül tartotta fenn, ekként rendelkezik és rendelkezett, mert így tartja jónak, mert az ország akaratnyilvánítása szuverén és megkötve nincs. És mit mond az én javaslatom egy másik szakasza? Azt mondja, hogy dacára annak, hogy mi nem vámszövetség keretében élünk, dacára annak, hogy önálló rendelkezés alapján rendezzük ügyünket Ausztriával, mindamellet kimondjuk, ez nem önként magától következik, de kimondjuk deklarativan, hogy ennek dacára a külföldi szerződések mindkét állam nevében a külügyminiszter által közendők, mint az 1867: XII. t.-cikkben köttettek. Ez a javaslat nem sérti az 1867: XII-ik törvényt, hanem önkök, — és ezt megengedem, az önkök szempontjából természetesen is tartom, önkök vitatják ezt. De infalibilitás én nem ismerek sem a magam nézetére, de az önkök nézetére sem.

Tisztelt képviselőház! Komjáthy Béla tisztelt képviselő ur azonban még sokkal tovább megy, mint Kossuth Ferenc t. képviselő ur ment, mert ambar Kossuth képviselő ur is nehezítette, ő nemcsak azt mondja, hogy sérti a törvényt, hanem azt, hogy ezt a javaslatot nem fogadja el semmi körülmények közt, mert azt mondja, a t. képviselő ur — hogy amiket a miniszterelnök mond, hogy ebben a javaslatban egyenértékűt ajánl fel az országnak azért, hogy a vámközösséget 1904-től leköti 1907-ig programjától eltérőleg, — mert ez volt az én programom, hogy ezek nem képeznek egyenértékűt, mert azt mondja a képviselő ur és Kossuth Ferenc t. barátom is, hogy először is bizonyítatlan ez a rendelkezés, nem lehet benne bízni, hol van a garancia.

(A viszonyosság.)

T. képviselő urak! Az áll, hogy bizonyítatlan, a maga relatív értelmében. Méltóztatnának azonban azt

a kérdést tekinteni. Az a vizsály, az a harc igenis megszűnt: amint remélem, ha az osztrák alkotmány szerint Ausztriában el lesz fogadva és keresztülvive ez a rendezés a maguk módja és alkotmány szerint, mi meg keresztül viszzük a mi alkotmányunk szerint, az önrendelkezés alapján, a viszonyosság fejében egyoldalul, akkor ez a vizsály meg van szüntetve és egy stabilitás áll elő.

Beismerem, hogy lehetnek esetek, amikor a viszonyosság megsértése esetében, vagy ha a parlament nem fogadja el Ausztriában, de ezt az esetet nem veszem fel, beállhat a bizonytalanság egy momentum, de én azt hiszem, hogy a viszonyosság megsértésére nem gondol és nem gondolhat senki. A helyzetnek, a kérdésnek sulya, maguk a tények, (Zajos derűtlenség a szélsőbaloldalon.) bocsánatot kérek, ez nem nevetni való. Én szembeszállok ezzel a nevetéssel. Gondolható-e az, hogy ha egyszer elfogadták odaát ezt a rendezést, hogy akkor Brucknál vagy Marchegnél fináncot állítanak fel, hogy megvámolják a mi árunkat, hiszen ezt csak nem lehet feltenni, az osztrák kormány bonafidese zárja ki. Hiszen már azért se tennek, mert félnek attól, hogy mi is hasonlólag megvámoljuk az ő textiliparukat, amely sokkal jobban szenvedne, mint a mi kivitelünk?

Ez nem tehető fel, joggal mondom, mert ha megtörténik a viszonyosság megsértése, méltóztatik tudni, ott van a törvényjavaslat 5. §-a, amely megadja a garanciát, mert az 5. § szankcióval van ellátva és azt mondja, hogy akkor haladéktalanul intézkedik a kormány először adminisztratív uton, 14 nap alatt jelentést téve az országgyűlésnek és ha az országgyűlés együtt van, törvényjavaslatot terjeszt elő, az ország összes gazdasági és pénzügyi érdekeinek védelmére. Ez nem neveléses dolog, ez komoly dolog, ha egy törvényben ez ki van mondva és ki van mondva szankcióval, akkor ennek a törvénynek betartása kötelezősége mindenkinek, akárki jöjjön és az tudni is fogja a módját, hogy a viszonyosság hogyan szerezen a másik félnél is respektust, amely esetet azonban én, mint extrém esetet, kizártnak tartom.

(A külföldi szerződések.)

De az én t. barátim ennél is tovább mennek és tulajdonképpen itt van az igazi támadás. Ebben részes Kossuth Ferenc t. barátom is; Komjáthy képviselő ur azonban tovább menőleg és erősebb mint ő. Azt mondja a képviselő ur: mit érnek ezek a dolgok, amiket a miniszterelnök ur beszél? Hiszen ezek nem érnek semmit! A külföldi szerződések — ugymond — úgy akarja a miniszterelnök ur bemutatni, hogy szerzett garanciát az országnak arra nézve a 4. §. stipulációjában, hogy külföldi szerződések továbbmenő időre, mint a meddig a jelen törvény hatálya tart, vagyis 1907-nél, nem lehet megkötni. Azt mondja a t. képviselő ur, hogy ez semmit sem ér, ezt annak idején vissza fogjuk szivni, az osztrákok nyomást fognak gyakorolni, mert külföldi szerződések nem lehet négy évre kötni és különben is nem ér semmit az a dolog.

Hát, t. képviselő ur, én beismerem, hogy igen behatóan méltóztatott ezzel a kérdéssel foglalkozni, de azt nem ismerem el, hogy konkluziói igazságosak vagy objektív lennének, vagy a legkisebb alappal bírnának. Nézze, képviselő ur, rendre megyek ellenvetéseim egymásután.

Azt méltóztatott mondani: mit ér ez, nyomást fognak ránk gyakorolni és mi azt módosítani fogjuk. Hiszen azzal az argumentummal, ha az ér valamit, amit a t. képviselő ur mond, hogy a törvényhozas majd módosítani fogja a törvényt, az önálló vámterület is módosíthatja. (Zajos tetszés a jobb- és a baloldalon.) Egy törvény meghozatalánál erkölcsi, etikai momentumból kell kiindulni, abból, hogy az komolyan van érve, hogy az végre fog hajtani és én felelek is érte, hogy az végre fog hajtani, mert az ország közvéleménye elsőbűné az a kormányt, amely ezt nem hajtja végre. (Élénk tetszés és helyeslés jobbfelől és a baloldalon.)

És mint juristát, kérdem a t. képviselő urat, hogy ha egy törvény premerptorie mondja ki, hogy a külföldi szerződések ennyi időnél továbbra nem köthetők, ki kényszerítheti akkor Magyarországot, hogy továbbra kösse meg azokat? Senki sem. Hiszen nélkülünk szerződést kötni nem lehet. Arról van csak szó, hogy én jogokat szerzek és biztosítok. Hogy az én utódom hogyan fogják a jogokat érvényesíteni, arról én nem felelek. Egy törvény megítélésénél elég az, ha a jog feladva nincs, ha az ki van domborítva és ha az világosan benne van a törvényben. (Zajos helyeslés és éljenzés a jobb- és a baloldalon. Zaj a szélső baloldalon.)

És a tisztelt képviselő urnak méltóztatik ezt a dolgot olyan kicsi dolognak tartani? Bocsánatot kérek, hiszen volt idő, s mikor ebben a Házban és ezen a Házon kívül a közvéleménynek összes faktorai azt követelték, hogy a vámszövetség lejáratainak ideje essék össze a kereskedelmi szerződések lejáratainak idejével; ezt valaha mint pium desideriumot altították oda és ez nem történt meg, nem következett be. Most pedig, hogy én úgy oldottam meg a kiegyezést, hogy egy időben jár le a vámközösség és a kereskedelmi szerződések, hogy bekövetkezett, most kicsiny? most csekély? (Élénk tetszés a jobboldalon és a közepén.)

Hát én szeretném hallani, — és elképzelem magannak a t. képviselő ur bírálatát — ha ezek nélkül álltam volna ide, hogy mit mondott volna akkor? (Élénk tetszés jobbfelől és a közepén.) Most megvan mint elő jog és megvan az ország igazi és az ország gazdasági viszonyainak érdekében, mert az ország 1907-ben nem jöhet kényszerhelyzetbe, sőt nem jöhet 1901-ben és következő években sem, 1903 előtt, a mikor a vámszövetséget fogja tárgyalni Ausztriával; — és remélem, meg is forja

kötni, — azért nem, mert 1907-ben minden kereskedelmi szerződés lejáratára ezen törvényjavaslat lejáratára össze fog esni, mert az ország jogai és érdekei meg vannak óva és biztosítva.

Azt mondja a képviselő ur, hogy ezt a törvényt nem lehet megtartani. Hát én csak példát mondom.

En igenis azt hiszem, hogy először is abban semmi lehetetlen nincsen, hogy négy évre kötésnek szerződés, de lehet, t. képviselő ur, hogy nem is kerül rá arra a sor. Mikor? Akkor, ha 1901-ben vagy 1902-ben megkötjük a vámszövetséget, amit önjajtok és remélek, mert akkor nem fogunk 1907-ig szerződéseket kötni, mert ha akkor hosszabb időre kötünk vámszövetséget, hosszabb kereskedelmi szerződéseket fogunk kötni természetesen a külfölddel is. De természetesen, ha a törvényhozás ezt így akarja, 1907-ig. És arra tanubizonyosság törvénykönyvünk, nem kisebb, mint az, hogy a multban is lehetséges volt rövidebb lejáratú szerződéseket kötni. Ott van az 1887. évi XLI. törvénycikk, amely az Olaszországgal kötött szerződést tartalmazza, amelyet 1887-ben kötöttünk 1891-ig négy évre és ahol kimondott, hogy ha 1891-ben hallgatóság meghosszabbítja, akkor meghosszabbítottat 1892-től 1903. december 31-ig. Tehát, hogy voltak erre esetek, méltóztassék csak a törvénykönyvbe utána nézni, ott a t. képviselő ur ezt meg fogja találni.

Komjáthy Béla: Nem is mondtam, hogy nincsenek. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: De igenis, mondtam a t. képviselő ur, hogy ez nem történhetik. Itt van a beszéde, elolvashatnám, hogy mondtam.

Ezzel, t. képviselőhöz, azt hiszem, körülbelül végeztem volna a szerződések kitolásának kérdésével, még pedig azt hiszem, hogy tökéletesen szabatosan és világosan és kimerítően.

(A felmondási jog.)

A másik, amit a t. képviselő ur állít, az, hogy mi az a felmondási jog, minek a felmondási jog definíciója a törvényben, hiszen ez nem vívmány, mert ez megvolt eddig is. Hát van szerencsém a t. képviselő urnak kijelenteni, hogy nincs igaz, mert igenis a szerződések felmondása csak az 1878. XX. törvénycikkben volt kimondva, még pedig lejárattal bírószerződéseknek, a felmondás ekképp és ekképp állapították meg. De lejárattal nélküli szerződések az 1878-ik évi törvény nem beszél. Nem is igen voltak 1878. előtti lejárattal nélküli szerződések. Ezek később keletkeztek és igenis ezekről a lejárattal nem bíró szerződések a törvény nem szól semmit és ha t. képviselőtársam e felett kételkedik, fel fogom neki sorolni, hogy melyek azok a lejárattal nem bíró szerződések.

Komjáthy Béla: Ismerem!

Széll Kálmán miniszterelnök: Hát én pedig meg akarom ismertetni azokat az országgal, ha a tisztelt képviselő ur ismeri őket, mert nagyon elszórtak voltak beszédében. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon.) Lejárati fix határidővel bíró szerződésünk van — csak azért is fel kell olvasnom azokat, hogy bebizonyítsam, hogy ez a pont nem oly csekélység, hanem nagy fontossággal bír — Franciaországgal, Perzsiával, Afrikának egyes provinciáival, Németalfölddel, Nagybritanniával, Svédországgal és Norvégiával, Dániával, Görögországgal, Törökországgal, az Amerikai Egyesült-Államokkal, Spanyolországgal, Romániával. Hát ez tizenkét állam. Erre a tizenkét államra van kimondva igenis az, hogy mert a szerződések lejárat nélküliek, azok egyik, vagy a másik félnek kivásárára felbontandók 1903-ra. Miért? Hogy a terminusok összeessenek. Tehát a t. képviselő urnak sem a tetszés, sem az applikációban nem volt igaz, amit azt bizonyítja. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

(Az autonóm vámtarifá.)

De a t. képviselő ur még ennél is tovább ment. Azt mondtam, hogy mit akar azzal a hermadik dologgal, amelylyel a miniszterelnök előállt, az autonóm vámtarifával, hiszen megszűnt a vámszövetség és így nincsen vámtarifá, tehát újat kell csinálni.

T. képviselő ur, először is azt vagyok bátor megjegyezni, hogy a képviselő ur csak nem fogja állítani, hogy ennek a törvényjavaslatnak 4. §-a, amely azt mondja, hogy a külföldi államokkal való szerződés tárgyalások megindulása előtt, tehát egy fix határidőben kell az új tarifának készlen lennie és egy újjal kell felcserélni a régit, amely mindkét állam mezőgazdasági és ipari érdekeit egyaránt védi, hogy ez azonos az autonóm vámszövetségi törvény 2. §-ában levő 4-ik cikkkel, amelyet a t. képviselő ur annak idején a pénzügyi bizottságban oly élesen megtámadott. (Helyeslés és tetszés a jobboldalon.)

Hát nem azonos, mert igenis ez a javaslat jobban van megcsinálva és világosan úgy szövegezve, hogy ebben az ország gazdasági érdekei teljesen meg vannak védve és biztosítva. A t. képviselő ur azt a pénzügyi bizottságban öhajította volna. 1898-ban, mikor a régi vámszövetséget tárgyaltuk, körülbelül így szerette volna. Szankcióról most én gondoskodtam. (Derűtlenség a jobb és balközépen.) Hanem mert én ezt most javaslata hozom, a t. képviselő ur erről megelégedik és most ezt is kontrovertálja. (Élénk derűtlenség a jobboldalon.)

De tovább megyek, azt mondja a t. képviselő ur, hogy nincsen vámszövetség és így nincsen autonóm vámtarifá sem. Mit dicsékszik tehát ez a miniszterelnök azzal, hogy újat kell csinálni.

Először, ha nincsen, akkor éppen újat kell csinálni annak idejében. De ez nem megoldás, nem is reputáció. De én azt vagyok bátor állítani, hogy van autonóm vámtarifá ma is, van, csak hogy lejárattal nélküli, való pedig azért, mert nincsen ugyan vámszövetségi állapot Magyarországon; Magyarország az önálló vánterület jogi alapján áll, de az önmeghatározás alapján Magyarország elhatározta az 1898. I. és 1899. IV. törvényekben, hogy a vámszövetségi állapotokat fenntartja egy esztendőre tavaly és fenntartja egy évre ez idén; hát fenntartotta ezt is.

(Vádak.)

De, bocsánatot kérek, tovább kell mennem. Komjáthy képviselő ur argumentációja ellenem egy bizonyos, sőt határozott nagy éllel bír. (Halljuk! Halljuk!) Megmondom, mivel. Objektív leszek, de kénytelen vagyok konstatálni. (Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) A t. képviselő ur egy igen különös argumentációval él ellenem, mikor erről beszél. Azt mondja, hogy vámközösség nincsen, vámszövetség nincsen, nincsen autonóm vámtarifá sem.

Komjáthy Béla: Nem mondtam!

Széll Kálmán miniszterelnök: Azt méltóztattam mondani, hogy ma vámtarifá nincsen. Tehát a kérdés szerinte így áll: ha nincsen vámszövetség, akkor semmi sincs, dacára annak, hogy egyoldalul az állapotokat fenntartottuk. De hiszen akkor az 1878. XX. t.-c. 3-ik §-ban foglalt felmondási jog nincsen. Ott pedig képviselő ur azt mondja, hogy a lejárattal bíró szerződések megvan az 1878. XX. t.-c. 3. §-a, hogy tudniillik Magyarország felmondhatja, tehát ezt a miniszterelnök nem szerezte, ez megvan; itt meg azt mondja, hogy mert nincs vámszövetség, autonóm vámtarifá nincsen. Bocsánatot kérek, vagy megszüntetted mindent, az tény, hogy nincs vámszövetség akkor megszüntette a vámtarifát is és az 1878-iki felmondási jogot is. (Ugy van! Ugy van! Zajos helyeslés a jobboldalon.) vagy megvan a felmondási jog, és akkor, ha megvan, amint megvan — mert igenis az ebből folyó jogokat és állapotokat fenntartottuk és fenntartottuk az 1878. t.-c. 3-ik cikkét, annak minden egyes cikkelyét, — csak hogy megtoldtam a lejárat-nélküli szerződéseket illető felmondással, akkor megvan az autonóm vámtarifá is. En csak ennek a különleges argumentációnak sajátosság természetére akartam rámutatni és kérdem a képviselő urat, nem emlékezett-e ezen ellenem fordított, de nem egészen valósult és alaptalan és kevés sikerrel ellenem fordított argumentáció arra: „aliquando valet, aliquando non valet”, ami magyarul azt jelenti, hogy: ha akarom, vehes, ha akarom, nem vehes. (Élénk derűtlenség és tetszés a jobb- és baloldalon.)

De a t. képviselő ur még ennél is tovább megy. Nem áll meg itt, hanem megformulálja a maga vádjait még a következőképpen. Ne vegye rossz néven a tisztelt Ház, foglalkoznom kell velük, hiszen harmadfél óráig — pedig ott közel ültem — nem hallottam egyebet, mint a golyózás, úgy hullottak a vádak az én árva fejemre; úgy védekeztem, amint tudok. (Halljuk! Halljuk!)

Azt mondja a képviselő ur, hogy a miniszterelnök kijelentette, hogy fenntartotta a kiegyezési javaslatoknak egész meritumát, pedig hát hiszen azt mondja a képviselő ur, hogy ebben az ő javaslatában semmi más nincs, mint kivételi jutalom és egy pár banális tétel. Nem mondta ezt a szót, de valahogy kritizálta a jogi állapotot fenntartó rendelkezéseket és a 4. §-t., ezt igenis ily értelemben tette.

Azt mondja, hát hol a bank, a valuta, hol az adóptólek és a többi rendelkezések; a mult kormány kijelentette, hogy ezekben vannak a nagy vívmányok és ezeket ez a kormány eltávolítja, hogy vannak is és hogy mindezek a dolgok vannak — azt Isten tudja.

(A bankparitás.)

Nohát t. képviselőtársam, nincs ebben se igaz. En ezt leszek szerencsés egész tisztelettel, de egész határozottsággal bizonyítani. A képviselő ur azt mondja, hogy hol hát a bank, nem lehet azt tudni, ezt mondja szóról-szóra, tessék utána nézni: hol a bankparitás, az állam részese, új organizáció, új direkció Budapesten, mind az az előny hol van, mert a miniszterelnök kijelentette, hogy ez még mind bizonytalan.

Ez én soha sem jelentettem ki; ellenkezőleg kijelentettem, hogy az egész bankgyezmény változatlanul, sőt felül fennáll paritásostól, a statutum mindenestől. Benne van a budapesti igazgatósági szervezéstől és állami részeseztől stb. Hát elfeledte a t. képviselő ur, hogy a bankgyezményről szóló javaslatot fenntartom egészében: azt indványoztam, hogy a Ház tárgyalja azon szövegben, amelyet a pénzügyi bizottság előterjesztett: fenntartottam tehát egészében, az osztrák kormány sokáig vonakodott ebbe belemenni — de megegyeztünk, csak azt tettem hozzá, hogy miután 1907-ben az esetre, ha megszűnnek a vámközösség, megszűnik a bankközösség is, erről a három esztendőre kell a finanszírási következményekre nézve és a bank általánosságáról gondoskodni és ezt majd utólag fogom bejelenteni a képviselőháznak.

Hát ez azt jelenti, hogy függőben tartottam a bankgyezményt, a paritást és minden egyebet? Bocsánatot kérek, ez kritikanak kritika, de nem igazság, nem hüség és nem objektív kritika. Azt kérdezi a t. képviselő ur, hogy biztosítva van-e a valutarendezés ügye? Hát legalább is annyira van biztosítva, ha nem jobban, mint eddig volt; de jobban van biztosítva, és ez, őszintén kijelentem, a mult kormány érdeme, mert a régi bankgyezményben van meg. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Legyen csak nyugodt a t. képviselő ur, én magamnak vindikálom, ami a megállapodásban és az én javaslatomban van, az ország jogának és érdekének biztosítását; de igenis elismerem a vámszövetség alakjában tavaly előterjesztett váms- és bankjavaslatok meritumát. Mert az a régi alapot tartottam fenn, (Mozgás és zaj.) hogy a valutarendezés egész processzusa hatalmas lépéssel vitetik és által előtér.

Ott van a pénzügyi bizottság jelentésével kapcsolatos négy valuta-törvény, azok a presztíciók, amelyek Ausztria tesz a maga részéről, amelyeket mi teszünk, amiket a bank tesz és az állam tesz és az a kooperáció, amely körül van írva és pedig részletesen, igenis arra fognak szolgálni, hogy a valutaügy végre-valahára rendezessék. Ne méltóztassék tehát úgy állítani oda a kérdést, mert ha ezt ohahaza elolvassák, még az én válaszóim is azt fogják megütődve mondani, hogy mindez fönnáll a bankra nézve. Hiszen t. barátom azt mondta, hogy a közvéleménynek itt kell megérelelődni és itt kell megbeszélni minden dolgot. Hát én is ezt mondom, de helyesen kell megbeszélni és alaposan és hiven, ami a födolog, objektíve kell megállapítani. (Ugy van! Jobbfelől.)

T. barátom azt kérde, hogy mi van azokkal a fogyasztási adóptólekkel és azt mondja, hogy ez a minisztérium magának törvényhozási jogokat arrogál, mert az adóptólek benne volt azokban a javaslatokban, de ezekben most nincs szó róla. Hát én a pénzügyi bizottságban kijelentettem azt, a mit most újra vagyok bátor kijelenteni, hogy a régi vámszövetségi javaslatnak ezen pontja, amely arról szól, hogy fogyasztási adóptólek is vehetőek ki az egyik vagy a másik állam részéről, de ha kivételnek, egyenlő mértékben vetendők ki, evidenciában tartandók stb., hogy semmiképpen sem fog kivonni a törvényhozás ellenőrzési s elintézési jogköréből, mert abba nem illik bele, mert ez egy egyoldalú törvény; mert ez nem vámszövetségi törvény, hanem anyagi dolog s már ez az ország egy nagyon fontos jogát, az adó kérdését tangálja. A pénzügyminiszter el is készítette ezen törvényeket és mint annak idején bejelenttem, két-három nap mulva előterjeszti a Háznak. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Csak legyen nyugodt a t. képviselő ur, nem lesz itt eltávolítva semmi. (Derűtlenség és helyeslés jobbfelől.)

Már most azt kérde ezek alapján, hogyan formulázhatja a dolgok ily állása mellett kifogásait olyképpen, hogy az én eljárásom könnyelmű eljárás és hogy ez az én javaslatom és a miniszterelnök eljárása semmi egyéb, szóról-szóra citálom, mert szeretem az auktorhoz magam hiven hozzátartani, „ez a jogfeladásoknak egész tömkelege”. (Mozgás a szélső baloldalon.) Midőn ezt hallottam, megvallom, megijedtem s megnéztem a javaslatot még egyszer, hogy nem jart-e az a javaslat az én kezemben úgy, mint a regebeli ember kezében a kenyér, hogy mikor hazavitté, az kővé vált és nem ismert rá. Megnéztem tehát, mi van ezekben a szakaszokban; meg van-e védve és biztosítva csakugyan Magyarországnak az önálló vánterülethez való képességi joga és hogy a külföldi szerződések tekintetében meg van-e óva Magyarország vámpolitikai individualitása és nem-eo ipso vámszövetségi alakban szerződik-e, igen vagy nem?

Megnéztem, hogy a kereskedelmi szerződések lejáratá és a vámközösségi állapotok egyoldalú alapon való fenntartása, mondjuk: propius a statusquo, fenntartása talán még se koncedál-e a kereskedelmi szerződésekkel, amint én akarom, azok talán mégis nagyon messze mennek-e egymástól? Az ország felmondási joga a kereskedelmi szerződésekben világosan fenn van tartva és a lejárattal nélküli szerződésekre nézve kimondva van-e a törvényben azon joga az országának, hogy önönhatározásából felbonthatja 1903-ra?

Mindezek a jogok és érdekek vannak-e megszerelve és biztosítva a javaslat 4-ik §-ában, mert ezek voltak feltételeim, ezekkel együtt hoztam javaslatba a közzéssé meghosszabbítását 1903—1904-ről egész 1907-ig?

(Inszinuáció.)

A t. képviselő ur beszédében egy inszinuáció is volt, a mit ugyan a t. képviselő ur abban a nem egészen szokatlan, de nem kevésbé veszélyes és általában sohasem követett formulába öltöztetett, hogy nem mondja, de hallotta, hogy azt mondták. Hát kérem, ne tessék ezt elhinni azoknak, akik ezt mondták, ne hagyja magát félrevezetni, mert a kik ezt mondják, nem helyesen mondják és nem igazat mondanak, hogy azért nem tesszük közzé a rendeleteket, mert azok az osztrák egyezmények és rendeletek eltérnek ezektől, amelyek azon egyezményekre vonatkozólag kiadtnak, arra a 10—11. egyezményi pontra vonatkozólag és hogy azok Isten tudja, mi-féle hazarúliszt, jogfeladásokat tartalmaznak. En beismerem, tisztelt képviselő ur, hogy évilveg teljesen igaz van. Azokat a rendeleteket nem lehet törvénybe felvenni, de lehetett volna talán a rendeleteknek kiadására ebben a törvényjavaslatban felhatalmazást kérni a törvényhozástól. Ez talán a hiba. De ha a t. Ház megismerkedik ezeknek a rendeleteknek és egyezményeknek a természetével, akkor nem nézik azt olyan sötét színben, amilyenbe azt a t. képviselő ur öltöztette. Ezekben az egyezményekben, amint én azokat felsoroltam: örösi eljárás, állatforgalom, vasúti, konzulási egyezmény, aruminta, dolgaromítás, szakértők, statisztika stb., ezekről a dolgokról kellett az osztrák kormányval egyezményeket kötni.

Ezek az egyezmények mar a mult kormányunk egyezményei és ami azokban jó, a mult kormányunk érdeme, ezeken változás nem történt; de ne gondolja, t. képviselő ur, hogy ezek meg lettek hamisítva, fenn lettek azok tartva teljes mértékben. Azt se gondolja, hogy az előző kormány ezeket a törvényjavaslatba akarta betenni. Nem akarta.

Egyeszeriben azért, mert ezek a dolgok engedményi természetűek lévén, egyoldalú intézkedés alapján a szövetségi törvénybe nem való, csak addig akarta, a mig vámszövetséget akart. Mire? Mire? Azokról a tárgyakról, a melyek a képviselőház asztalán fekvő vámszövetségben a törvényjavaslatba fel vannak véve, melyek mind is-

meretsek. A javaslatot igenis visszavontuk, mert szövetséget, méltózatnak tudni, nem köthetünk, de azok a tárgyak, amelyek a szövetségi törvényjavaslatban voltak és ebbe a törvénybe nem valók, mert az egyoldalú intézkedésen alapul, egyezményileg, rendeletileg lesznek életbe léptetve. Ezek mind kinyomtatva a törvényjavaslatban benne vannak. Ezek a következők: őrési adó, a vámszövetség 9. cikkében az állatforgalom, ugyanabban 10-ban a statisztika, a 11-ben a pótlék, a 12-ben a tirolói vám, a 16-ban a szabadalmi ügy, a 17-ben a minta és a mustrálya, a 21-ben az állategészségügy, a 22-ikben a mezőgazdasági termékek hamisítása és a 23-ban az értekezlet. Mind meg vannak írva szóról szóra ezekben az egyezményekben. Ezek vannak benne, amik itt a vámszövetség javaslatban benne voltak. Én kijelentem, hogy ezen egyezményeknek lényege és egész tartalma azonos azokkal a dolgokkal, amik a képviselőház asztalán fekvő javaslatban vannak, amik a képviselőház közgazdasági bizottságában és pénzügyi bizottságában tárgyalattak, amik azon jelentésben említettek, kritizáltak részben, mint a közgazdasági bizottság jelentésében az őrési eljárás stb. Már most ami a szövetségi javaslat szövegén túl apró, rendszeren intézkedésként bennük van, az mind olyan dolog, ami szükségessé vált volna akkor is, hogyha vámszövetséget kötöttünk volna. Ez az ügy állása és ha a t. képviselő urak meg akarják róla győződni, itt vannak t. barátaim, a kereskedelemügyi és földművelésügyi miniszterek igen szívesen szolgálnak legérthetőbb felvilágosításokkal. Sőt bárki megtekintheti ezeket az egyezményeket, rendelkezésre bocsátjuk bárkinek, hogy beletegye Tamásként kezét, hogy semmi titkos dolog nincs.

Ezeket voltam kénytelen elmondani, elismerem, hogy a képviselő urak elvileg ebben igaza van. De méltóztatnék felvenni, hogy nem normális a helyzet, mert normális elintézési módja a mi gazdasági ügyünknek Ausztria és Magyarország között vámközösség alapján nem az, hanem a vámszövetség. Ez felel meg az 1861. XII. törvények szellemének. Elismerem, de nem rajtuk áll hibából a vámszövetség megkötési nem lehetett és az önálló vámterület az adott gazdasági viszonyok között és ezen egységgel szemben semmi körülmények között az ország érdekei szempontjából helyesnek nem tartom és azért nem ajánlhatom: ezt a javaslatot ajánlom helyébe, mint olyant, amelyre normális időkben szükség nem lenne, mert hiszen alkotmányos uton, mint szabad állam szabad állammal a vámszövetség után kellene egyezkedni, megoldani a gazdasági kérdést, hanem amely a mai nehézségekkel szembeolvá az országnak ugyi jogait, mint gazdasági érdekeit megőrvi. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon.)

(Személyes kérdésben.)

Komjáthy Béla: Félremagyarázott szavai helyreigazítása címén szólal fel. Azt mondja, hogy a miniszter az ő legnagy fejtetőiséi közül többeket meg nem oáfót. Ő volt az, aki mindig azt állította, hogy az előző kormány által benyújtott törvényjavaslatok alkotmányellenesek, hogyan lehet tehát most azt állítani, hogy ő helyeselte a volt kormány törvényjavaslatait.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! Én igen röviden kívánok a t. képviselő urak válaszolni, de rektifikálónak. A mi a tarifikációt illeti, nem szölok hozzá, bár a képviselő ur beszédéből fölolvashatnám, hogy a képviselő ur azt mondta, hogy miután a vámszövetség megszűnt, nincs vámtarifa. No, ha vámszövetség nincs, akkor vámtarifa sincs. Így mondta.

Ami a felmondás kérdését illeti, én hivatkozom az 1878. XX. törvényekre. „Ez 3-ik cikkelyében egyenesen azt mondja: Ha ily szerződés lejártával...” Itt tehát lejárattal bíró szerződésről van szó. Én csak fényt konstátlok, mást nem mondok. Azért méltán fűzhettem hozzá azon konzekvenciákat, amelyeket azért hoztam fel, hogy ez a jog Magyarországnak hatályos joga és kétségtelenül hatályos jogává van tve ezen javaslatban és hozzáfűztem ezt a tekintetben, hogy a képviselő ur ezt a dolgot a maga részéről nem méltányolta úgy, amint kell. Másfelől, ha nem existál vámtarifa, mert vámszövetség nincs, akkor ez a törvény sem létezik. Ez a kettő együtt megy.

A miért felszólaltam, az az, — és ezzel tartozom, mert én mindig nagyon szívesen teljesítek minden oly dolgot, amelyet lovagias kötelességemben állónak tekintek — hogy a tisztelt képviselő ur félreértett. Nem azt mondtam, hogy a képviselő urnak az előbbi javaslatok tetszetek, nem. A t. képviselő ur beszédének nagy részben engem aposztrofált, hogy annyit sem érnek ezen javaslatok, mint a másik kormányéi és aposztrofált szembeállítva a kettőt, (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) hogy a másik kormány idejéit, ezt hozta, azt hozta, most pedig azt kérde, hol vannak mindezek?

Én tehát joggal mondhattam, hogyha a képviselő ur az előbbi dolgoknak, szembeesítve azokkal, amiket én előterjesztettem, előny ad s ezeket rosszabbaknak tartja, akkor menjon egy kicsit tovább és ha azokat nem tartja rosszakkak, ezeket se tartja ilyeneknek. (Helyeslés balfelől.) A t. képviselő ur ezek után el fogja ismerni, hogy nem akartam inszinuálni, ő pedig engem inszinuált; én csak egy tényre mutattam rá, melyet a képviselő ur nem tagadott. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Az ülést öt percere felfüggeszti.

(Szünet után.)

Barta Ödön: Fölvette magában azt a kérdést, hogy vajjon mit tartalmaz az a javaslat? Vámszövetséget? Nem. Önálló vámterületet? Nem. Követeli, hogy annak a keserves tárgyalásnak — mint a miniszterelnök mondotta — minden fázisa előterjesz-

tessék. A javaslat összes intézkedései beleütköznek a 67. XII. f.-c. szellembe, s csakis provizóriumunk lehet minősíteni azt. Ez tehát nem stabilis, nyugodt, állandó rendelkezése az ország gazdasági életének. A törvényhozás szellemében nem a hit, hanem a tények bizonyítanak, tehát ha az előadó a miniszterelnök után indulva, állandóan rendezetnek hiszi a javaslat által az ország gazdasági helyzetét, az még nem bizonyít semmit.

Egy előbbi beszédében már kérdezte a miniszterelnököt, hogy vajjon van-e junktim e törvényjavaslat és a fogyasztási adók átutalására történő kedvezmények életbeléptetése tárgyában. A miniszterelnök azt mondta, hogy a törvényben nincs junktim. Ezt nagyon jól tudja, azért más formában teszi fel a kérdést. Ha ez a törvényjavaslat életbeléptet, vajjon akkor életbeléptenek-e a fogyasztási adók átutalására történő kedvezmények is? Nem akar Ausztria belügyeibe beleavatkozni, de kénytelen egy kérdést fölvetni. A törvényjavaslat szövege bizonyára közöltetett az osztrák kormánnyal az előleges hozzájárulás miatt. A viszonszágnál fogva követeli tehát, hogy az osztrák kormány által kibocsátandó s a jelen törvényjavaslatlal egyértelmű rendeletek egész szövegükben a Ház elé terjesztessék.

Azt akarja tudni, hogy Ausztria is bibliának tartja-e a 67. XII. törvényeket. E törvényjavaslatok nem olyan természetűek, hogy azokon csak gyorsan keresztül lehessen futni minden bírálat nélkül, hogy minél hamarabb elmehezzünk tárgyalni. Ennek a gazdasági válság kiküszöbölésének nagykorúságáról van szó, tehát éppen olyan rigorózitással kell ezt megbírálni, mint annak a husz éves fiatalembernek ügyét, aki nagykorúsítatni akarja magát. Ezt meg kell okolni, az okokat mérlegelni kell. Itt pedig e törvényjavaslatok szövegében az óvatosság hiányát lehet felfedezni, pedig ez Ausztriával szemben figyelembe veendő.

Támadja a kormányt a bankkegyezmény miatt. Önálló vámterületet fölállítani önálló nemzeti bank nélkül bűn. Kérde, hogy vívmány-e ez a javaslat?

Széll Kálmán miniszterelnök: A többivel igenis vívmány!

Barta Ödön: Itt a saját álláspontját értelmezi. Szerinte nem vívmány a jelen javaslat. Már pedig, ami nem vívmány, az áldozat Ausztria számára részünkről. Mikor mondjuk már Ausztriának: quousque tandem... A közföld maga is eltelti viselkedésünket Ausztriával szemben, különösen pedig azt, hogy jogainkat nem tudjuk érvényre juttatni, hogy nagyon engedékenyek vagyunk.

Közjogi érdekenységünk ellenére is igen nagy engedményt tettünk Ausztriának ezzel az újabb provizóriummal, amely csak prolongálja a vámszövetséget.

Kérde a miniszterelnököt, vajjon szükségünk van-e nekünk arra, hogy magunkra zudítsuk Ausztria népe ama részének haragját, amely alkotmányos uton akarja a kiegyezést létesíteni? Ez bizonyára nem közgazdasági, hanem már politikai kérdés. (Ugy van! a szélsőbalon.) Kérde Apponyitól s a többiektől, akik az első provizórium megalkotásánál kimondták, hogy újabb provizóriumhoz nem járunk, vajjon nem provizórium-e ez a javaslat? Nyilatkozzék Apponyi az iránt, vajjon nem ütközik-e a javaslat abba a tilalomfába, amelybe az első provizórium ütközött. Szerinte két tilalomfába is ütközik. Az egyik az, amelyet a függetlenségi párt állított, mely azt mondja, hogy ha alkotmányos uton kiegyezés nem létesül, feltétlenül az önálló vámterület állandó fel, a másik pedig az, amit a nemzeti párt állított a második provizórium tárgyalásánál. Fenntartja magának a jogot, hogy a javaslat tárgyalása folyamán még visszatérhessen a miniszterelnök beszédére. A javaslatot nem fogadja el, hanem csatlakozik Kossuth határozati javaslatához. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök: Az ülést délután 2 órakor bezárja.

BELFÖLD.

A holnapi ülés. A képviselőház holnapi ülésén folytatja a vám- és kereskedelmi ügyek rendezéséről szóló törvényjavaslat általános tárgyalását. Az első szónok holnap gróf Apponyi Albert lesz, utána pedig Polónyi Géza, Mezőssy Béla és Endrey Gyula fognak felszólalni.

A banktanács klauzulája. Az osztrák-magyar bank főtanácsa ma bizalmas jellegű értekezletet tartott, amelyen megvitatták a két kormány identikus jegyzékét és az arra adandó válasz tartalmát. Amint Bécsből telefonozták, az értekezlet azzal a jelentős momentummal kezdődött, hogy bejelentették Siegel banktanács lemondását, aki a főtanácsnak 1889. év óta tagja. E lépés oka az, hogy Siegel ellenzte a két kormány jelenlegi előterjesztéseinek elfogadását és a bankszabadalomnak a 14. §. alapján leendő meghosszabbítását.

A főtanácsban meg három német ellenzéki van. E miatt a mai ülés elhatározta, hogy számot vet ezzel az ellenzéssel és a két kormány külön jegyzékben közli, hogy a bank bizottságát kér arra az esetre, ha a Reichsrath a 14. §. alapján kibocsátandó és a bankra vonatkozó rendelkezést nem hagyja jóvá. Ebben az esetben a bank pro rata temporis az állam által visszafizetendő az

államadósságból leírt összegeket. Ez a klauzula tehát feltétele annak, hogy a bank elfogadja a bankszabadalmat. A klauzula körülbelül így szól:

Ha a császári rendelet annak idején bármely alakban nem nyerné el a Reichsrath jóváhagyását, akkor a bank fenntartja magának, hogy a kormányok az adósságból pro rata temporis leírt összegeket visszafizessék.

A főtanács hivatalos ülése még csak a jövő héten lesz, valószínűleg szerdán.

Ez ügyben a N. Fr. Pr. estillapja ezeket írja:

A bank főtanácsa ma bizalmas ülést tartott, amelyben a kormányok jegyzékét vitatták meg. A bizalmas ülés után dr. Gruber osztrák min. tanácsos, kormánytanácsos és dr. Popovics magyar pénzügyminiszteri tanácsos Metzenszky vezértitkárral tanácsoztak. Holnap a bank megállapítja a két kormánynak adandó végleges válasz szövegét.

A Wiener Tagblatt értesülése szerint a magyar kormány tagjai 28-án Bécsbe utaznak az osztrák-magyar bank vezetőivel való tárgyalás végett.

Változás a honvéd tábornoki karban.

A budapesti honvédkörület vezetésében már a legközelebbi napokban változás történik. Bernoldik Károly altábornagy, a honvédkörület parancsnoka, saját kérelmére nyugalmába vonul s helyébe — mint értesülünk — Csesznák Benő tábornokot, a Ludovika Akadémia parancsnokát nevezik ki. Bernoldik altábornagyban egy kitűnő adminisztrációs tehetséget s kiváló csapatparancsnokot veszít a honvédség. Visszavonulásának okát abban keresik, hogy a közös hadügyminiszteri osztály főnökségből nemrég nyugalmába vonult Zsoldos Ferenc altábornagy állását egy nála rangban fiatalabb tábornokkal töltötték be, amiben az érdemes altábornagy mellőztetését látta.

Sima Ferenc mandátuma. A képviselőház összeférhetetlenségi bizottsága Apáthy Péter elnökelete alatt ma ülést tartott Sima Ferenc összeférhetlenségi ügyében. A bizottság tagjai közül jelen voltak az úlesen: Rudnyánszky Béla jegyző és előadó, Ragályi Gyula, Ráthay László, Dózsa Endre, László Mihály és Benk Károly. Gróf Andrássy Tivadar táviratilag kimentette magát.

Az elnök bejelentette, hogy a Ház elnökétől a mai képviselőházi ülés után vett értesítés szerint Sima Ferenc mandátumáról mindaddig nem mondott le. Bejelenté továbbá, hogy Káldor Gyula ügyvéd, mint Sima Ferenc jogi képviselője, beadvány útján értesítette őt arról, hogy Sima Ferenc utasítására a királyi tábla végzése ellen felfolyamodást nyújtott be a szegedi törvényszékhez.

Rudnyánszky Béla jegyző előadja, hogy a csőd tömeggondnoka hivatalos megkeresés folytán közjegyző útján értesítette Simát a bizottság ülésének időpontjáról.

A bizottság ezután zárt ülésben tárgyalás alá vette az összeférhetlenségi ügyet. Hosszabb tanácskozás után a bizottság az ülésen való megjelenésre kérte fel Káldor ügyvédet, akihez az elnök azt a kérdést intézte, hogy vajjon megbízottja-e Sima Ferencnek? Káldor ügyvéd azt válaszolta, hogy perrendszert megbízottja Simának, az ő megbízásából felebbezte meg a királyi tábla végzését és saját iniciatívájából tartotta fele érdekében szükségesnek, hogy ezt a bizottságnak bejelentse. A bizottság ezután zárt ülésben tovább folytatta a tanácskozást, melynek befejezése után az elnök a házszabályok rendelkezése szerint kihirdette a bizottságnak őt szavazattal egy ellen hozott következő határozatát:

Sima Ferenc képviselői megbízatása megszüntetnek nyilvánították.

Okok: A képviselőházzal közölt bírói végzések igazolják, hogy Sima Ferenc ellen csőd nyitottat s hogy a törvényszék csődnyitási végzését a királyi tábla helybenhagyta. A csődtörvény világos rendelkezése szerint csődnyitás esetében két egyebhangzó határozat ellen nincs helye további felfolyamodásnak; egyébként a Sima Ferenc által ennek dacára beadott felfolyamodás már szintén visszautasított. A csődnyitás tehát jogerőssé vált; az 1895. X. törvény cikk szerint pedig a képviselősséggel összeférhetetlen helyzetbe jut az a képviselő, aki ellen jogerős végzéssel csőd van nyitva. Az összeférhetlenségi törvény megszabja, hogy a képviselőnek ily esetben 48 óra alatt le kell mondania képviselői megbízatásáról. Miután pedig Sima Ferenc e kötelességének nem tett eleget, képviselői megbízatását megszüntetnek kellett kimondani.

Ezzel az ülés véget ért.

Az országgyűlési szabadelvű párt holnap, pénteken este pontban hat órakor értekezletet tart.

Tisztelgő küldöttségek.

Budapest, június 22.

Nagy küldöttségjárás volt ma a miniszterelnöknél. A deputációk tisztelgés alkalmával elhangzott beszédekről számolnak be a következő tudósítások:

(A gazdaszövetség a kormányán.)

A Magyar Gazdaszövetség gróf Károlyi Sándor vezetésével ma tisztelgett a miniszterelnöknél, aki a küldöttséget Darányi, Hegedűs és Plósz miniszterek társaságában fogadta.

Gróf Károlyi mindenekelőtt köszönetet mondott azért, hogy a kormány sikerült a kiegyezési tárgyalásoknál azt, amire a gazdaszövetség oly nagy sulyt helyezt az amit oly régen követel, az Ausztriával és külföldi államokkal kötött szerződéses lejárati idejének módosítását kezeltetni. Azt ezután annak megokolására, hogy a magyar gazdaszövetség miért foglal állást a földmivelésre káros hatású fedezet nélküli buza- és gabonahatáridőzlet ellen s miért kívánja ennek — miként az Németországban is történt — végleges eltörlését. A biánko-terminizület betiltása — ugymond — szükséges, mert természetes árképződést keres a gazda, aki termel, épp úgy, mint a nagyközönség, amely fogyaszt. A játék kedvéért előidézett mesterséges árképzés illegitím s a termelőre, mint a fogyasztóra egyaránt káros. A biánko-terminizület ugyanis, ha a világ piacain sok a terményfelesleg, az ugvis csökkenő árat még inkább leszállítja, most ilyen esetekben a börzei befentesek értelmesebbjei a külsők ellen, akiknek nagyrésze az üzletbe beavatva nincs, baissere játszik. Mig ha kevés a terménykészlet, az ügyesek csoportja haussera játszik és a már különben is emelkedő árat még jobban felszöketteti. A biánko-terminizület tehát mindig túlasokat idéz elő, miért is termelő és fogyasztó egyaránt kívánja a spekuláció e nemének betiltását. Hangsúlyozza továbbá, hogy mennyire kívánatos az uszoratórvény reformja és az uszorának hivatalból való üldözése. Másutt is üldözik hivatalból. Felhívta a miniszterek figyelmét még arra is, hogy Dalmáciába nagymennyiségű vámmentes gabonát importálnak. Ezidőszert a kapitalizmus, amely szocializmust produkált, két ellentétes irányban választja szét a nemzetet. A falu népet akarván megóvni a reál illetékellenül nehezedeő bajoktól, hogy az a szocializmus karjaiba ne essék, a magyar gazdaszövetség parasztnonografikák elkészítését határozta el s e részben a földmivelésügyi miniszter támogatását annyiban kéri, hogy azon igen tisztelt urak neveit nekünk megadja, akikhez valóban ilyen nonografikák készítése végett fordulhatunk.

Szél Kálmán miniszterelnök, aki jelen volt minisztertársával nagyon szívesen fogadta a küldöttséget, meleg szavakban köszöntö meg a nyilvánított elismerést, s kiemelte, hogy a kiegyezési kérdések közt a legélesebb haro és a legelkeseredettebb összetűzés éppen a jelzett határidők körül folyt. A mezőgazdaság jogos igényeit úgy ó, mint minisztertársai már eddig is kellően méltatták és ezután is melegen szívükön fogják viselni. Megígérte a miniszterelnök, hogy beható tanulmány és tárgyalás alá veszik ama javaslatokat, melyeket a szövetség az uszoratórvény reformja, illetőleg a papirosbuza kérdésében tesz. Reményli, hogy sikerülni fog a megfelelő utat eltalálva, a visszaéléseket megszüntetni.

A dalmát gabonaimport tekintetében Hegedűs miniszter kijelentette, hogy már is intézkedett és kérdést intézett az osztrák kormányhoz s a dolgot nem fogja figyelmen kívül hagyni.

Darányi földmivelésügyi miniszter a maga részéről — a többi miniszterek helyeslése közben kijelentette, hogy a parasztnonografikák fontos ügyét töle tehetőleg minden irányban támogatni fogja. Ezután a küldöttség, amelynek gróf Zselénszky Róbert, Bujanovich Sándor, Ivánka Oszkár, Bálintffy Pál, Viczmány Ödön, Löcherer Andor, Szentiványi Árpád, Melcer Géza, Biró Lajos és Bernát István voltak a tagjai, távozott.

(Hontmegyeiek a miniszterelnöknél.)

Hontvármegyei szabadelvű pártjának küldöttsége tisztelgett ma Szél Kálmán miniszterelnöknél. Tagjai voltak Schiller Antal kir. tanácsos pártelnök vezetésével: Cibulya László alispán, Konkoly Thege Sándor országgyűlési képviselő, Kudora János esperes, Berkó István takarékpénztári vezérigazgató stb. A küldöttség üdvözölte a miniszterelnököt a kiegyezési mű sikerés és az országot megnyugtató megoldása alkalmából; egyben kifejezve a párt törhetlen bizalmát, kérték, hogy minden személyes vonatkozású támadást, mely a vármegyei szabadelvűpárt ellen irányul, figyelmen kívül hagyva bizzék e párt kipróbált szabadelvűségében s önzetlen támogatásában. A miniszterelnök megköszönte az üdvözlő szavakat és a bizalom nyilvánítását; aztán sajnálatát fejezte ki, hogy vannak az országnak egyes fókusai, ahol az ö országos békepolitikája és a pártok teljes egybeolvadása még nem egészen ment át az életbe. Kérte a pártot, törekedjék a teljes egyetértés és béke létesítésére, a maga részéről pedig kijelentette, hogy a nyugalom teljes helyreállításában maga is szívesen közreműködik.

(Tanítók a miniszterelnöknél.)

A magyar tanítók országos bizottsága és az Eötvös-alap nagy küldöttsége tisztelgett ma délután Szél Kálmán miniszterelnöknél a Tanítók Háza érdekében. A küldöttség szónoka Ujvári Béla főreáliskolai igazgató, a Tanítók Háza végrehajtó bizottságának elnöke volt, aki lendületes beszédben hangsúlyozta a hazai tanítóság nemes célú mozgalmat.

Elmondta, hogy a tanítóság már tíz éve fáradozik a Tanítók Háza érdekében, amely a tanítók egyetemes és felsőbb iskolákon tanuló gyermekeinek internátusa volna. Ötvenezzer forintot már gyűjtöttek is erre a célra és a tanítóság országoszerre anyagai hozzájárulást is szavaz meg, de az állam hozzájárulása nélkül a maga szegénységében nem tudná a Tanítók Házat felépíteni. Azért kéri a kormányt, hogy a nemes célra a tanítói nyugdíjalapból félmillió kölcsönt engedélyezzen. A gyöngyön dotált tanítóság, szólt a küldöttség vezetője, nem panaszkodik mostoha sorsa miatt, hanem hűségesen teljesíti a magyar nemzeti állam iránt tartozó kötelezéseit. A magyar tanítóság királyhűségének is maradó emléket óhajt állítani a Tanítók Házában, amelyet a király nevéreől óhajt elnevezni.

A miniszterelnök nagyon szívesen fogadta a küldöttséget; válaszában elismerte, hogy az államnak nagy szüksége van a tanítóság hazafias működésére. Hangsúlyozta a kulturális törekvések fontosságát és rokonszenvét e törekvések iránt. A Tanítók Háza eszméjét szépnok és pártolásra méltóan nyilvánította s megígérte, hogy figyelemmel fogja átanulmányozni a beadott kérvényt, s érdeklődéssel fogja kísérni az ügyet; tájékozást ez irányban első sorban a közoktatásügyi miniszterrel s a pénzügyminiszterrel fog kéri. Az ország finansziális állapota nem engedi a tanítók jobb fizetését, de a tanítóság megérdemli, hogy az állam így, közvetett uton segítségére jöjjön a tanítóknak.

A tanítóság lelkesen megéljenezte a miniszterelnököt s megnyugodva távozott a kihallgatásról.

(A pénzügyminiszternél.)

A nyitrai megyei országgyűlési képviselők az érsekújvári-szürnyit vasút ügyében ma Lukács László pénzügyminiszternél tisztelgtek. Crausz István, az érsekújvári kerület képviselője, társai nevében is meleg szavakkal ajánlotta a miniszter jóindulatába e vasutügyet, amelyet a kereskedelemügyi miniszterium a pénzügyminiszterhez tett át, — kiemelve, hogy ez a vasút a budapest-érsekújvári-nyitra-galgócszónai vonal fókapeca volna és létesülésénél több vármegye is anvaerilag is érdekelve van. Lukács László pénzügyminiszter megígérte, hogy az ügyet tanulmányozni fogja, de elhatározását csak annak eredményétől teheti függővé.

KÜLFÖLD.

Az új francia kormány.

Budapest, június 22.

Tíz napi válság után Franciaország megkönnyebbült szívvel mondhatja el, hogy végre van kormánya. Waldeck-Rousseau, kétségtelenül a nagytekintélyű Bourgeois és Delcassé segítségével megalakította az új kabinetet, amely hivatva van arra, hogy rendet csináljon Franciaországban. Erre a hivatásra teljesen rátermett és méltó férfiak vannak az új kormányban. Maga Waldeck-Rousseau, akit erélyes és céltudatos embernek ismernek, a belügyi tárcát tartotta meg magának, ami fölöttébb szerencsés választásnak mondható. A belügyi mellett legfontosabb e pillanatban a hadügyi tárcá, amelyre katoná nem igen volt kapható, úgy, hogy az első kombináció alkalmazál Waldeck-Rousseau maga akarta elvállalni e tárcá vezetését. Sikerült azonban megnyernie azt az egyetlen férfit, aki minden tulajdonságot egyesít magában a végre, hogy ezt a rendkívül kényes állást elfoglalja: Galliffet tábornok ez, Franciaországnak ez idő szerint első katonája, a ki épp úgy nagy szigorúságáról, mint rendíthetetlen igazságszeretéről ismeretes. A francia hadseregben és tengerészetben mostanában valóságos divattá lett packázni a főlebbvalókkal, aminek oka talán abban keresendő, hogy a polgári állású hadügyi miniszterek nem tudtak eleget tekintélyt tartani. Galliffet tábornoknak a minisztersége ezen bizonyára változtatni fog. Holmi őrnagyoknak, alezredeseknek és ezredeseknek, akiknek kedves a rangjuk és szabadságuk, aligha fog eszökbe jutni, hogy egy Galliffetval packázzanak. Egyike volt ő az elsőnek, akik kijelentették, hogy a Dreyfus-pör revíziója nem a hadsereg ellen intézett támadás, s az ő minisztersége alatt a tiszték meg fognak barátokozni azzal a gondolattal, hogy ha az 1894-iki haditörvény-

szék tévedett és azt a tévedést ma beismerek és reparálják, azzal nem esik csorba a hadsereg becsületén. A rennesi haditörvény-szék magatartására is kétségtelenül hatása lesz az új hadügyi miniszter személyének. A katonai bírák, bármilyen függetlenek legyenek is különben, óvakodni fognak attól, hogy az igazság kiderítését bármiképp is akadályozzák. Esterházy és Henry dicsőítésével nem lehet érdemeket szerezni Galliffet előtt, aki Dreyfusról elismerte, hogy derék katoná volt, Picquartól pedig a legnagyobb dicsőréttel nyilatkozott.

A harmadik fontos személyiség az új kabinetben Delcassé külügyminiszter, kinek Freycinet-vel szemben követett nyílt, becsületes magatartása a Dreyfus-pörből eléggé ismeretes.

Érdekes alakja lesz az új kabinetnek a szocialista Millerand kereskedelmi miniszter. Ha már a minap szenzáció volt Millerandnak a jelölése, annál nagyobb szenzáció most a kinevezése. Az első Waldeck-Rousseau-féle kísérlet meghiusultának egyik oka épp az ő jelölése volt. A mérsékelt republikánusok nem akartak belemenni abba, hogy a szocialisták követeléseit kielégítsék, s ha most mégis belenyugosznak, ez annak a jele, hogy a köztársasági párt egyes árnyalatai őszinte jóakarattal fojtják vissza a maguk speciális kívánságait s egyetértéssel abban, hogy olyan kormány alakuljon, amely a köztársaságot megtalmozza ellenségei ellen és visszaadja az országnak a békét és nyugalmat.

Egy éjjeli párisi táviratunk a következőkben közli az új kormány végleges névsorát:

Waldeck-Rousseau elnökség és belügy,

(Érdekes, hogy Rennesben, a revíziós pör leendő színhelyén született. A „nagy miniszteriumnak“ tagja, Gambettának személyes jóbarátja volt. Ma Franciaország leghíresebb ügyvédje, 1895-ben 184 szavazatot kapott Faure ellenében az elnökválasztáson.)

Delcassé külügy,

Galliffet tábornok hadügy,

(Tábornok. Hatvankilenc éves, rokonszenves, kiváló katoná, a német-francia háborúban dandárparancsnok volt, majd fogságba esett. Franciaország első katonájának nevezik. Ő hangoztatta azt, hogy Dreyfus kitűnő katoná volt, s hogy a revízió nem hadseregellenes dolog.)

Lanessan haditengerészet,

Monis igazságügy,

Caillaux pénzügy,

Millerand kereskedelem,

(Ujságíró, az *Indépendant* című lap volt törvényszéki rovatvezetője, most a dreyfuspárti *Lanterne* szerkesztője. Huszonöt éves korában községtanácsos lett Párisban, huszonnyolc éves korában képviselő, harminc éves korában pártvezér. Körülbelül negyven éves, erős és elszáradt szocialista, a kamarában nagy erőssége a szocialista pártnak.)

Legues közoktatásügy,

Decrais gyarmatügy,

(Volt már miniszter; egyik kiváló alakja a parlament republikánusoknak.)

Jean Dupuy földmivelésügy,

Baudin közmunkaügy.

Az új kabinet megalakulását Waldeck-Rousseau — a külügyminiszteriumban tartott tanácskozás után, — este hat órakor jelentette be Loubet köztársasági elnöknek.

Dreyfus hazahozatala.

Páris, június 22.

A Sfax cirkálóhajó vasárnap délután négy óra felé érkezett Saint-Vincentbe, a Zöldfok-szigetekre. A Zöldfok-szigetek Cayennétől 1800 mérföldre vannak. A Sfaxnak tehát kilenc napra volt szüksége, hogy ezt az utat megtegye, amiből az következik, hogy naponta átlag 200 mérföldet járt, ami nagyon is korlátolt menetsebesség, miután ez a hajó négy-öt fonalat tehetne meg óránként.

Coffinières de Nordeck, a hajó parancsnoka, St. Vincenttől elküldte a szokásos távirati jelentést, hogy a Sfaxot sem vihar, sem más baj nem érte, így tehát nagyon is lassu haladása csakis a kormány határo-

zött rendelkezésének magyarázható. Valószínű, hogy a *Sfax* nem érinti az Azovi-szigeteket, miután ezek nem esnek megszabott utvonalaiba. Kis pihenőre esetleg megállhat Madeirában, vagy a Kanári-szigeteken, amelyek útjába esnek. De mivel St.-Vincentben új szénrakományt vett fel, most már megállás nélkül futhatja meg azt a 2200 mérföldet, amely még Brest-től elválasztja.

Ha az eddigi sebességgel folytatja útját, június 30-ánál előbb nem érkezhetik meg, ha azonban meggyorsítja menetét, amit igen könnyen megtehet, június 27-ére érkezik meg.

Páris, június 22.

A *Sfax* naponként kétszáz mérföldet tesz meg, tehát június 27-én ér a francia parthoz. Még nem biztos, vajjon Brestben, vagy más kikötőben fog-e partra szállani Dreyfus. A bresti tengeri prefektúra még nem kapott utasításokat.

Dreyfusné Rennesben vagy Basch egyetemi tanárnál, vagy a protestáns lelkésznel fog lakni. Egy ottani polgár felajánlotta egész házáat Dreyfusnak.

Páris, június 22.

Megbízható értesülések alapján beszélik, hogy Dreyfus Lorientban fog partra szállani.

Páris, június 22.

A *Journal* jelentése szerint *Du Paty de Clam* védője az eljárás befejeztetését és védettje szabadonbocsátását fogja kérni.

Páris, június 22.

A *Journal Officiel* közlése szerint *Delaroque* haditengerészeti tüzérgazdától fegyelemellenes magaviselete miatt további intézkedésig szigorú fogsággal büntették. Okot erre az intézkedésre *Delaroquenak* *Loubet* elnökhöz intézett távirata adott, amelyben tiltakozott nyugalomba helyezése ellen.

A békekonzferencia eredményei.

Budapest, június 22.

Suttner Berta báróné, az örök béke lelkes előharcosa hosszú levelet írt Hágából, amelyben rációfol a pesszimistákra, akik azt jövendölik, hogy a konferencia minden érdemleges eredmény nélkül fog széjjeloszlani. Az bizonyos, írja a báróné, hogy a delegáltak nem egyértelműek, de hát ezt nem is lehetett várni. Két lappangó partra szakadtak: egyik részük azt óhajtja, hogy az értekezlet pusztán a genfi konvenció reformjára szorítkozzék, míg a másik, eddig többségben levő rész a kérdés mélyére akar hatni és az általános leszerelés, a nemzetközi békekötvetítés és az általános békebíróóság eszméit taglalja.

Az eddigi értekezések kevés pozitív eredménnyel végződtek. Abba beleegyeztek a delegátusok, hogy a genfi konvenciót meg kell tolni egy szakaszsal, amely tiltja a mérgező gázokkal töltött bombák használatát. Ezzel párhuzamban több érdekes szakasz kerül tárgyalásra. Nevezetesen a következők:

1. A hadilétszám országokint a lakosság számával álljon arányban.
2. Minden állam az ezévi hadibudgetet megtartja öt éven át.
3. A hadiköltség százalékos arányban álljon az összes állami kiadásokkal.
4. Öt évre szerződés kötetendő, amely idő alatt minden állam ugyanazt a fegyvermodellt veszi át és rendszeresíti.

A választott bíróság ügye nem kevésbé érdekes. Szó sincs róla, hogy e részben a delegátusok nagyobb része ne értené egyet. Most már végleg kidolgozták az erre vonatkozó tervezetet, a mely esetleg meg is nyeri a plénum beleegyezését. Az előterjesztés a következő:

I. A szerződő hatalmak megegyeznek abban, hogy minden köztük felmerülhető differenciát lehetőleg békés uton iparkodnak megoldani, hogy a nemzetközi viszonyokban az erőszak alkalmazása elkerültesse.

II. Ennélfogva a szerződő hatalmak elhatározták, hogy súlyos jellegű differenciák vagy egyenlenségek esetén, a fegyveres akciók megelőzése, egy vagy több barátságos hatalom jó szolgálatait veszik igénybe, ha csak rendkívüli esetek meg nem gátolják ezt a törekvést.

III. Ettől a kötelezettségtől függetlenül hasznosnak tartják a szerződő hatalmak, hogy konfliktus esetén egy vagy több hatalom saját jószántából felajánlja jó szolgálatait. Ily joguk van olyan hatalmaknak, amelyek felát állnak a konfliktustól.

IV. A közvetítő feladat az ellentétes igények kiegyenlítése az ellenséges érzelmek lecsillapítása.

V. A közvetítő szerepe megszűnik abban a pillanatban, a midőn a viszálykodó felek egyike is kijelenti, hogy nem fogadja el a közvetítést.

VI. A közvetítés csak barátságos tanács jellegű bírja.

VII. A közvetítés elfogadása nem szakítja meg a mozgósítást, nem tartóztatja föl s nem gátolja. Ha a közvetítés az ellenségeskedések kitérőse után történik, akkor azokat sem tartóztatja föl, kivéve, ha e részben külön megegyezés jön létre.

VIII. A szerződő hatalmak megegyeznek abban, hogy alkalmas esetben speciális közvetítő módhoz folyamodnak.

Súlyos jellegű, a békét nagyon fenyegető differenciák alkalmával mindegyik ellenséges fél egy-egy hatalmat biz meg azzal, hogy a másik fél meghatalmazottjával érintkezésbe lépjen, hogy így lehetőleg megátoltassék a jó viszony megszünése.

A közvetítés mandátuma legfeljebb 30 napig legyen érvényes, ez idő alatt a vitás kérdést kizárólag a két megbízott hatalom tisztázza.

A békéltetési kísérletek sikertelensége esetén is megtartja a két hatalom a közvetítő mandátumot, hogy egy esetleges alkalmas pillanatban újra felvehesse a tárgyalások fonalát.

IX. Minden államnak jogában áll meghatározni, hogy mely esetet terjeszt a békebíróóság elé.

X. Kötelező azonban a következő esetekben:

a) Oly vitás esetekben, amelyek pénzbeli kárpótlásra vagy pénzbeli veszteségre vonatkoznak, amelyek valamely kormány törvénytelen eljárásából vagy hanyagságából erednek.

b) Oly vitás esetekben, amelyek szerződéses vagy konvenciók magyarázatából erednek a következő ügyekben: posta-, táviró- és telefonforgalom. Közlekedési ügy. Tengeralatti kábel. Hajóösszeütközés. Irodalmi és művészeti szellemi tulajdon. Mérték- és súlyegyzmények. Egészségügy. Örökjog. Kiutasítás. A genfi konvenció. Nem politikai határkiigazítások.

XI. A szerződő hatalmak a felsorolt esetek számát megtoldhatják másokkal. Bármely hatalom tárgyalhat ily egyezmény megkötése ügyében egy más hatalommal, mielőtt még ratifikálták volna az általános szerződést.

XII. A békebíróóság minden egyéb nemzetközi vitás esetben csak fakultatív, azaz csak oly esetben veendő igénybe, amidőn a két viszálykodó fél maga kívánja.

XIII. Hogy a békebíróóság segítségül hívása megkönnyítesse, a szerződő hatalmak megállapítják az alapvető elveket, amelyek szerint a nemzetközi békebíróóságot szervezni kell s amelyek szerint az eljárjon.

HIREK.

Budapest, június 22.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Június 30-án új előfizetés nyúlik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *József* főherceg tegnap este Sziszeckből Belovárba utazott. — *Toskánai Péter Ferdinánd* főherceg rheumás bántalma gyógyítása céljából, kíséretével együtt több heti tartózkodásra Lipik fürdőre érkezett. — *Gróf Khuen-Hédervary* horvát bán, aki tegnap Budapestről Zágrábba érkezett, az uton bal lábában rheumát kapott és orvosi rendelésre szobában kénytelen maradni. Ennek következtében a bannak *Lika-Krbavamegyébe* tervezett utazása elmarad.

— **A király betegsége.** *Bécsből* jelentik, hogy a király egészsége teljesen helyreállott s kereszt-csontfájdalma is egészen megszűnt.

Egy udvari kommuniké megerősíti azt a hírt, hogy ő felsége június 27-én maga fogja *Missia* görzi hercegecskének fejére tenni a bibornoki kalapot.

A király tegnap délután gróf *Thun* osztrák miniszterelnököt fogadta és ma délelőtt ismét több kihallgatást adott.

— **Károly István főherceg** Berlinben. *Károly István* főherceg, a ki feleségével, *Mária Terézia* főhercegnővel és leányával, *Eleanora* és *Renata* főhercegnőkkel néhány napot Berliuben töltött, holnap visszautazik *Saybuschba*. A főhercegi család tegnap család i reggelire volt hivatalos a császárnéhoz a potsdami új palotába. A főherceg a meglátogatatta *Szőgyény-Marich* László osztrák-magyar nagykövetet.

— **A király legfőbbaltalombi dédunokája.** *Znaimból* táviratolza tudósítónk: *Seefried* bárónak, *Gizella* főhercegnő legidősebb leányának, ma fia született. Az anya állapota kielégítő.

— **A tosokáni nagyherceg elutazása.** *Pöstyénből* táviratolza: *Ferdinánd* tosokáni nagyherceg egy hónapi itt tartózkodása után ma elutazott *Pöstyén* fürdőből. Bucuzkodása alkalmával teljes megelégedésének adott kifejezést és örült, — ugymond — hogy magyar földön nyerhette vissza egészségét. A nagyherceg bajorországi birtokára, *Lindauba* utazott.

— **Udvarhelyi idill.** Székely-Udvarhelyt a független polgárság ünnepelni kívánta *Szell* Kálmánt. Ez magában véve még nem alkot rendőri kihágást. Az ünnepség szándékát az a tüntetés váltotta ki, amelyet a régi rendszer hívei gróf *Haller*nek, a távozó főispánnak bucuzásakor rendeztek. Ilyen alkalommal ünnepelni a miniszterelnököt, még ez sem statuál rendőri kihágást. Az ünnepség előkészítésére plakátok ragasztódtak ki, amelyeken szóról-szóra ez állott: „Éljen *Szell* Kálmán, aki a törvény, jog és igazság szellemében kormányoz!” De már ez — ugy-látszik — igenis statuál rendőri kihágást. Leg-alább Udvarhelymegyében. Megesett ugyanis Székely-Udvarhely városában, hogy a rendőrkapitány ezeket a plakátokat a falakról letépette s elkoboztatta. A székely-udvarhelyi rendőrkapitány tehát a közrend megsértését látja abban, ha nemzetiszínű plakátok a miniszterelnököt megsztalják. A derék rendőrkapitánynak neve *Szombafalvy* Lajos. A jeles férfit cenzel átadjuk a halhatatlanságnak.

— **Hercegi esküvő.** *Richmond*ban ma volt *Mária* mecklenburg-strelitzi hercegnő esküvője *Jametil* gróffal. A *cambridgei* herceg jelen volt az esküvőn, mely katolikus szertartás szerint folyt le.

— **Katonai ünnep Bruckban.** A Bruckhoz közel levő *Harrach-féle* várbán tegnap volt egy márványtáblának az ünnepi leleplezése, amelyen azok a szavak vannak megörökítve, melyeket ő felsége 1898. június 21-én mondott. Az uralkodó e szavakban ama számos év óta fennálló kitűnő zavartalan viszonyon való örömeinek adott kifejezést, amely *Bruck lakosai* és a tábor használó mindenféle katonaság között fennáll. Az ünnepen jelen volt *Ferdinánd Károly* főherceg, továbbá a polgári és katonai hatóságok képviselői. Gróf *Harrach* hazafias beszédet mondott, amelyben kiemelte ő felsége uralkodói erőnyeit és ragyogó példáját és hangsúlyozta, hogy *Bruck lakosainak* a katonasággal való jó egyetértése tovább is fenn fog állani. Az ő felségének küldött hódoló táviratra az uralkodó köszönő távirattal válaszolt, amelyben hangsúlyozza, hogy mindig meg volt győződve *Bruck lakosainak* igazi hazafias érzelmeiről.

— **Kittányítás.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr. *Gerő* Lajosnak, a *Pallas* irodalmi és nyomdai részvénytársaság igazgatójának, a harmadosztályú vaszkorona-rendet adományozta.

— **Beteg bitoros.** *Prágából* jelentik, hogy *Schönborn* bitoros hercegecské körüljárta alatt *Falkenau*-ban tüdőgyulladását kapott s e miatt kénytelen volt útját félbeszakítani és ma este visszatér Prágába. A bitoros betegsége normálisan fejlődik.

— **Szegény embert még az ág is huzza.** A rendőrtisztviselők mulasztásait pénzbírsággal büntetik, ha a mulasztások nem olyan nagyok, hogy fegyelmi vizsgálat járna a nyomában. Ezeket a bírsággéneket eddig a rapidíjasok segítő-egyesülete kapta. Tekintettel arra, hogy nem éppen mintaállapotok vannak a rendőrségnél, a szegény diurnisták segítőalapjának szép kis jövedelmet biztosított a hanyagság. Most azonban már ettől is elestek. A belügyminiszter leirt a rendőrséghez, hogy a bírsággéneket ezután a rendőrtisztek nyugdíjpótló és segítő alapja kapja. Szóval: azután a maguk javára mulasztanak a rendőrtisztek. Csak ne éljenek vissza a helyzettel.

— **A tömösi oszta évfordulója.** Az *Emke* hétfalusi főkköre a tömösi szorosban 1849. június 18-án és a következő napokon végbement csatának ötvenéves évfordulója alkalmából szép ünnepet rendezett.

Az ünnep déli 12 órakor kezdődött a *Szózat* elénekével, mire *Kiss* Árpád unitárius lelkész szép beszéddel nyitotta meg az ünnepet, azután *Zsigmond* Károly hosszalufalusi lelkész mondott kegyelmező imát. A brassói iparosifjak *Honfidalu* után *Bartha* Károly nyugalmazott tanító, 48-as honvéd tartott emlékszózatot megható közvetlenséggel és nagy hatással. *Antal* *Bacsó* Mihály szavalt a és daloskőr éneke után két csalgó kis fia szavalt a hamisítatlan csángó kiejtéssel a *Tömösi szorosban* című költeményt nagy tetszés mellett. Dr. *Zakariás* János ügyvéd üdvözölte ezután a megjelent agy honvédekét és elhelyezte a brassói iparosifuság tölgykoszoruját az emlékoszlopon. Az ünnep befejeztével a résztvevők az emlékoszlop lábánál elterülő gyepes térségen ültek ebédjükhez. Végül a hétfalusi tölgykőr gyakorlatot tartottak s a résztvevők sűrű kocsisorban távoztak a tömösi szorosból.

— **Nyári multság.** A budapesti polgári dal-kör július 29-én *Hackl* Lajos tanár vezetése alatt az Erzsébet sósfürdőben hangversenyt és utána nyári multságot rendez.

— **A nyomorúság háza.** Hogy Budapestben sok és nagy a nyomorúság, az már nem titok. Minden egyéb a gondunk, csak az nem, hogy az igazán szegény népségnél valami kis egzisztenciát adjunk, kenyérhez meg lakáshoz segítsük. Munkásházunk nincs, munkástelepeink annál kevésbé vannak. A spekuláció erre még nem határozta rá magát. A főváros vagy az állam pedig politizál. Kis politika, nagy politika s a zavarosban tönkremegy, elzúlik a nép. A munkás még tartja magát valahogyan, de a munkanélküliek sorsa szívet csavart, keserves. Ők már nem is érzik annyira. Belebutulva a nyomorba, valósággal elkérgesedtek, elállatiasodtak a piszokban, a rothadt szalmán. . . . Kis és nagy politikusi uraknak oda kellene menni, hogy megtanulják azt, ami az első és legsürgősebb szükség. . . . De hát erről beszélni hiábavaló. . . . Arról jutott az eszünkbe, hogy az éjjeli *Kreosómyi* Kálmán, a nyolcadik kerület kapitánya pár rendőrral, detektívvvel sorrajárt az Alföld-, Tököly- és Népszínház-utcai házakat s rettenetes dolgokat írt meg abban a jelentésben, amit tapasztalatairól az előljáróság elé terjeszt. Ezeknek a házaknak legnagyobb részében valóságilag egymás hátán fekszenek az emberek. A szobában leterített szalmán leány, férfi, asszony, gyermek egymás mellett iszonyu piszokban, gőzben s olyan levegőben, amit baltával is csak alig lehet hasogatni. Egy ablakos szobában tizennegy alvót vertek föl a rothadt szalmáról. Most *kilakolták* őket. S aztán? . . . Ezzel rendben lesz a dolguk? . . .

— **Nyaraló énekes Monoron, vagy a fejező női ruhában.** Megérdemli ezt az érdekes címet az az érdekes história, amit az alábbiakban mondunk el: Egy ismert operaénekes, aki néhány év előtt ment nyugdíjba, családjával *Monorra* költözött, ahol olcsón és kellemesen lehet nyaralni. Azonfelül nagy szerencséje is volt, mert jóra való, megbízható cselédet is talált a gyermekei mellé. Elvégeztet minden házi munkát, azonfelül pedig még arra is ért rá, hogy játszószék a kisebbekkel és mesét mondjon a nagyobbaknak. Már tizennégy hónapig szolgált a háznál és soha semmiféle panasz sem esett meg ellene. Történt pedig a közelmúlt napokban, hogy az operaénekesnek valami sürgős dolga akadt a fővárosban. Két napra bucsuzott el a házatól és hűséges cselédjének külön is meghagyta:

— Vigyázz jól mindenre!

Alighogy eltávozott hazulról, a hűséges cseléd-leány leborult urnője elé és lázban égő szemmel dadogta:

— Szeretem . . . szeretem . . . Könyörüljön meg rajtam!

— Megbolondultál? — förmedt rá ijedten az asszony, aki menekülni akart a szobából.

— Hiszen én férfi vagyok! — vallotta be mostan a cseléd. — Ötven évig csak azért jártam női ruhában, csak azért szolgáltam, mint cseléd, mert nagyon, nagyon szeretem!

A dologból nem lett botrány, mert az operaénekes nem akarta ezt a furcsaságot a nagy haragra kötni. Egyszerűen elcsapta a nőruhában szolgáló férfielődöt. De a hatóság valahogyan nesztét velle a dolognak és szigorú vizsgálatot indított, amely meglepő részleteket derített ki. Kisült, hogy a hűséges cseléd, aki tizennégy hónapig kifogástalanul viselte magát gazdája házában, egy megszökött rab, akit már két esztendő óta mindenféle köröznek, a nélkül, hogy nyomára akadtak volna. Most azonban lépve került és oda is ragadt.

— **Lurz ur és a többi fiskális.** A brassói zoldászkodnak egy *Lurz* Károly nevezetű fiskális a luegore. Ez az ur magyart fal reggelire, ebédre, vacsorára, mindig magyart. (Annyira gyűlöli bennünket, hogy még kiszól egyszer róla, hogy valami magyar stipendiummal végezte az egyetemet.) Ez azonban nem gátolja meg abban, hogy szívességet kérjen a barbár kollegáktól. Valami kis ügye akadt a székelyföldön, kis ügy, amiért nem érdemes utazni, hát fölkerült egy oda-ülő ügyvéd, hogy lássa el a dolgot. A kolléga azonban visszautasította a megbízást s így cselédkedett a többi is, akiknél *Lurz* ur szerencsét próbált. Ilyenformán *Lurz* urnak mégis utazni kell.

— **Lynohelés Braziliában.** A *New York Herald*-nak jelentik Rio de Janeiroból: Rio Grandeben a néptömeg behatolt az ottani fogházba és meglyenehelt egy franciát, akit egy három éves leányon elkövetett bűntétellel vádoltak. A csöcselék kinezta a franciát és azután elevenen megégette.

— **Elvesztett.** Tegnap este hét óra tájban az Erzsébet-kört és a nyugati pályaudvar közt közlekedő villamoskocsin, esedeg a nyugati pályaudvarról a Végzsinház vezetők uton *Hegyi* Aranka asszony elvesztett egy brilliánsokkal körülfügget feketegyöngy fülöngyöt. A függő aranyfoglalat megmaradt. A megkárosodott művésznek kéri azt, aki a függőt megtalálta, juttassa Erzsébet-kört 2-ik szalmá alatt lévő lakásába. Illő jutalmat is szívesen ad érte.

— **A nők barátjának vége.** Már megemlékezünk *Drach* Emilnek, a nagytehetségű német hősszerelmesnek szomorú sorsáról. Betegségének kitöréséről most a következőket jelentik lapunknak:

Drach Emil egy hónap előtt utazott el *Münchenből*, hol feleségétől azzal bucsuzott el, hogy *Rigába* kell mennie, hogy az ottani színház igazgatását átvegyje. De a szerencsétlen ember *Berlinben* maradt, ahonnan azt írta nejeinek, hogy végre-nehézára egy jó színházat fog kapni, ha egy napon belül, legfőképpen június 20-ig százezer márkát tudna szerezeni. Néhány nap múlva meg azt írta, hogy barátja: „a pápai nuncius” *Bécsbe* hívta, mert „igen magas helyen a *Burgszínház* igazgatójával ajánlotta *Schlenther* helyett, aki végleg lejárta magát.” Bécs előtt valamelyik állomásról pedig ezt írta:

„*Schlenther* állása Bécsben megrendült, igazgatói kinevezésem már a császár kabinetirodájában fekszik. Nemesak a nuncius, de Bécs mindenható ura, *Lueger* barátom is exponálták magukat érdekében, úgy hogy már szó se lehet a sikertelenségről. Végre szárazföld! Hosszu tévelygések után végre egy biztos révpárt, ahol ismét kiköthetek! De valóban már ideje is volt, mert kimondhatatlan az, amit a legutóbbi évben át kellett szenvednem.”

Ez után a levél után pedig még a következő sürgönyt küldte nejeinek:

„Küldj nekem rögtön 60 márkát, mert nőül kell vennem T. kisasszonyt. A pápa megígérte nekem, hogy személyesen fogja megkötni frigyünket.”

Az volt a rögeszméje a szerencsétlen embernek, hogy kinevezték a *Burgszínház* igazgatójának. És ezt a rögeszmét igen befolyásos hölgyek oltották bele, akik tényleg mindent elkövettek az ügy érdekében. Még azután is, hogy *Schlenther* végleg megerősítették állásában, egyre biztatták, hogy „a berlini doktornak” napjai meg vannak számlálva. *Drach* Emil a legnagyobb örömmel mutogatta ezeket a leveleket, amelyek újabb reménykedéssel töltötték el. Nagyratörő álmai most elvesznek a tébolyda hatalmas vaskapuja mögött, ahonnan a „befolyásos asszonyok” se tudják gyógyultan kihozni.

— **Amerikai házasságok.** Hogy Amerikában milyen excentrikusan módon kötik gyakorta a házasságokat, arról már sokat írtak és beszéltek. Ime néhány eset a legutóbbi időből:

A minap egy *New Yorkban* élő új sürgönyileg kelt egybe egy *chicagói* hölgygyel.

Egy csinos, fiatal miss az utcaszegletnél belebotlik valami udvarias yankeebé, aki bocsánatot kér és egyszersmind a kezét is. Két óra múlva a boldog házasságok száma megsaporodott egy ujjal.

A minap valaki *New Yorkba* utazott, hogy házasságra lépjen szőke imádjával. Az utolsóelőtti állomáson régi szeretőjével találkozik, ismét belezerlet, nem törődik új jegyesével és a fényes nászközönséggel és feleségül veszi a régi ideált. Az ilyen eset még Amerikában is ritkán szokott előfordulni.

Ellenben gyakran fordul elő, különösen Amerika nyugati részeiben, hogy a jegyesek lóháton kelnek egybe. De minthogy volt rá eset, hogy a frigy megkötése után az új házaspár gyorsan elvált, a nélkül, hogy a díjat lefizette volna, a hatósági személyek, akik előtt a házassági frigyre lépnek, revolverrel vannak fölfegyverkezve, hogy a szükevények után „golyó-áldást” küldhessenek.

Minthogy ezeken a vidékeken nem igen vannak templomok, se kápolnák, se falvak, se városok, nem is olyan ritkán lehet ilyen hírdetéseket olvasni:

HIRDETÉS.

John Cox

Coloradából, és

Ellen Lydia Narrington

Bourl-Countyből

egybekeltek

Washington Államának keleti felében, a 32. határkerület északnyugati negyedében, a 21. járásban nyílt szánkón, derült égbolt alatt nyugat-dél-nyugati szél mellett.

Szép eset nagyon, kérem. Ellenben a következő se rossz:

A *newyorki Centralpark* nem is olyan régen egy ugnevezett léghajó-frigykötésnek volt a színhelye. Az ifju pár a léghajó kosarában ülve fogadta az alderman áldását, amelynek elhangzása után föloldották a köteleket és a nép ujjongása közepette eltűnt a léggömb boldog terhével a fellegek között. — Ugyanezen a napon egy másik fiatal pár mammutbarlangban kelt egybe.

És még lehetne tovább is folytatni a furcsa házasságkötések sorozatát.

— **A bérkocsisok memoranduma.** Sok mindenféle rendezetlen állapotaink között csak ideiglenesen és szörnnyű mód hézagosan van rendezve a bérkocsik dolga is. Ez a rendezés is csak a milléniumra következett el. Akkor sok idegent vártunk, többet, mint amennyi jött — s az ő kedvéért megrendszabályozták valahogy a kocsikat. A magunk jóvoltáért nem tudunk eljutni ideig. Most azonban csinálni kell már valamit ezekkel az állapotokkal, mert tarthatatlanok. (Ámbár dehogy. . . . Majd kiszül, hogy reformra sincs szükség.) Míndazonáltal úgy hangzik, hogy a főváros jogúgyi osztálya új szabályzat megkomponálására készül. De nemesak mi hallottuk meg ezt, hanem a bérkocsisok ipartársulata is s hogy elejét vegye az esetleges szigorú rendnek, már előre is kontra-írást terjesztett a tanács elé a bérkocsisok dolgában. A memorandumban olyasmik is van, ami egyformán érdeke a publikumnak is, meg a bérkocsisoknak is. Hogy a kocsis józan, intelligens ember legyen, olyan, aki irni és olvasni tud. Meg hogy udvariasan viselje magát a publikumnak szemben. Ezt mi kocsisok óhajtuk legmelegebben. Hanem vannak a memorandumnak olyan kivánásai is, amelyek már pusztán fiakkere ábrándok. Le akarják szállítani például az időt, amíg a kocsisnak a posztján kell állani a szabályzat értelmében. Hát az mit csináljon aztán, akinek akkor kell kocsi, amikor hazament már mind a fiakker meg a konflis. . . . Azt is kéri, hogy a bérkocsi-kihágások dolgában ezután ne a kerületi kapitányságok ítélkezzenek, hanem a központ. Ehhez nekünk szintén van köztünk, mert most bármelyik kerületben kereshetjük az igazunkat, ha a kocsis be akar csapni. Akkor pedig, ha teljesülne ez a jámbor óhaj, mindig a *Zrinyi-utcába* kellene hajtatni előbb. Aztán meg nagy a harag a számozatlan bérkocsikkal szemben. Azt mondja az ipartestület, hogy ez az intézmény zli meg a bérkocsiságot. Azt kívánják, hogy a számozatlan bérkocsikra is terjesztessék ki mind az a rendszabály, ami a számozottat köti. A számozatlan ne vállalhasson fuvar, csak bérletben, egész hónapra vagy egész évre s számozatlan bérkocsira csak olyan kocsi-tulajdonos kapjon engedélyt, akinek számozott kocsija is van. És végül elkövetkezett már a rémület. . . . Hogy olyan kocsi is családagnak már az utcán, amelyekbe semmiféle gebe nincs befogva, megszeppenve várják a lovasgazdák azt az időt, amikor már csak virslinek használják föl a állóat — s a kocsi magától röpül. Arra kéri a tanácsot, hogy ne adjon senkinek kizárólagos jogot automobil-kocsikra, hogy ők is átalakíthatassák majd a kocsijaikat, ha úgy kívánja az új idő. Ebben bizony van is igazuk. Szép a szabad verseny.

— **Az orvial postaszekrény.** *Orival*, ez egy kis község a Szajna partján. Egy odaváló ur, *Saint Arnaud* a neve, tette híressé egy külföldi természet-tudományi folyóiratban. Ugyan ebben a községben figyelte meg, hogy a feeskék a község egyetlen postaszekrényének nyílása elé raktak fészket, mert fölfedezték, hogy egész *Orivalban* ez a legnagyobb hely. Nemesak hogy fészket raktak, hanem apró fiókkal is népesítették be, senki se háborgatta őket.

Hát érdekes ebben az, hogy *Orival* községben egy esztendő alatt egyetlen levelet se adtak föl. . . .

— **Tíz éves találkozó.** *Geguss* Dániel budapesti államrendőrségi segédfogalmazó és *Gergely* Antal gyűjtőfogházi református lelkész felkérte azokat a tanulóitársaikat, akik velük 1889-ben a budapesti református főgimnáziumban érettségire tettek, hogy június 24-én, szombaton délután 3 órakor a ref. főgimnáziumban (IX. Lónyay-utca 7. sz. a.) jelenjenek meg.

— **Baleset a liften.** *Aschermann* János háziszolga ma délelőtt a Gyár-utca 64-ik számú házban a liften akart felmenni. A felhúzógép megindításakor *Aschermann* kidugta a jobb lábát, amely a felhúzógép és a fal közé szorult. A szerencsétlen ember sarka teljesen leszakadt. A mentők súlyosan megsebesülve vitték a Rókus-kórházba.

— **Jubiläum.** Békéscsabáról jelent tudósítónk: Meleg ovációt rendeztek a csabaiak az ottani polgári leányiskola huszonöt éves fennállása alkalmából *Donner* Lajosnak, aki az intézetnek kezdetől fogva igazgatója. Több értékes ajándékot nyújtottak az neki volt tanítványai, az iskolások küldöttsége, a gimnázium tanári kara és a községi tanítók. Este bankett vbit az ünnepelt igazgató tisztelőre.

— **Elemi csapások Horvátországban.** *Zágrábi* jelentések szerint az utóbbi idők nagy esőzései számos horvátországi községben nagy kárt tettek. Károlyváros melletti *Sisjavičiban* a második vetést is tönkretette az eső, a szénatermés megromlott az árvíz következtében. *Jezeranében*, *Modrus-Fiume* megyében felhőszakadás megsemmisítette az egész vetést. *Otocacban* a Gacka kiáradt, előtötte a várost és tönkretette az egész környék vetéseit.

— **Polgári iskolai tanárok gyűlése.** Az országos polgári iskolai egyesület vezetősége ma ülést tartott a közgyűlés előkészítése tárgyában. A közgyűlés napját július 2-ára tették s egyúttal megállapították a napirendet is.

— **Özvegyek fölvonulása.** Van Spanduban egy *Minerva* nevű egyesület. Nem dalkör, nem is veterán egyesület, hanem — az özvegyasszonyok egyesülete. Ez a kis szocietás furcsa kéressel járult a minap városra rendőrségéhez. Azt kérte engedjék meg az egyesületnek, hogy a város utcáin nagy zenés fölvonulást rendezzen. A rendőrségnek volt érzéke a humor iránt, s megengedte a fölvonulást. Erdőkes, hogy az özvegyek meghívóján ott van a kis — lólab:

Idősebb urakat is szívesen látunk!

Szóval a fölvonulást azért rendezik, hogy férjét szeressenek. Pedig sippal-dobbal férjét is nehéz fogni. Talán inkább azt énekeljék, hogy:

Özvegy vagyok, özvegy,
Bánatos kis özvegy...

Ennek talán lesz hatása.

— **Cáfolat.** Az utóbbi napokban több lapban különféle közlemények jelentek meg a Ganz-féle vagongyárban állítólag előfordult nagy visszaélésekről. A *Budapesti Tudósítónak* illetékes helyről kapott értesülése szerint, mindezek a közlemények részint ferdtételekkel, részint célzatos túlzásokkal teljesek. A való tény az, hogy az adminisztratív szolgálat újraszervezése alkalmából *némely kisebb szabálytalanságra* jöttek rá, minek következtében egy alantas tisztviselőt elbocsátottak, egy másik ellen pedig vizsgálatot indítottak, amely még nincs befejezve, hogy továbbá a gyár a tavasszal újabb vagonrendelések hiányában kénytelen volt számos munkást elbocsátani.

A *Budapesti Tudósítónak* egy másik közlése a következőket mondja:

Tény az, hogy a vagongyár számos munkását el kellett bocsátani, mert a vagonosztály, sajnos, igen kevésbé van foglalkoztatva. Azonkívül az új szolgálati szabályzat életbeléptetése alkalmával kitűnt, hogy egyes esetekben rendelkezések történtek, amelyek miatt egy egyébként igen korlátolt hatáskörű, alárendelt tisztviselőt el kellett bocsátani.

Ennyi az egész. Ez pedig távolról sem jogosít fel senkit arra, hogy a tisztelőt érdemlő nevek egész sorát úgy meghurcolja, amint az említett közlemények teszik.

Azok a tisztelt nevek, amelyeket ez a nyilatkozat megemlít, valóban föltötte állanak minden gyanunak s a saját tartozik nekik azzal az elégtétellel, hogy meghurcoltatásukon sajnálatát fejezje ki. Némely lap az intézet kötelekéből elbocsátandók közt *Wopaleczky főgépész*, dr. *Neumann gyári orvost* és *Paral főszámvevőt* is megemlítette. Jó forrásból vett értesüléseink szerint ezek a közbeszülésben álló férfiak távol állanak a szóban forgó ügytől, sem hivatalos állásuknál fogva, sem közbeszülést élvező jellemükön fogva ilyen visszaélésekkel kapcsolatba nem hozhatók.

— **Gyilkosság egy kendő miatt.** A Nagyfuvaros-utca 3-ik számú házában ma fényes nappal gyilkosság történt. Egy *Juhász Pál* nevű, részeg mázolósegéd megölte a kedvesét, *Komora Antóniát*, akivel már régóta együtt lakott. Déiben hazajött Juhász és a napszámoslánytól ebédet kért. A szegény leánynak nem volt miből főznie és így nem is várta ebéd Juhászt. A mázolósegéd tegnap óta folyton részegkedett és déiben már csupa pálinka volt, rárontott a vézna leányra, hogy mért nincs a fején a kendője. A leány nem találta a kendőt, mire a durva férfi hátba csapta, azután késével a vállába szurt. A szerencsétlen teremtés rögtön elvesztette az erejét, a földre rogyott. Amikor Juhász meglátta, hogy a fele sem tréfa annak, amit tett, vette a kalapját és elment hazulról. Körülbelül egy fél óra múlva a pincelakás bérlőasszonya, *Panninger Mária* benézett a napszámoslányhoz, valami kis ebédet akart neki adni, mert tudta, hogy nincs pénze. Amint a szobába lépett, visszaretent, nem tudta, mi történhetett, hogy a leány a földön fekszik. Odament hozzá és föl akarta rázni, keletgette, aztán amikor látta, hogy valami nagy baj történt, gyorsan, hideg vízzel locsolta be a leányt. Ez sem használt, *Komora Antónia* meghalt. A megrettent öregasszony kiszaladt az utcára és a kapu előtt kiáltotta, hogy gyilkosság történt a házában. Csakhamar nagy tömeg verődött össze a pincelakás előtt. Nemsokára jöttek a rendőrök is és hivatalosan megállapították, hogy a leányt valaki hátulról megtámadta és a vállába mélyen beleszurt, és a szurás, amely a tüdőig hatolt, okozta a halált. A szomszédok és a lakásadó asszony vallo-másai megerősítették azt a gyanút, hogy a gyilkos *Juhász Pál*. A megszökött gyilkosról, aki csak tegnap szabadult ki a toloncházból, a rendőrség a következő személyleírást adta ki: „*Juhász Pál* budapesti születésű huszonkilenc esztendő mázolólegény, termete közép, haja szőke, kis bajusza van, arca kerek, szemé kék, szürke kockás kabátot s nadrágot, fehér-rágos kék inget, vörös pettyes fehér mellényt és fekete kemény kalapot visel”. A szerencsétlen áldozat

nem tudta, hogy Juhász a toloncházban volt, mert tegnap azt mondta neki, hogy Bécsben járt, ahol valami nagyobb vállalatnál akarták alkalmazni.

A gyilkos a rendőrség ma este Nagyfuvaros-utca 3-ik számú házában levő Kaufmann-féle pálinkaüzletben elfogta. A VIII. kerületi kapitányságra kísérték és letartóztatták. Alig tudták kihallgatni, mert még mindig részeg volt.

— **A budapesti posta és táviróigazgatóság** a következő hirdményt teszi közzé: A székesfőváros II. kerületében, a központi statisztikai hivatal épületében (Oszlop- és Tudor-utca sarkán) levő Budapest 23. sz. kincstári posta- és táviróhivatal 1899. évi június hó 26-án a II. kerület Margit-körút 3. számú háza költözik át.

— **Halálozás.** *Nemessányi József* királyi tanácsos, Komárom vármegye nyugalmazott tanfelügyelője, meghalt Ujvidéken hatvanöt éves korában.

— **Konfiskált hivatalos lap.** A szerb kormány közlönye, a *Szrpske Novine* a hivatalos közleményeken kívül politikailag is szokott foglalkozni. A hivatalos újság a múlt szombaton nem a kormány által sugalmazott vezércikket közölte, hanem a legkényesebb témával, a szerb dinasztia kérdésével foglalkozott. *Nikol Petrovic Vukasin*, a helyettes miniszterelnök vasárnap reggel a kezébe vette a lapot, nagyot bámult. Rögtön intézkedett, hogy a hivatalos lapból egyetlenegy példány se kerüljön a konakba s a rendőrséget is utasította, hogy a hivatalos lap valamennyi példányát elkobozza. *Milán főhadparancsnok* kezeihez mégis került egy példány. Az exkriály haragra lobbant, a hivatalos lap *szerkesztőjét rögtön elcsapta* s ellene felségérsértés miatt a vizsgálat megindítását elrendelte.

— **Házasság.** *Halmos Aladár* bankhivatalnok, *Halmos János* polgármester fia, ma délelőtt esküdött örök hűséget a belvárosi plébánia-templomban *Löwinger Zsófia* kisasszonynak.

Dr. *Bruck Benő* újvidéki ügyvéd eljegyezte *Schmidek Olga* kisasszonyt, *Schmidek József* új-gradiskai nagykereskedő leányát.

Káhn Herman, *Káhn Jakab* örökösök cég be-tagja *Husztról*, eljegyezte *Engel Ida* kisasszonyt, *Engel Farkas* földbirtokos leányát *Nagy-Halászlól*.

— **Megmart gyermekek.** *Kolozsvárról* jelentik, hogy ott tegnap egy veszett kutyá beszaladt *Csengery János* egyetemi tanár udvarára s a tanárnak az udvaron játszó két gyermekét összemarta. A megmart gyermeket még az esti gyorsvonattal Párisba vitték a Pasteur-féle intézetbe. Az eset nagy izgatótságot keltett Kolozsváron.

— **Hivogató templomok.** Aki ismeri az amerikai vallási viszonyokat, nem fog nagyon csodálkozni azon az erős konkurencián, amelyet az amerikai egyházak egymással szemben kifejtenek. Mostanában az a divat, hogy a templom minél hivogatóbb legyen. Néhány hónapja, hogy egy templommal kapcsolatban az egyik lelkész *bicikli-raktárt* rendezett be, amelyben kis összegért bárkinek vigyáznak a biciklijére, amíg az istentisztelet tart. Egy másik lelkész nagyobb vonzóerőt tudott adni templomának. Az előcsarnokban szobát rendezett be ama gyermekek számára, akiknek szülei a templomban imádkoznak. A szobában padok, játékszerek, képeskönyvek mulattatják a kicsiket, akik fölött egy óvónéni gyakorol fölügyeletet.

— **Időjárás.** Az országos meteorológiai intézet jelentése szerint 1899. évi június 22-ikén a következő volt: A tegnapi nap folyamán főleg az ország északkeleti vidékein voltak esők, szórványosan azonban egyebütt is; 1—5 millimétert jelent: *Árva*, *Aranyalma*, *Magyaróvár*, *Károlyváros*, *Cirkvenica*, *Pécs*, *Debrecen* és *Kolozsvár*; 6—10 millimétert: *Fiume*, *Késmárk* (zivatarral), *Aknaszlatina*, ezenfelül 11-et *Ungvár* és 22-öt *Szatmár*. A hőmérséklet normális.

— **Öngyilkosság a börtönben.** *Aradról* táviratozza tudósítónk: *Milodai Péter* gáncsországi körözött sikkasztót és katonaszökevényét Pécskán elfogták. A fogoly az aradi börtönben nadrágszujára felakasztotta magát és meghalt.

— **Méreg a levesben.** *Temes-Traunau* községben — mint levelezőnk jelenti, — egy *Seiler Anna* nevű asszony összevesztett a sógornőjével, *Özvegy Sangula Mária*val, mire ez elverte *Seiler Annát*. *Seiler Anna* pokoli bosszút forralt. Azt színelte, hogy kibékült. Ott marasztalta ebédre sógornőjét, aki elfogadta a meghívást. Ismerve azonban a vidékükön divó mérgezésüket, élt a gyanupörrel és kikandikált a konyhába. Gyanuja alapos is volt, mert sógornője éppen akkor hintett valami kék port az ő levelebe. Rögtön elszaladt a csendőrkért, akik eljöttek, megvizsgálták a levest és jókora adag porrá tört részgiccolt találtak benne. *Seiler Anna töredelmesen bevallotta tetteit*.

(x) **Cirkusz Budapesten.** Mint nekünk jelentik, sikerült a nálunk jól ismert *Wilmann Rezső* impresszió és művészgyűnőknek, aki rendszerint a legnagyobb látványosságokat hozza Budapestre, az idei idényre egy cirkuszt Budapestre hozni és pedig a külföldön jó hírnévnek örvendő *Cirkusz Henryt*. A tulajdonos magyar honpolgár, nagy istállója és jól szervezett társulata van. Augusztus közepén kezd meg a társulat az 50 előadásból álló ciklust.

(x) **A beszélő újság** — nyáron. A *Telefon Hírmondó* igazgatósága a holt szezon alatt is változatlan buzgalommal munkálkodik azon, hogy publikumának a kitűnő hírszolgálat mellett szórakozást is nyújtson. E céljának előérése végett naponta délután 1/4 órákor egy érdekes történet olvastat fel, 1/25 óráról 7-ig pedig az *Erszébetlőten játszó katonazenekar* hangversenyét közvetíti. Este — az operaház zárva lévén — s mivel a művésznők és művészek távolléte miatt házi hangversenyeket sem lehet rendezni, 8 óráról 11 óráig felváltva közvetíti két cigánybanda és egy katonai zenekar játéka. Ezekkel az intézkedésekkel — úgy hiszszük — nagyban hozzájárul a *Hírmondó* ahhoz, hogy azok, akik a nyarat a fővárosban kénytelenek tölteni, kevésbé érezzék a holt idény unalmát.

Ahasvér a mödlingi közkörházban.

(Látogatás *Rousseau* Valentinnel.)

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Bécs, június 22.

— Ki lehet ez a csudálatos francia, ez a *Rousseau* Valentin? — kérdezik egymástól az emberek Bécsben.

Az előzmények ismeretese. *Mödling* közelében a trieszti országúton férfiak, nők és gyermekek rátámadtak egy hosszszakállu óriásra, akit véresre vertek, és akinek egy bordáját is eltörték, abban a hibemben, hogy zsidó, és hogy a kis gyermekeket meg akarja ölni rituális célokra. Kisült, hogy nem is zsidó, de egyike a legérdekesebb egyéniségeknek, akivel életemben találkoztam. Szó sincsen róla, hogy vasúti muukás volna, aki a szibériai vasutak építésétől most hazájába visszatér.

Ez az Ahasvér, aki most a mödlingi kórház fehér ágýában gyógyulását várja, nagy műveltségű, finom lelkű és világtapasztalt ember, akit azonban különöccé tett vándorlási kedve. Tizenöt év óta járja be a világot és eljutott az *ázsiai Orszországra* a *tatarok és a kirgizek* közé. Tizenöt éven át bejárta a félig civilizált földeket és mindenütt, mint ártalmatlan idegen, vendégserető fogadtatásra talált.

Negyvenegy évesnek mondja magát, de sokkal idősebbnek tetszik. Ritkás haja és hosszú barna szakállá apró ráncokkal teli határozottan nemes arcát érdekesen övezik közül. Fejszébe beforradt, a bordatörés okozta fájdalom annyira enyhült, hogy ágýában föl tud ülni. Óriási ember, aki hosszabb a kórházi ágýnál.

Igen, körülbelül negyvenegy éves vagyok — mondá élkelő és tiszta francia nyelven. 1874-ben mint tizenhat éves ifjú az *École normale*ba léptem, ahol csak egy évig bírtam ki. Már akkor is bennem volt az ösztönöz vágy a messi idgenbe: beálltam katonának Algírban. Öt évi szolgálat után ismét elfogott a vándorlási vágy. Éhezve, szomjuhozva, ázva, fáza bejártam Európát és a fél Ázsiát. Lásza, érdekes, hogy napokon át tudok éhezni, és tovább gyalogolni, sokszor meztelen lábbal, sokszor meg régi cipőkben, amelyeket részvevő emberektől kaptam ajándékba.

És amint így beszél, szemének nyugodt pillantása, amelyből a tiszta lelkiismeret beszél, valami csudálatos meglepedettséget áru el sorsával, amely mindenki más előtt tühbetellenek látszik. Hanem azért a főhéfer kórházi ing, amelyre olyan szépen rendezsen omlik le most már nyirott szakállá, nagyon jól eshetik neki és alighanem nehezen fogja nélkülözni. Utoljára *Galiciában* volt, ahol nagysága miatt ösöznek alkalmazták, de ő nem bírta ki sokáig ezt az egyhangú életet. Most *Franciaországba* készült, a *Seine-et-Marne*-kerületben levő szülöföldjére, amely közel van *Páris*hoz. Sok humorral beszél *ázsiai vándorlásairól*.

— A mikor láttam, hogy az emberek itt egyszerű sátrakban élnek a kultura minden segedelmé nélkül, akkor azt mondtam magamnak: ez nem érdekes, itt ugyan nem maradok! A *Kaukázuson* át visszatértem, de ez nem tartott sokáig. Mindjárt a mikor a *tatarok* közé jutottam, azt monda nekem egy pap, hogy ha szerencsésen keresztül akarsz jutni, ne menj meztelán, hanem bocskorban, mert ez isteni rendelés, — azután pedig viselj magadnál mindig egy tőkből készült palackot. Állati bőrből bocskort készítettem magamnak és mindenütt, a hová csak jutottam, az asszonyok kímasták tőkből készült palackomat és tejjel töltötték meg.

— Mit gondol, — kérdeztem most az óriástól, — miért támadtak meg magát az emberek a trieszti országúton?

Vállalt vont.

— Nagyon rosszul voltam föllőtözve, kérem, — a cipőm egészen rongyos...

— Talán az ön ritka magassága...

— Csaknem két méter vagyok, — válaszolt kissé hiu mosolylyal. Talán bántotta az embereket, hogy nem volt rajtam ing. De hát mikor nincsen?

De ezt nem mondta panaszos hangon a különös ember, éppen csak mondta, mint tagadhatlan tény, amelyen nem lehet változtatni.

Erre aztán felvilágosítottam, hogy miért bántották.

— Önt — kérem, zsidónak nézték és ebben az országban gyűlölik a zsidókat. Az emberek azt hitték, hogy ön rituális céla a gyermekek vérének akarja venni . . .

— Csudálatos! — szólt álmélkodó szemmel, — nagy darab világot jartam be, de ilyesmirtől sohase hallottam! Furosa . . .

— És ezért verték önt félholtra! — fejeztem be mondókat.

— A tatárok és kergiziek között nem vert meg soha senki.

Buszuzásom előtt még tudára adtam, hogy jó emberek gyűjtenek számára, aminek nagyon megörült.

Istenem, mit fog majd ez az ember az osztrákokról mesélni a kergizeknek és tatároknak, ha egyszer ismét odakerül?!

Hajgáljunk!

Budapest, június 22.

Valkány és Szeged között néhány hónap óta azzal mulatnak a parasztyerek, hogy hatalmas kódarabokkal hajgálják az arra száguldó gyorsvonatokat.

De azért ne tessék megijedni; eddig csak a vonatvezetők fizetését csappantották meg néhány betört ablak árával, meg aztán, — de hát annak most már nyolc hete, — egy arra utazó lelkésznek zúzták a fejét. A tisztelendő urat leszállították a legközelebbi állomáson, melynek főnöke valószínűleg megszerkesztette a dolgról a hivatalos jelentést. Hogy hány kő repült azóta, az a *valkányi* parasztyerek titka, e sorok írója annyit tud, hogy tegnap délután csak az a bizonyos paraszthajgál mentette meg Szeged és Valkány között az életét. Ilyen távolságban repült be ugyanis feje fölött egy két ökönyi kő a szakaszába.

Ez, mondom, tegnap délután történt, a másik eset pedig körülbelül éppen nyolc hete.

Hogy az idézett két időpont közt nem szünetelt a nemes játék, ezt egybehangzón bizonyítják a vonatvezetők és a betört ablakok. Hogy szerencsétlenség nem történt azóta, az semmit sem bizonyít! Hála istennek, a *valkányi* parasztyerek nem könytanak az erők négyzögébe, no meg a vonat is gyorsabban halad, minő teszem azt: a hivatalos jelentés.

Hanem azért majd beletanulnak, hiszen van alkalmuk gyakorolni. Hetente hat keleti expressz robbog el Valkány és Szeged között, no meg tizenhat *bukaresti* gyorsvonat! A magunk vonatáról nem is szölok. Sokkal kisebb volna a baj, ha valamelyik helyi érdekű vasutat hajgálnák. Ugy is annyi mulatságos történet kering már odakünn a „tízányok“ honáról, nem jó lesz bevárni, hogy egy külföldi lap felfedezze a magyar *passziójátékot*, amely a gyanútlan idegent rövidesen megteszi Góliátnak.

Az azonban megjegyzem, hogy kár volna a *valkányi* parasztfukra haragudni, utóvégre is ők csak szórakozni akarnak! Unalmas dolog egész nap a felhőket nézni, a míg a juhok legelnek, elmulatnak hát a maguk módja szerint, parittyával; nem rendezhetnek galambvadászatot, mint a nizzai magyurak!

Lesbe állanak egy farakás megett, míg meszsziről mind hangosabb dübörgéssel közeledik a gőzös és egyszerre ott van puffogva, sísteregre . . . Csak egy pillanat, de azt fel kell használni! . . . „Repül a nehéz kő, ki tudja, hol áll meg“, csak az a kár, hogy az ember nem tudja, mit talált el: ablakot-e vagy pedig koponyát.

No de majd véget ér egyszer a *valkányi* fluk mulatsága! Addig jár a korszó a kutra, míg — véletlenül be nem török egy nagyuri koponya. Akkor aztán majd mozgósítják a zsandárokat, ütök, verik tíz falu pereputtyját és akkor talán életveszély nélkül ülhétünk majd az ablak mellett.

Addig pedig: hajgáljunk!

Betörtött feju idegenek hadd vigyék birét a magyar *passziójáték*nak; hiszen a magunk fejét könnyű megóvni a veszedelemtől, csak nem szabad vonatra ülnünk. Veszedelmes jószág a gőzös, hol kiskiklik, hol neki megy valaminek, no meg dobálják is; minek szállnának szembe ennyi veszedelemmel? Hiszen a hajgálás olosabb is, mulatságosabb is, veszedelmesnek pedig éppenséggel nem veszedelmes, amint azt a *valkányi* parasztfuk példája bizonyítja.

Csak aztán ne csodálkozzunk, ha az átutazó idegenek nem kenyérgalacsinnokkal köszönnek meg a kódarabokat. Szép dolog az evangélium, de akinek már betörték a fejét, az igazat is akar mondani legálább: az igazság pedig nagyon szomorú.

Azt a kisebb fajta kősziklát, amely ezuttal az én koponyámnak volt szánva, eltettem emléknék. De ha talán egy irányadó ur kíváncsi volna a corpus delictire, szivesen átengedem levélnyomónak az idevágó iratcsomóra, addig is, amíg — ad akta kerül.

— r.

Nyiltér.

(Az e rovat alatt közlötnek sem tartalmáért, sem alakjért nem felelős a szerkesztőség.)

THE MUTUAL

NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG.

Alapítottatott 1842-ben.

Tíztián kölcsonő. Résztvényesöl nincsenek. Változatlan díjtételek, utánfizetési kötelezettség nélkül.

Kivonat az 1898. évi december 31-én lezárt mérlegből:

Biztosítéki alap 1898. december 31-én	fr. 1,487,913,602.90
Tehermentes nyeresémi-tartalék (felesleg)	218,853,238.50
Készpénzszalék kötvénytulajdonosoknak	11,502,590.67
Összes bevétel	285,008,442.64
Összes kifizetések kötvénytulajdonosoknak	128,246,939.64
Érvényben lévő biztosítások	5,034,777,190.82

Három évi fenállás után a társaság új kötvényei semmi esetre sem válhatnak teljesen érvénytelenné, rendkívül magas összegű kölcsönre jogosítanak és egyéb kiválón elnyélő kedvezményeket nyújtanak.

Díjtáblázatokkal és felvilágosításokkal szolgál a Vezérigazgatóság Magyarország és a keleti tartományok részére Budapest, IV., Károly-körút 36.

Tekintélyes képviselők alkalmazást nyernek.

FŐVÁROS.

(*) **Az ötemeletes házak ellen.** Ujabbán ismételt kísérlet történt arra, hogy a főváros területén ötemeletes házat lehessen építeni. A közmunkatanács azonban, amely már annyi szép és helyes ideának utját vágta, kimondotta, hogy az ötemeletes házak építését közegészségi szempontból nem engedi meg. Azt mondja, hogy a főváros levegőjét a magas házak amugy is megkötik, egészséges légáramlat a fővárosban nincs, mert a tömött építkezés felfogja a levegő hullámszát, másrészt az ötemeletes házak építésétől nem lehet a lakásviszonyok javulását várni, mert több mint bizonyos, hogy a palotaszerűen épült bérházak ötödik emeletén épp oly drágák lennének a lakások, mint a 3-ik vagy a 4-ik emeleten. Tehát ezek azok az okok, amelyek miatt a közmunkatanács hadat izen az ötemeletes palotáknak. Hogy nincs igazsága, az minden komoly ember előtt világos. A közegészségi követelménynek eleget tesz az a szabályrendelet, amely szűk utcákban három vagy négyemeletes házak építését nem engedi meg, de józan észszel megérteni nem lehet, hogy miért akarják megtiltani az ötemeletes házak építését a tereken és szélesebb utvonalakon. Ha annyira aggodók a közmunkatanács a fővárosi lakosság egészségeért, inkább neheztelené meg oly házak építését, ahol a földszintes, első emeleti, sőt másodemeleti udvari lakásokba még nyáron is alig hatol be a napfény. Ezek a lakások sportorjájuk leginkább a főváros betegeinek számát és semmi esetre sem azok a házak, ahol szellős, derült utcai lakásokba kényelmesen följuhath az ember. Arra kellene szabályrendelet, hogy a szűk udvarú házakban udvari lakások ne legyenek, hanem a sok apró udvar egyesítve és beültetve nyáron közös üdülőhelye legyen a lakóknak. Sajnos, hogy a mi fővárosunk fejlődésével nem tart lépést a házak építése a magasság tekintetében és bizony sok nagyszabásúnak tervezett utvonalon szivesen látnók a házak világvárosiasabb építkezését. Ezt mozdítanak elő az ötemeletes házak és csodáljuk, hogy éppen a közmunkatanács tiltakozik ez ellen. Az az érve sem állhat meg, amelylyel az ötemeletes háztól a lakásviszonyok javulását kétségbevonja. Mert a rideg takaréksággal épült ötemeletes házakban igenis olosabb utcai lakások kínálkoznának, ha pedig valaki palotaszerű külsőt is ad azoknak, ezt legkevésbé a közmunkatanácsnak szabad elleneznie, hiszen szervezői előtt főleg az a cél lebegett, hogy a városháza kicsinyes szempontjával szemben elősegítse Budapest világvárosias, művészi fejlődését. Meggyőződésünk, hogy a közmunkatanács kicsinyes határozata nem fogja utját vágni a fővárosi világvárosias emelkedésének. József nádor, Pest utjára építője úgy akarta, hogy két emeletnél magasabb házat ne lehessen építeni. Budapest szerencsére hamar lerázta magától a nagy nádor rendeletének terheit, hiszszük, hogy a közmunkatanács határozatát még hamarabb megeafolja Budapest életejére. Ma még a városházán is szörnyű a harag az Erzsébet-téri főtulajdonos ellen, aki „kijátszotta“ a főváros törvényeit, de nemskára ott is el fogják ismerni, hogy az ötemeletes házaké a jövő.

(*) **Nyomdászinas-iskola.** Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter leiratot intézett a fővároshoz egy Budapestben tervezett nyomdászinas-iskola ügyében. A miniszter a leiratban kijelenti, hogy a fővárosban nagyobb állami grafikai szakiskolák szándékozik fölláítani a sokszorosító ipar fejlesztésére, mihely az állam pénzügyi érdekei megengedik. Abban az iskolában azután a nyomdászinas-iskola is helyet foglalhatna. Amig azonban a grafikai iskolát fölláíthatják, kivánatos volna a nyomdászinas-iskola létesítéséről gondoskodni *sakirányú inasiskola* alakjában, amilyen ez idő szerint a fővárosban már van a vendéglősök, fodrászok és órásk inasai számára. Mint-hogy pedig az inasiskolák fölláításának kötelezettsége az 1884. évi XVII. törvényeikk szerint a községet illeti, a miniszter ez alapon hitva föl a fővárost, közölven vele egyuttal azt is, hogy a nyomdászinas-iskola egyesülete ily sakirányú iskola érdekében anyagi áldozatra is hajlandó.

(*) **Adókövetés.** A fővárosi adókövető-bizottságok e hónap 23-ikán (pénteken) a következő új helyrajzszámú házakban összeirt adókövetésekre vonatkozó III. osztályú keresetadó-javaslatokat fogják tárgyalni, ugymint: a II. kerületben az összes országúti visszamaradtak; a IV. kerületben az 500—508., az V. kerületben a) bizottsága a 710—711.; az V. kerületben b) bizottsága az 1100—1125.; a VI. kerületben a) bizottsága a 3821—3822.; a VI. kerületben b) bizottsága a 3282—929—3297.; a VII. kerületben a) bizottsága a 4982—4993.; a VII. kerületben b) bizottsága a 4341/5—4346/9.; a VIII. kerületben a) bizottsága az 5828—3829.; a VIII. kerületben b) bizottsága a 6994—6995.; a IX. kerületben a 9224—9246. számíg és az e hónap 20-ikától visszamaradtak; a X. kerületben a kőbányai 8224—8631/184—185. házzámíg.

A főváros közgyűlése.

Budapest, június 22.

A lipótmező-hűvösvölgyi vasutnak az ügye ma is foglalkoztatta a főváros közgyűlést. A tanács megtett mindent úgy, ahogy a kereskedelmi miniszter kívánta, még a Csalogány-utcai vonalrészre is kiadta a helyhatósági építőengedélyt és ma aztán azzal a javaslattal járult a közgyűlés elé, hogy a közgyűlés vegye tudomásul a miniszter leiratát, amelyben tiltakozott az ő illetékességének felülbíralata ellen. *Polónyi Géza*, aki ily vasuti kérdésekben már többször harcba vitte a Sasokat a kereskedelmi miniszter ellen, most is, mint a főváros jogainak „föltékeny öre“ szerepelt és hosszabb megokolással azt indítványozta, hogy vegyék ugyan tudomásul a miniszter elhatározását, de intezzen a közgyűlés feliratot a képviselőházhoz a szenvedett sérelem orvoslása végett.

Utána *Heltai Ferenc* beszélt kimutatva a miniszter álláspontjának helyességét és ellenezte azt, hogy „az efféle lappália“ a képviselőház elé kerüljön.

Most megint *Polónyi* kért szót s megint *Heltai* válaszolt neki.

— Ez az egész kérdés, — mondta *Heltai* — *Polónyi* Geza személyes hiúságának kérdése, mert a miniszter nem fogadta el az általa ajánlott transzakciót.

Polónyi újra feállt, most már harmadizben és kijelentette, hogy ő nem tárgyal a miniszterrel s így *Heltai* állítása valótlanság.

Itt abbanmaradt a kedélyes szóvita, mire *Kasics* támogatta *Polónyi* indítványát, *Vosics* tanácsos meg egyrészt *Polónyi*, egyrészt *Heltai* álláspontja mellett érvelt.

Még *Heuffel* Adolf középítési igazgató jelentette ki, hogy a vasut irányában az összes szakközégek, egy a városiak, mint az államiak, egyöntetűen állapodtak meg és aztán az elnököl *Rózsavölgyi* alpolgármester — a főpolgármester ma hosszabb időre elutazott a fővárosból — föltette a kérdést.

A közgyűlés 32 szavazattal 31 ellen elvetette a tanács javaslatát s 33 szóval 26 ellen hozzájárult *Polónyi* indítványához.

A napirend egyéb pontjait tárgyalva, a közgyűlés Budakesi község határában 24,000 □-öl telket adott a tüdőbetegek szanatóriumának, azzal a feltétellel, hogy az egyesületnek mindenkor be kell mutatni évi jelentését a fővárosnak.

Hozzájárult a közgyűlés ahhoz, hogy a dunai gőzhajó-társasággal három évre meghosszabbítsák az 6-budai Dunaág bérlete iránt fönnálló egyezmény, de olyan föltétellel, hogy a telelésre idegen hajókat is köteles beocsátani.

Javaslatra hozza a tanács, hogy az adóhivatali díjnoki-állások nagyobb része rendszeres állásokká szervezessék át, úgy azonban, hogy az életbeléptetés után fél év múlva, tegyen a tanács újabb előterjesztést; a fönnmaradó 47 díjnoki és 69 egyéb ideiglenes állásnak a lehetőség szerint való leszállítása iránt. A költségűbbtel egyelőre 36,000 ft lenne.

A javaslat ellen csak *Dezsényi* József beszélt, mire a közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta, kiegészítve *Kasics* azzal az indítványával, hogy a tanács tegyen előterjesztést a díjnoki állások ügyének rendezéséről.

Id. kaptoriár báró *Wodianer* Albert 200,000 forintot hagyományozott az *üdülők kőrháza* céljára. A tanács bemutatta most az idevonatkozó tervezetet, amit a közgyűlés *Heltai* Ferenc amaz indítványával

fogadott el, hogy a Szent János-kórházzal kapcsolatba hozott *üdülk kórháza*, a nemeslelkű alapítónak a nevével nevezessék el.

Megszavazták a *Skultéty* Lajos áldozár részéről főntartott dadogók és beszédfigyeltokosok tanfolyamának a segélyezésére 600 forint évi segélyt olyan feltétellel, hogy az intézet köteles évente hat fővárosi illetőségű szegény tanulóit fölvenni.

Két építész ajánlatot tett, az iránt, hogy a IX. kerület *mester-utcai iskolapületét eltolatja*. A mérnöki hivatal számítása szerint, a lebontás és eltolatás közt, ez utóbbi javára 80.000 forint megtakarítás mutatkozik. A tanács azt javasolja, hogy elvben mondja ki a közgyűlés az iskolának a szabályozási vonalba való toltatását, úgy, hogy a kivétel tekintetében megokolt előterjesztést tegyenek.

A többség elfogadta a tanács javaslatát s így a mester-utcai iskolával megtehetik a kísérletet a vállalkozók.

A Ferenc József koronázási jubileumi alapítványból, most a kereskedelmi és zeneművészeti szakot megillető díjakat kell odaítélni. A közgyűlés az első *Freund Bernátnak*, a másodikat *Bendiner Nándornak* ítélte oda.

Végül megszavazta a közgyűlés az évenként szokásos segélyezéseket a jótékonyceļu intézeteknek és egyesületeknek.

A főváros nyomora.

Hadd sirjam, mint sok gyászos asszony
Siratta volt Zión falát,
— Hogy érző könnyeket fakaszson —
A főváros nyomor-dalát.
Bár van benn' háromszáz tanácsos
S telek, mely mind megannyi kincs,
És ház, melynek kapuja rásos,
Hiába minden, — pénze nincs!

Az ünnepély, az ezredéves,
Hozott sok mindenféle jót,
Mutatván, hogy mindenre képes,
Adott egy teljes milliót
A város is, kimondva büszkén,
Hogy:

az alapítvány 40.000 forintos kamatának felhasználása tárgyában *később fog intézkedni!*

De elmúlt ime három év is,
Volt alkalom nem egy, de sok;
S a főváros ez ügybe' mégis
Ugy van, hogy intézkedni — fog!
Ígéretere bárha inti
A nagypeccéses díszpapir;
A dolgot szimplán úgy tekintti:
Hogy megfizet majd, hogyha — bir!

Egy szóval mért tovább tagadni,
Mit ránk a sorsharag kírő,
A főváros földhöz ragadni
Épp úgy tud, mint a versírő;
A tékozlás hatása káros,
Avagy: ki mint vet, úgy arat,
S minthogy legtöbb utcája sáros,
A főváros földhöz ragadt!

Bár exekválni soh'se késnek,
A főváros szegény, szegény,
És jajgat a költségvetésnek
Minden kicsit nagy összegén;
S minthogy fával kövezni késnek
Néhány utcáját és terét;
Meggöveté a kövezésnek
Három kipróbált mestert.

És példát adva im a jóban,
— Az összeg bár elég kerék, —
Hitelbe dolgoznak valóban
A gyengéd szívű mesterek.
És nem lesz egy dologba párunk,
Az lesz csak ritka élvezet,
Ha majd téged tapodva járunk
Hitelbe készült kövezet!

A persely van csak hátra már most
A kávéházak asztalán,
Hirdesse véstjésőn a város,
Hogy mást is érhet — pénzihiány!
Igy bánt a sors ki tudja hányval,
Tiszteletük hát szegény sorát,
És csillaptsuk adományval
A fővárosnak nyomorát!

Latskó Andor.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** A vén bakancsos.** A *vén bakancsos* és *fát*, a *huszárt* ma két miniszter, *Darányi* és *Luhács* nézte végig, a *Budai Színház* egyébként telis-tele volt. *Ujházi* ma is pazarul ontotta művészetét, a közönség tanssal honorálta, éléngett a mestert végső előtt és

után. Mellette *Sándor Emil* nyújtott kiváló alakítást. *Margó Zelma* temperamentumos volt és kedves, *Jeskó Ariadne*, *Füredy*, *Juhász* és *Faragó* szintén jól játszottak. Az *Ujházi-estéket* szombaton folytatja a *Fővárosi Nyári Színház*, amikor a mester *A lengyel szidóban* lép föl.

**** Két ember tragédiája.** A *Városligeti Színház* minden nyáron szerez egy kasszadarabot. Egyszer *Goldstein Számi*, másszor *Blitzweiss Kóbi*, Háromláb kapitány, — az idén a *Két ember tragédiája*. Családi darab; az igazgató fia, *Feld Mátyás* írta, aki a nyári bohózatokról király. Senki annyi kagacgot mókát, kószínházban nem, de itt határos bolondságot nem tud összehalmozni, mint ő. A *Két ember tragédiájának* meséjét nem mondhatjuk el, mert nem értjük meg. Elég az hozzá, hogy a vendégszereplő *Sziklai Kornél* pompásan mulattatta a közönséget *Nyitással*, *Hadával* és *Kömeivel* együtt. Érdekes újítás a kedélyes előadás során, hogy az utolsó fölvonásban a szereplők marokszámra szórták arcképeiket a közönség közé.

— Ide!

— Nekem is!

— Kérem, *Sziklai ur!* — hallatszott mindenfelől, s a színházban mindenki úgy érezte, mintha a *Feld-családnak* tartoznék. *Sziklai* néhány megjegyzést tett a nézőtérben ülő barátai felé, ezek feleltek, szóval kedélyesen telt az este. Végül a komikusok lisztesládába bujtak, női ruhában táncoltak, újabb fénykép-felfűt, majd benzinbe mártott rongydarabba röpi a szinpadról a közönség felé (ez szóról-szóra igaz), s nagy kacagás közepette lett vége *Gyürkóvits Ádám* benzinkeresskedő tréfás történetének. A szerencsés szerzőt sokszor hívták a lámpák elé, s *Feld* igazgató ezuttal is megkapta a maga kasszadarabját. A közönség vidám társalgás közepette nézte végig a darabot, s nagyokat kacagott a szellemes mondásokon, amelyek közül ezt közöljük: — *Jöjjön ide, maga naftáinszemű kis angyal!* Ez a nyár.

**** Az Országos Színész-Egyesület nyári szünete.** *Mészáros Kálmán*, a Színész-Egyesület központi irodájának igazgatója és *Vedres Gyula* titkár, mai színházi rovatunkban az iroda nyári szünetére vonatkozó közlésünkre annak a kijelentésére kértek fel bennünket, hogy a könyvomatos tudósító híre csak annyiban felel meg a valóságnak, hogy szeptemberi tanácsi szünet van, azonban az ügyek vezetése nem szünetel. *Mészáros* irodaigazgató nem is gondol szabadságidőre és az iroda tisztviselőivel együtt naponta referál az irodában csaknem minden nap megjelenő elnöknek, *Molnár Lászlónak*, akivel együtt az ügyek a leggyorsabban nyerne elintézését.

**** A Lili szerzőjének hagyatéka.** A legközelebbi napokban érdekes árverést tartanak *Párisban*. A francia operett atyjának hagyatékát árverezik el: zenei és irodalmi kompozíciókat, szerzői jogokat, befejezett és befejezetlen partitúrákat, kótaték, levelezéseket, okiratokat. Mindezek a dolgok *Florimond Rouger* hagyatékához tartoznak s különösen Franciaország határain kívül nagyon kevesen tudják, hogy e név alatt, amely voltaképpen családi neve volt, az 1892-ben elhunyt *Hervé*, a *Lili* szerzője rejtőzködött, aki *Offenbachnak* és *Delibesnek* a mestere volt s a kit a franciák a francia operett atyamesterének tartanak. Nem érdeketlen, hogy ugy *Offenbach*, mint *Delibes* az akkori *Foities-Nouvelles*ben kerültek először színre, amelynek igazgatója *Hervé* volt. A *Lili* szerzője különben mint templomi orgonista kezdte pályafutását.

**** Delibes-émlékek.** A legédesebb balletzene komponistájának, *Delibes* Leonának, mult vasárnap Franciaországban két emléktét leplezték le. Az egyiket *La Flèche* városkában s a másikat az ettől körülbelül egy kilométernyire eső *Saint-Germain du Val* községben, amely a *Lakmé* szerzőjének voltaképpen születése helye. Az elhunyt zeneszerző két mellszobrának leleplezésén „egész Páris” ott volt. A városkában este fényes *Delibes*-előadás volt, amelyen az *Opéra Comique* tagjai és a nagy Opera balletja vett részt. A király mondta és *Lakmé* operából adtak elő részleteket s ezután a *Coppélia* ballet került színre.

**** A Kisfaludy-Színház premierje.** A *Kisfaludy-Színházban* pénteken tartják a főpróbát a *Sulamith* című keleti operából, amelynek szombaton lesz a bemutatója. A darabban az egész személyzet közreműködik. A főbb szerepeket *Kövesyné*, *Kápolnay Irén*, *Érczkövy*, *Kovács*, *Sarkadi*, *Bánfalvi* játszzák. Az énekkar huszonegy tagból áll. Az előadás iránt szokatlan érdeklődés nyilvánul.

**** Bisson**, mint plagizátor. Megemlékeztünk róla, hogy egy *Leocq* nevű francia író azzal vádolja *Alexandre Bisson*ot, hogy *A hálókocsi ellenőre* című bohózatát az ő darabjából csente. A *Contrôle des Waggon-Lits* német fordítója, magához *Bisson*hoz fordult ebben az ügyben felvilágosításért. A kenyés ügyben *Bisson* a következő levéllel válaszol.

Tisztelt kollega ur!

Egy *Leocq* nevezetű ur 1890-ben egy *Les Victimes d'Auguste* című darabjának a kéziratát küldte el nekem s megkért, hogy csatlakozzam hozzá

társaszerzőül. Visszaküldtem neki a darabját azzal, hogy darabja nagyon hasonlít az én *Megboldogult Toupinelom*hoz, amelyet éppen akkor adtak a *Vaudeville*ben. Nyolc esztendővel később, *A hálókocsi ellenőre*nek az előadása után, *Leocq* ur hírtelen plágiummal vádol. Természetesen ajtó mutattam neki s most a bíróság előtt támad meg. Csodálkozom e fölött az alaptalan pör fölött, mert a két darab közt semmi hasonlóság nincs. Mind a két darabban egy férfi két asszonyt szeret, — de ez a tárgy olyan régi, mint a világ maga! Már a *Megboldogult Toupinelom*ben feldolgoztam s ezenkívül még vagy harminc más bohózat kiinduló pontja. Eltekintve ettől, ismétlem, az én darabom és *Victimes d'Auguste* közt a legcsekélyebb hasonlóság nincs. Mire való hát ez a pör? Az én költőemre akar *Leocq* ur magának reklámot csinálni? Nem tudom, — a bírák majd itélni fognak. Fagadja, stb.

Alexandre Bisson.

**** Száznyolovan—százharminó.** *Beöthy László* ur, a *Magyar Színház* igazgatója, a következő levele közlésére kérte lapunk felelős szerkesztőjét:

Budapest, 1899. június 22.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Igen odiosus dolognak tetszik nekem, ha valaki a maga dolgaival foglalkoztatja az újságokat: de a *Budapesti Napló* oly gyakran tiszteli meg a vezetésem alatt álló Magyar Színházat azzal, hogy róla megemlékezik, hogy kérem kell Nagyságodat e néhány sor írásom kiadására.

Rettenetes Iván ur, aki a *Budapesti Napló* mai számában kimutatja, hogy a Magyar Színház előadásainak bevételi átlaga, a zsufolt házak leszámlításával 31 frt 41 krajcár, nem olyan rettenetes, mint amilyennek látszik. Ő, tudniillik, azzal az elemi hibával kezdi számítását, hogy a Magyar Színháznak 180 zsufolt háza volt s egy-egy zsufolt ház jövedelme 1100 forint, ami kitene 198.000 forintot. Az összes többi 174 előadás jövedelme tehát 5479 forint egynehány krajcár.

Nos, mi a színháznál csak 130 zsufolt házról tudunk, ennyiről van szó az én jelentésemben is. Egy-egy zsufolt ház jövedelme pedig nem 1100, hanem csak 1000 forint. Sőt a 130 előadás közül 40 délutáni előadás is van egyenkint 600 forint bevétellel, mi végösszegeben 114.000 forintot tesz ki. Így a többi 224 előadásra marad 90.000 egynehány forint, ami előadásonként 400 forintot főllüli átlagot mutat a zsufolt házak leszámlításával.

Ennyiben legyen szabad *Iván* ur rettenetességét annyira redukálni, amennyire rettenetes valaki, ha oroszlanbört huz magára. Egyebekben pedig sok évi újságíró pályám hagyományaként nekem — aknél jobban a kritika jogát senkiesem tiszteli — legyen szabad azt hinni, hogy sem a művészetnek, sem az újságírásnak semmi közönséget nem szabad vállalni olyan alakival, aki — ha tréfa örvén is — egy komoly üzlet tisztességes eredményét, egy nyilvános számadáros kötelezett vállalat igazgatójának hivatalos jelentését rágalmazza s a közönséget ez irányban félrevezeti.

Szerkesztő urnak alázatos szolgálja

Beöthy László

a Magyar Színház igazgatója.

Erre a levélre, az igazság kedvéért, meg kell jegyeznünk, hogy a *Magyar Színház* igazgatójának a *Budapesti Hírlapban* egész terjedelmében közre adott jelentése száznyolovan olyan előadásról számolt be, amelyre minden jegy ellett. Ez persze sajtóhiba, de *Rettenetes Iván* ur felszólalása ennél fogva legalább is jöhízemű volt. Számítása szellemességéhez pedig szó se fér, s így az egész kis félreértés nem is olyan — rettenetes!

**** Két császár meg egy drámai hősnő.** Nemrégiben a pétervári udvari színház társulata vendégszerepelt *Berlinben* s a társulat drámai hősnője, *Savina* asszony, az orosz színezet egyik legkiválóbb tehetsége volt. A pétervári drámai hősnő vendégszerepléséről most érdekes imitációkat közöl egy berlini újság. Mihelyt a társulat visszaérkezett *Pétervárra*, írja ez az újság, a cár kihallgatáson fogadta *Savina* asszonyt. A kihallgatás folyamán elmondta a cár a művésznőnek, hogy utolsó fellépése alkalmával a német császár táviratot küldött a cárnak, amelyben a legszivesebb szavakban gratulált neki ahhoz, hogy az orosz szinpadnak ilyen drámai hősnője van. Masnap Vilmos császár kimerítő levelet küldött a cárnak s ebben a levelében a fölött való örömeinek adott kifejezést, hogy alkalmá volt a legzenialisabb orosz művésznőt megismerhetni. A cár a kihallgatás folyamán rendjellel tüntette ki *Savina* asszonyt.

**** A nagyváradi — Hexensoluss.** A népszínházi eset mintájára a nagyváradi nyári színhöznek is megvan a maga primadonna-afférje. Itt *Bölynyi József*, a kolozsvári *Nemzeti Színház* intendánsa és *Perényi Margit* primadonna az ellenfelek. Előre bocsátásával annak, hogy Nagyváradon is egy spanyol tárgyú darab, *Carmen* (a spanyolos darabokban, ugy-látszik, valami harcias hangulat van.) közre adjuk, a mit egy nagyváradi újság a háborúságról ír:

Perényi Margit az előadás napján délelőtt tíz órakor lemondta a *Carmen* Micela szerepét. Betegét jelenlét: A Budapestben időző intendánsnak sürgönyöztek, aki erre a *Carmen* hétfőre halasztotta, s arra lehozatta szerződésesét célból *Wlassák Vilma*t, az Opera tagját. Vasárnap délelőtt *Perényi* visszavonta a zeabát, s kijelentette, hogy élnekelheti a szerepet. A direktor nem módosította a dolgot, s a kisasszony erre kijelentett mást: hogy

megválnak a társulattól. És kiűtött Váradon a zsabáláz. A direktor kommunikékzik, Perényi Margit interjúvoló újságírókat fogad, akik előtt regényeket mond az ő üldözöttségéről, s kijelenti, hogy ezek után le is lép a színpadról... A közönség körében pedig szerzőjékedik a két frakció: a Perényi-párt és a Bölönyi-párt. És mi sem természetesebb, hogy Perényi kisasszony egy hét múlva újra föllép a Carmenben, a színpadon virágos fogadja, ő pedig a plasztika örök szabályai szerint letérdel a sugólyuk alá, s meghatottan osztja csókjait a publikum felé...

**** Magyar zeneirodalom.** Major J. Gyula ur ma a következő sorokat intézte lapunk felelős szerkesztőjéhez:

A Budapesti Napló mai számában a Magyar Zeneiskola vizsgálati hangversenyeire vonatkozó cikknek egy tételére bátorokodnám néhány megjegyzést tenni s igen örülnék, ha szerkesztő ur sziveskednék azokat becses lapjában, az igazság érdekében, közléstenni:

Azt mondja egyebek közt az említett cikk, hogy a Magyar Zeneiskola az egyetlen fővárosi zeneintézet, mely intenzívebben művel s ápolja a magyar zeneirodalom. Az osztályvizsgák műsorain is nagy számmal szerepeltek a magyar zene termékei, míg a többi vizsgák műsorain alig találkoznak elvélve egy párral. Korántsem akarom a Magyar Zeneiskola érdemeit lezállítani (mellesleg megjegyezve, néhai Nikolics Sándorral és Káldy Gyulával hárman voltunk annak megalapítói, s én csak néhány éve léptem ki nagy elfoglaltságom miatt ez intézet kötelekéből), de mint-hogy érdekelt a dolog, s magam is azon vagyok, hogy lehetőleg kultiváljam a magyar szerzőket, összehasonlítotam a Magyar Zeneiskola műsorait a saját zeneiskoláméval. Az eredményi ime ez: A zeneiskolának előttem fekvő négy hangversenye műsorán összesen tizenhat művel szerepelnek a következő magyar zeneszerzők: Ábrányi, Zimay, Bihari, Mosonyi, Erkel, Rieding, Bánffy, Aggházy, Gál, Hubay. Az én zeneintézetem három hangversenyén pedig összesen 21 zeneszám való a következő magyar szerzőktől: Liszt, Lányi, Bloch, Angyal, Popper, Major, Ábrányi, Volkmann, Bátor, Bartalus, Rieding, Klein. Izy tehát, noha elvitázzhatatlan, hogy a Magyar Zeneiskola hazafias szellemben működik, téves állítás ez, hogy e tekintetben egyedül áll a fővárosi zeneintézek között. Nem kélelem, hogy — ha valaki nem sajnálna a fáradságot — más zeneintézetek műsorán is kimutathatná, hogy a hazai szerzők műveit is kellőleg méltányolják. Kiváló tisztelettel Major J. Gyula.

**** A színházbarát német császár.** Hamburgban több mint egymillió márká tőkével új színházi részvénytársaság alakult, amelynek elnöke, báró Berger, az alakulás ötletéből táviratot küldött a német császárnak. Vilmos császár a következő távirattal válaszolt:

Helgoland, június 20.

Nekem küldött táviratából örömmel értesülök, hogy Hamburgban, a régi szabad kikötővárosban társaság alakult, amely új színházat, Deutsches Schauspielhaus alapít, s hogy a színházat az ön szakzerű vezetésére bízzák. Adja isten, hogy a mai napon egy oly műnek vessék meg alapját, amely a német drámai művészetnek, melynek fűldjéből annyi nemes gondolat és tett fakadt, díszére és önnök becsületére válják.

II. Vilmos császár.

E helyütt említjük meg azt, hogy a német császár egy berlini távirat szerint, az udvari színház hősnőjének, Poppe asszonynak megküldötte arcképét ezzel a felirattal: „Kiváló drámai alkotásokért 1898-tól 1898-ig.” Poppe asszony magyar születésű s a bécsi Carl-Theaterben kezdte működését.

MŰVÉSZET.

□ **A magyar művészetért.** Megemlékezőnk már arról a mozgalomról, amelyet a hazai művészet és műpár termékeinek értékesítése tárgyában indítottak meg. A dr. Wekerle Sándor elnöklésével tartott értekezleten részt vettek az összes mérvadó tényezők; bevontak az akcióba előkelő művészeket is, mint Benczurt, Lotzot, valamint a művészetnek oly ismert mecénásait is, mint Csécska érseket, Bubics püspököt és más műbarátokat. Az ügyrend szerkesztésével Somogyi Nándort, az Uránia igazgatóját bízták meg, míg a pénzkézeltés elvállalására a Pesti Hazai Első Takarékpénztárt fogják felkérni. Megközelítő számítások szerint a mozgalomtól évi száz ezer forintot várnak a hazai művészet javára.

□ **Csokonai mellszobra Párisban.** A párisi kiállítás magyar pavillonjának irodalmi osztályában többek között nevesebb írónk és költőink mellszobrát, vagy arcképét is kiállítják. A kiállítási bizottság még nem határozott a fűlőtt, hogy kiknek készítteti el arcképását. Eddig csupán Csokonai Mihály mellszobráról történt gondoskodás. A debreceni Csokonai-Kör ugyanis legutóbbi gyűlésén elhatározta, hogy a Dorottya híres szerzőjének mellszobrát saját költségén fogja Csokonai ércszobrának a müncheni ércöntődében levő eredetije után gipszbe öntetni és azt Párisban kiállítani.

□ **Iparrajz-kiállítás.** A budapesti, angyalföldi alsófokú ipariskola növendékeinek rajzkiállítása szombaton reggel nyílt meg az intézet tornaterében.

Csoportosítva vannak: a géplakatosok, vasesztérgályosok és vegyes iparosok szakrajzai, valamint a kezdő tanoncok és haladók rajzai szakzerükben és osinosan. A kiállítás megtekintése alkalmaival mindjárt szembe tűnik a tananyag helyes megválasztása és a gondos tanítási rendszer. A rajzok pontosak és tiszták, ami arra vall, hogy az intézet rajztanítása szakzerű és helyes mederben folyik, ami minden esetre a tapintatos vezetésnek és az ügybuzgó tanárok szakavatottságának köszönhető. Az érdekes kiállítást, melynek sok a nézője, hétfőn este 7 órakor zárják be, amikor az ügyes rajzolók között jutalmakat fognak kiosztani.

VIDEK.

— (A Nógrádmegei díjnekok pótléka.) Mai számunkban közöltük Zubovics Fedor századosnak a Nógrádmegei díjnekok pótléka ügyében Jakabffy Imre államtitkárhoz irt nyílt levelét és azt a felszólítást, amelyet a megye közönségéhez intézett a díjnekok számára való adakozás végett. Ma volt alkalomunk meggyőződni az ügy állásáról és a következő, teljesen hiteles információt kaptuk:

1899. évi január hó 24-én a 4483. számú leirattal értesítette a belügyminiszter Nógrádmegeyét, hogy a segéd- és kezelőszemélyzet részére kért drágasági pótlék a rendelkezésre álló hitel korlátolt voltánál fogva a belügyi tárcsa terhére nem engedélyezhető. Ennek a leiratnak az elintézésébe az államtitkár nem folyt be s azt maga a volt belügyminiszter adta ki. Nógrád vármegye május 30-án fölterjesztette a segéd- és kezelőszemélyzetnek hasonló természetű újabb kérelmét. Ezt a kérelmet Jakabffy államtitkár intézte el és pedig tekintettel az említett 4483. számú leirat megoklására, úgy, hogy az ezuttal sem teljesíthető. A kérelem kedvező elintézését tehát kizárólag pénzügyi szempontok akadályozzák, mely akadály elhárítása az államtitkárnak hatalmában nem áll.

Ez az ügy története, amely igazolja, hogy Jakabffy Imre államtitkár igazán nem oka semminek. Egyébként meg vagyunk győződve róla, hogy Zubovics kapitány nemes emberbaráti akciójának az államtitkár is őszintén kívánja mennél jobbebb sikerrel, sőt ismerjük az államtitkár urat olyan jóindulatu és szellemes embernek, hogy esetleg ő is kész esz előmozdítani ezt a maga adományával.

EGYESÜLETEK.

(Tisztelegés a földmívelésügyi miniszternél.) A Magyar Vöröskereszt-Egyelet küldöttsége ma délután tisztelegte Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternél, abból az alkalomból, hogy lemondott az egyeletben viselt főgondnoki állásáról és megválasztották tiszteletbeli alelnöknek. A küldöttség tagjai voltak: dr. babaroi Schweartzer Ottó főmegbíztott, a központi iroda tiszviselői élen Argy János irodai főnökkel, az Erzsébet-kórház orvosi kara, élen Janny igazgatóval és Houehard Otília főnőkasszony. Babaroi Schweartzer Ottó szép beszédet intézett a miniszterhez, megköszönvén a volt főgondnoknak örök időre kiterjedő jeles alkotárait. Darányi meghatottan mondott köszönetet a szép szavakért és kijelentette, hogy nagyon örül annak, hogy a tiszteletbeli alelnöki állása örökre az egyelethez fűzi.

(Az országos állatvédők egyesület) ma Máday miniszteri tanácsos elnökele alatt választmányi ülést tartott, amelyen Monostori tanár tartott előadást a lovak rossz szokásairól. Az előadást nagy figyelemmel hallgatták.

SPORT.

***. Eltz főhadnagy balesete.** Különös baleset érte a krakói versenyeken báró Eltz főhadnagyot, a tavalyi champion urlovas. Egy tisztí versenyben lova a próbagaloppnál megbottolt, elbukott s mialatt Eltz a földön feküdt, beleharapott a ló az oldalbordájába és a karjába. Eltz sérülése nem veszedelmes ugyan, de az idén aligha ülhet a jeles lovas nyeregbe.

***. Utban Bosznia felé.** Ma délután 2 óra 50 perckor vitte egy hosszú küllönvonat a szerajevói lóverseny crackjeit Bosznia felé. A vonat meglehetősen tele volt lovakkal, a kipárnázott kosokban állott az Űkhrítz, Forgách, Egyedi, Sternberg, Mr. Dorryt, és Luczenbacher-istállók egynehány jobbnévű versenylova, az első klasszis azonban nem volt képviselve a küllönvonaton, holott a múlt évben olyan lovak is megjárták Boszniát, mint Lulu és Esterf. A lovak kíséretében egész tömeg lovászgyerekek volt a kosokban, a jockeyk közül pedig Rumbold, Cleminson, Wilton és Poole.

***. Káplár.** A vasárnap eműlő 30.000 koronás szerajevói Császár-díjnak új favoritja van: Káplár, mely eddig csak a fogadó lista vége táján szerepelt.

Most már Bostonnal együtt 6 roá is csak 2½-szeres pénz ad a bookmaker, míg Szessély 3, Ravachol 5, Pimass és Simbach 6—6, Arkangyalát 10-szeres pénzzel kapható.

***. Botrány az asocoi versenytéren.** A „királyi” versenytéren, amint az angolok Ascotot nevezik, melyhez fogható gyönyörű futtatása sem Epsomnak, sem Newmarketnek nincs, kolosszális botrányt csinált a minap Tod Sloan, az elkényeztetett amerikai csoda-jockey. Ez a rettenetesen elbizakodott 43 kilós ember, aki a minap jelentette ki a walesi herceggel való beszélgetése után, hogy jó hivatala van ugyan az angol trónörökösnek, de vele még sem cserélne, a Gold cup verseny után néhány barátjával és bámúlójával a buffetbe ment s pezsgőt ivott. Egy pincér töltés közben lecsöppentette pezsgővel a ruháját, mire Sloan kapta a pezsgős palackot és úgy fejbe vágta vole a szerencsétlen embert, hogy menten elborította a vér. Nagy botrány támadt, de mert Sloan csakhamar rájött, hogy ebből nagy bajok lehetnek, a fejbe vágott pincérrel együtt egy chambre separébe vonult s itt pénzzel intézte el a lovagias ügyet. Érdekes, hogy Sloan ellen nem is tettek feljelentést, mert mindenki félt, hogy a súlyos eset miatt még ki találták volna utasítani a jockey-királyt.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A programm.** Az Asztalosok szaklapja márciusi számában, amely a lap VIII. évfolyamának első száma volt, Lapunk cím alatt a hetilap programjaképpen a munkásoktól helyzetéről kikérte irt. A cikk sötét színekkel festi a munkások helyzetét és keserű kifakadásokat tartalmaz a polgári osztály ellen. Az ügyészég izgatás címén indított sajtóúrt a cikk szerzőjűl jelentkező Schindler János asztalossegéd ellen. A budapesti eskütök ma Lenk Gyula táblai bírő elnökele alatt tárgyalták a sajtópnrt. Szavazóbírák Langer és Madarassy voltak, a jegyzőkönyvet dr. Révy László jegyző vezette. A tárgyalás a vádlott nélkül folyt le s az ügyészég képviselője dr. Magyar István alügyész vádbeszéde után az eskütök 10 szóval 2 ellen, vétésnek mondták ki vádlottat, akit a törvényszék erre 2 heti foghárra és 100 forint pénzbüntetésre, nem fizetés esetén újabb tíz napi fogházra ítél.

§§ **Véres reggel.** Szenet hordtak a munkások a ferencvárosi légszuszgyárban. Kondor Ádám nap-számos kissé megkésétt, s mielőtt hozzájárult a munkához, a reggelijét akarta elkölteni. Éppen evott, amikor Jurocsák József elhaladt mellette s tréfálkozva így szólt hozzá: Te csunya baba! Ez olyan szálló ige volt a légszuszgyári munkások között és soha senki sem botránkozott meg rajta. Most azonban nagy veszedelmet idézett elő. Kondor a megszólítást sértésnek vette és kérdezte Jurocsákot, miért mond neki ilyet.

— **Csunya baba!** ismételte Jurocsák és nyomban hozzátette: te mamlasz!

Kondor hirtelen nekigrott és késével sziven döfte, úgy, hogy a boldogtalan ember azonnal meghalt.

Amikor bevégezte gyilkos tettét, kését megtörölte társa vérével és tovább evott vele.

A budapesti törvényszék a vádlottat, akiről kiderült, hogy bárgyú ember, csupán halált okozó súlyos testi sértés miatt ítélte el öt évi fegyházra. A tábla ma Burg bírő előadás alapján négy évre szállította le a büntetést.

§§ **Váltóhamisító asszony.** Steinrichter Antalónak hívják azt a bokorgró szoknyás rákospalotai menyecskét, akit ma váltóhamisítás miatt vont felelősségre a büntető törvényszék. A tárgyalást Fekete Gyula bírő vezette, a vádhatóságot dr. Mészáros Tivadar képviselte. A vádlott asszony a múlt évben 100 forintot váltott vitt a rákospalotai takarékpénztárhoz. Minthogy a váltón két jómódu rákospalotai gazdának a neve szerepelt, a takarékpénztár elfogadta a váltót. Azonban már az első tiszorintors részletnél Steinrichterné nem tudott fizetni. A takarékpénztár erre pörölte a váltót. Csakhogy a váltótörvényszék előtt a két kezes, Pánczél János és Györgyi István megesküdt, hogy az aláírások nem töltik származnak. Erre a pör aktaít áttették a büntetőtörvényszékhez, ahol kitűnt, hogy Steinrichterné hamisította a két aláírást. A mai végtárgyaláson az elnök azt is konstataulta az iratokból, hogy Steinrichterné már háromszor volt büntetve hasonló okirat-hamisításokért. Dr. Klein Rezső védőbeszéde után a törvényszék 10 hónapi börtönrre ítélte a javithatatlan asszonyt. A vádlott és az ügyész felelebezt.

§§ **A kiscelli takarékpénztár ingatlanai.** A ceódbejutott kiscelli takarékpénztár ingatlanait most becsátják áruba. Az árverési hirdetésny ma jelent meg a hivatalos lapban s felhívja a venni szándékozók, hogy zárt ajánlataikat július 23-áig Gömbös Géza sárvári lakos ügyvéd választmányi elnök, dr. Rhorer Ödön szombathelyi lakos ügyvéd, választmányi alelnök, vagy dr. Ferkoláb Mihály ügyvéd kiscelli lakos csódiúmezzogondnokhoz nyújtsák be

§§ A zsebelyi mérgekverők. A temesvári törvényszék előtt ma folytatták a zsebelyi mérgekverők bűnpörének tárgyalását. A tárgyalás reggel 8 órától rövid déliszünettel esti 8 óráig tartott. A tárgyalásnak legérdekesebb mozzanata Mayer János zsebelyi kirurgus kihallgatása volt, akit Goth Ferenc kir. ügyész kemény keresztüztübe vett kérdéseivel. Mayer ugyanis egész nyugodtan bevallotta, hogy a halál okát, mivel a zsebelyi pórnap nem igen hi orvost, sokszor csak a családtagok bementése alapján írta be.

— Gyakori eset a felnőtteknél a bélgylutadás? —
kérdi az ügyész.

— Nem mondhatnám, feleli Mayer.

Ügyész: Hát nem tűnt fel önnek, hogy rövid pár hónapon belül egyszerre 16 ember kap bélgylutadást és mindnyájára menthetetlenül bele is hal.

Mayer: Feltűnt, sőt gyanusnak mondtam a pappal és a tanítóval való beszélgetés közben.

Ügyész: Miért nem tett hát jelentést felettes hatóságának?

Mayer: Félttem, hogy ha gyanum nem bizonyul alaposnak, bevádolnak rágalmozásért.

Ügyész: Ez esetben is kötelez lett volna beírni a megjegyzés rovatba, hogy az elhunyt gyanus körülmények között halt meg.

Ma az ötödik esotig haladt a tárgyalás.

TÁVIRATOK

Porosz válsághírek.

Köln, június 22. A *Köln. Ztg.* a legújabb politikai eseményeket tárgyaló cikkében azt írja, hogy a porosz kormányban már a legközelebbi időben változás fog bekövetkezni s hogy a porosz képviselőházat még ebben a hónapban föl fogják oszlatni. A képviselőház valószínűleg el fogja vetni a csatornájavaslatot s a mostani porosz kormány ennek következtében föl fogja oszlatni a Házat.

Berlin, június 22. Ha a kikötőkről szóló törvényjavaslatot leszavazzák, akkor a miniszterium rekonstrukciója és az országgyűlés feloszlatása kikerülhetetlen.

Lemondó képviselő.

Párga, június 22. A lapok jelentik: Pfeifer cseh tartománygyűlési képviselő lemondott tartománygyűlési mandátumáról, miután egy tegnapi Rumburgban tartott választógyűlés határozati javaslatot fogadott el, melyben köszönetet mondván a képviselőnek működéséért, felhívta őt mandátumának letételére.

Az olasz obstrukció.

Róma, június 22. A képviselőház mai ülésén Barzilai és a szélsőbaloldaliak tizeneggy tagja, a tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése alkalmával panaszt tettek a miatt, hogy ők az ülésen jelen levők-ként soroltatnak fel, holott nem voltak a Házban. (Viharos közbeszólások és élénk tiltakozás. Általános mozgás.)

Az elnök kijelenti, hogy tegnap az az intézkedés történt, hogy azok a képviselők, akik névszerinti szavazást kérnek és azután abban nem vesznek részt, úgy tekintessenek, mintha csak a szavazástól tartózkodtak volna. Nem lehet megengedni, hogy a képviselők névszerinti szavazást kérjenek és abban ne vegyenek részt.

Ferri követeli, hogy ezt a kérdést a házzsabay-bizottsághoz utasítsák. (Ujabb félbeszakítások.)

Az elnök ellenzi ezt az indítványt, mire Ferri névszerinti szavazást kér. (Nagy zaj és közbeszólások.) A szavazás megtörténik s a Ház az indítványt 223 szavazattal 43 ellenében elveti.

A miniszterelnök királyi rendeletet olvas fel, melylyel a parlament e hó 28-ig elnapoltatik. Az ülést ezután berekesztették és a képviselők élénken tárgyalták a mai eseményeket.

Róma, június 22. A lapok azt a hirt közlik, hogy a miniszterium és képviselőház bizottsága a politikai intézkedésekre vonatkozó javaslatot módosítani és enyhíteni fogja és hogy rendelettel életbe léptetnek egy törvényt, mely a javaslat alkalmazását bizonyos időre megállapítja. A június 28-án ismét egybeülő képviselőháznak teljes szabadságában állana a javaslatot újból módosítani, vagy akár el is vetni. Ekként a törvényi rendeleti uton való közléstélenek az volna a célja, hogy a parlamenti vitának véget vessen.

Délsarki expedíció.

London, június 22. Balfour, a kincstár első lordja, ma a külügyminiszteriumban fogadta a Royal Society és a Royal Geographical Society küldött-ségét, mely a német délsarki expedícióval való együttműködés mellett nyilatkozott és az angol expedíciónak megfelelő eszközökkel való felszerelését kérte. Balfour válaszában sajnálkozását fejezte ki Lord Salisbury és Hicks-Beach, a kincstár kanellár-

jának távolléte felől és elismerte az expedíció által kitűzött célok értékét. Máltán lehet remélni — ugyanmond — hogy a kincstár kanellárja az expedíció céljaira megfelelő összeget fog utalványoztatni, mely méltó legyen a társaság értékes tudományos kutatásaihoz és az országhoz.

Konzisztórium.

Róma, június 22. A pápa ma nyilvános konzisztóriumot tartott, melyben az e hó 16-ikán kinevezett bibornokoknak, a madridi nunciussal és a görzi hercegérsek kivételével, a fejére tette a bibornoki kalapot. Az ünnepség ezuttal először folyt le a Szent-Péter-templom loggiájában, melyben 3000 ember fér el. Jelen volt a diplomáciai kar, az amerikai latin püspökök és ama gyarmatok és egyházmegyéek képviselői, melyekből az új bibornokok valók. A pápa, aki elég jó színben van, a szedián vitette magát a terembe s a hosszantartó szertartást a fáradtság minden jele nélkül végezte és végül erős hangon mondotta el az áldást. A szent atyát, úgy megjelenésekor, valamint távozásakor is hosszantartó élénk ovációkkal üdvözölték. A nyilvános konzisztórium után titkos konzisztórium következett a konzisztóriális teremben. A pápa az új bibornokokon a szájnnyit és zárás szertartását végezte és azután a régi római templom címeivel ruházta fel őket. Végül a pápa folytatta a püspökök prekonizálását, mely e hó 19-én kezdődött. A szent atya azután visszatért lakóosztályába, ahol az új bibornokokat fogadta.

Oroszország Perzsiában.

London, június 22. Az alsóházban Meysey-Thompson azt kérdezte, igaz-e, hogy Oroszország Perzsiától bérbe vette Bandarabadot.

Brodrick parlamenti államtitkár azt válaszolta, hogy semmi ilyenféle jelentést nem kapott.

A török-szerb határvillongás.

Konstantinápoly, június 22. A porta az idegen hatalmasságok nagyköveteinek jegyzékét adott át, amelyben a török-szerb határvillongás ügyében kiküldött vegyes bizottság vizsgálatának eredményét közli. A jegyzék szerint a szerb külügyminiszterium vezetője a belgrádi követ előtt *Sándor király megelégedését tolmácsolta* s bejelentette, hogy a szerb csapatokat visszahívják a határról. A szerb külügyminiszterium vezetője azonban kívánja a kormány nevében *sajnálkozását fejezte ki* a történet miatt. *Sándor király* a szultánhoz intézett táviratban is *kifejezte sajnálkozását*.

az Egyesült-Államok deficitje.

Washington, június 22. A folyó költségvetési év deficitjét közel száz millió dollárra teszik.

Béke Számcsa szigetén.

Berlin, június 22. A Wolff-ügynökségnek jelentik Ápiából: Miután Tanu is elbocsátotta embereit és körülbelül 3200 fegyvert szolgáltatott ki a bizottságnak, a béke helyreállt. A bizottság elismerte a főbírónak a királyság kérdésében való formális illetékességét, de Tanu még sem lesz király, mert a bizottság a királyi méltóság teljes eltörlését határozta el. A főbíró és a községi hivatalnokok további intézkedésig megmaradnak hivatalukban.

Közigazgatási táviratok.

Bécs, június 22. A Heller és társa bécsi építész cég csödbe jutott. Az árutartozások 250.000 forintra ragnak.

Bécs, június 22. A budapesti magyar agrár- és járadékbank részvénytársaság ma kérvényt nyújtott be a bécsi tőzsdekamarához 4 1/2%-os koronazálogleveleinek a bécsi tőzsde hivatalos árfolyamlapjában való jegyzése iránt.

Berlin, június 22. Poroszország vetéseinek állása a statisztikai kimutatás szerint június közepén a következő volt: Őszi buza 2-3, tavaszi buza 2-6, őszi tönköly 2-3, őszi rozs 2-6, tavaszi rozs 2-9, tavaszi árpa 2-7, zab 2-3, burgonya 2-9, lóhere 2-9, lucerna 2-6 és széna 3. (1 — igen jó, 2 — jó, 3 — közepes, 4 — silány, 5 — nagyon silány.)

Berlin, június 22. (Gabonapiac.) Minthogy a nagy mennyiségben és nagy áron kínál osztrák-magyar áru gyorsan elikt, az irányzat szilárd volt. Buza és rozs szeptemberre 3/4 márkával drágább, ellenben júliusra alig emelkedett. Zab nyugodt. Az idő borus.

Berlin, június 22. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyeszázeles magyar aranyjárdék 99.50. Magyar koronajárdék 221.50. Osztrák hitelrészvény 146.60. Osztrák-magyar államvasut —. —. Déli vasut 30.40. Északnyugati vasut —. —. Elbavölgyi vasut —. —. Orosz bankjegy készpénz 216.95. Buschtiehradi —. —. Orosz bankjegy —. —. (Ultimo.) Lombard —. —.

Frankfurt, június 22. Árfolyamok májusra. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 221.60. Osztrák-magyar államvasut 147. —. Déli vasut —. —. Osztrák arany —. —. Orosz járadék —. —. Laura-kohó 267.30. Harpeni 207.30. Discont —. —. Alpesi —. —. Bécsi bankjegyszámla —. —. Nyugodt.

New York, június 22. *Liszt* helyben 2.85. *Buza* júliusra 81. 1/2, szeptemberre 81. 1/2, decemberre 83. 1/2. *Tengeri júniusra* 42. —.

Chicago, június 22. *Buza* júliusra 75. 1/2. *Tengeri júniusra* 34. 1/2.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

T-Tarján 80.915. Az 1868. évi 53. t.-c. 19. §-a ugyan csupán vasárnapokon tiltja a mindennemű nyilvános és nem elkerülhetetlenül szükséges munkát és így a külső és belső mezei munkát is, és ez a tilalom minden vallásfelekezetre egyaránt kiterjed. A vasárnapi munkaszünetről szóló 1891. évi 13. t.-c. 1. §-a viszont „Szent István király napját, mint nemzeti ünnepet” szintén a tilalom alá helyezi, de csak az ipari munkára vonatkozik. E két rendelkezés összevetéséből s egy kis jó magyaros érzületből levonhatja a következtetést, hogy a törvényesen nemzeti ünnepnek deklarált Szent István király napján a mezei munka kihágás, melyet az 1879. évi 40. t.-c. 52. §-a méltán suttana, noha jogi szempontból az ellenkezőt is viathatná valami német vagy tót.

F. A. Losonc. Ha a tárgy, melyre az átható ige cselekvése vonatkozik, névelővel vagy tulajdonító raggal használatik, mint ebben az esetben „fogát”, az ige határozott alakban használandó, tehát: *kirugom*. Az „egy” csak akkor tekinthető germanizmusnak, ha nem számnév gyanánt, hanem névelő helyett használják.

T. A. 8031. A gyermek természetes és törvényes gyámjával, tehát atyjával, vagy ha az nem élne avagy a gyermek nem törvényes születésű, az anyjával, szülők nem létében az árvaszék részéről kirendelt gyámmal örökbe fogadási szerződést kell kötni s azt három példányban, a gyermek születési bizonyítványával együtt kérvény kíséretében jóváhagyás végett az árvaszékhez kell beterjeszteni.

Szent Antal kisérése. Van benne valami, de de az a valami még nem elég arra, hogy közöljük.

Moldoványi. 1. A váltót sommás váltó-kereset utján érvényesíteni kell; az adós ott megetheti kifogásait, de állításait neki kell bizonyítania. 2. Neje nem tartozik fizetni s a tulajdonát képező ingóságokat sem foglalhatják le az őn tartozása fejében. Ha a felperes ezt mégis megtenné, igényperet kell indítani, s annak során bebizonyítani, hogy az ingók csakugyan a nő tulajdonai.

Szolgabíró. A hivatalos hatalommal való visszaélés ezen formáját a büntető törvénykönyv 473. §-a azzal határozza meg, hogy azt az a közhivatalnok követi el, „aki hivatala gyakorlatában valakit tetteg bántalmaz”. Tehát nem a helyiség, hanem a funkció minősíti e vétséget. Természetes, hogy ez is büntetlen marad, ha a hivatali funkció akadálytalan véghezvitelére, vagy az eljáró hivatalnok saját személyének, avagy hivatali tekintélyének megvédelmezésére multhatatlanul szükséges.

Csaosogó. 1. Ideálnak magyar fordítása az *eszmény*. 2. Hogy mi a következő mondat értelme: „Nem szerelmes senkibe; nincs ideálja, de eszményi tisztelettel viseltetik N. N. iránt.” — Az *ideál* itt közönséges polgári értelemben van véve s azt jelenti, amit német vidékeken: a *szerelett lényt*. Van ideálja a művésznek s van a gimnazistának. Itt az utóbbira kell gondolni. Az a mondat pedig egyszerűen azt jelenti, hogy az illető tiszteli N. N. — urat, vagy kisasszonyt. Még világosabban: az illető *nem szerelmes* N. N.-be. Hisz tudja, hogy ilyen esetekben mit jelent a tisztelet...

H-m Józsa. Önnek van igazsága és nem a völegényének. De csak ebben a speciális esetben!

Rádás. Budapest. Jones! Jones! és nem Sidney! Szabad időnk is van, legalább szoritunk magunknak annyit, hogy megnyugtassuk önt is, meg magunkat is. Megesik olykor-olykor, hogy a nyomdában a kézírásunkból kifelejtettek egy-egy szócskát és így maradt ki a reklámát vezetéknek is. Ha a kéziratot magát kívánja látni, fáradjon fel hozzánk a hajnali órákban (akkor ráérünk!) és megmutatjuk önnök. Egyébként szives üdvözlöt!

J. M. Almásy. Igen, III. osztályu kereseti adót tartoznak fizetni.

Ótás. Érdekes kis kép, de a szerkezete nem eléggé teljes ahhoz, hogy kiadassuk.

K. J. Sifók. 1. Azt a hirt *Thury Zoltán* írta. 2. Ezt még nem lehet tudni; talán jövőre fölépítik. 3. Az —o.— jegy alatt csakis *Molnár Ferenc* ír. A *Kis Krónika* is ő írja. 4. Folytatni fogjuk, de nem meghatározott napokon.

Sz. Sz. V. Nagybecskerek. A levelében megnevezett szerzőtől a *Budapesti Napló* soha cikket nem közölt.

G. A. Nem. Csodájára járnának s ez üldözni ki a hadseregéből. Az ő nyugalmát a régi környezetben már nem tudja visszaadni semmiféle törvényen.

Boldog kocsizó. Van benne humor — de nem olég.

KÜLÖNFELEK

Pihen a lant...

Pihen a lant
Talán a hur pattant
Le róla?
Nem, csak lehangolódott
S ha jön a kéz, mely újra
Belecsap majd a hurba:
Főhangzik rajt' az ének,
A bütől szentelt szerelemnek
Magasztos dallama.

Leány vigyáza,
Hamis kézzel a húrokon
Ne játszs! ...
A sziv, mely rá visszhangot ad,
Hidd el nekem, megérzi azt,
S a lantot majd hiába pengeted;
Egy összetört sziv — s úgy lehet —
Egy romba dől világ az,
Amin a lantnak húrja kesereg.

Oszerny Alajos.

— A ravasz generális. Lie Chau Chun generális a kínai seregben. Hazáját forrón szereti s mértéken túl gyűlöli az európaiakat, akikről még akkor is fél, ha ajándékot hoznak. Henrik porosz herceg nemrég meglátogatta a kínai erődítményeket, amelyekben Lie generális volt a fő-fő parancsnok. A ravasz férfiú úgy gondolkozott nyilván, hogy az európaiak valami huncutságon törhetik a fejüket, mert hát csakugy mulatságból nem mennek látogatába. Kiadta hát a szigorú parancsot, hogy a legénység el ne merjen mozdulni az ágyuk mellől s gyenge célzasképpen felüzentette a *Gefton* hajóra, hogy ne igen sok katonával szálljon ám a partra a herceg. A tábornok azonban mégis csak meg akarta tartani az udvariasság formáit és jó tanácsért tehát a német Jürgenshez fordult, akitől hivatalosan ezt kérdezte:

— Hogy készülünk a fogadtatásra?
— Sehogy — mondta a német vállvonogatva.
Lie ur bámul.
— No igen — felelt Jürgens — fektesse le a katonáit, hadd aludjanak egy kicsit — szegények!
A kínai tüzéség azonban nem fehédt le, hanem egész éjjel talpon volt, a generális ur pedig a markába nevetett. Talán meg is veregette a saját vállát és hamiskásan dünnyögte:
— Rajtam ugyan ki nem fogtok!

— Meteor-óriás. Mult szombaton, esti tíz óra tíz perckor, egy zürichi hölgy sajátságos vakító világozást látott észre, a már teljes sötétségbe borult égen. Csakhamar ragyogó tüzgolyó rohant végig az égboltozaton, miközben suhogó hang hallatszott a levegőben. Másnap korán reggel kutatni kezdtek a

Lavater-ut irányában s több barnás-fekete meteor-követ találtak. A meteor-darabokon világosan megkülönböztethető az olvadt réteg, amely nyilván akkor képződött, amikor a meteor a mi atmoszféránkba jutott. A ráspoly jól fogja ezeket a köveket és apró grafit csillogású ércet fejt le róluk. Ezuttal is bizonyosan olyan meteorral van dolgunk, amely esés közben szétpattant s apró darabokban ért a földre. Ilyen meteor volt az is, mely 1868-ban Pultuskban esett le s amelynek földre érkezését hatalmas dördülés jelezte, a dördülés után pedig tüzes kőzapor szakadt le.

— A judenburgi egerek. Amikor Metternich 1819. tavaszán, amikor még nem volt meg neki az államkancellári címe, Rómába utazott, utközben egy deputáció járult elébe. Judenburg stájer városának a magisztrátusából került ki a követség, szó volt pedig az egérveszedelemről, amely ellen sürgetősen segítség kellett. Metternich megkérdezte, hogy mióta tart a baj, mire a polgármester így válaszolt:

— A francia invázió óta, anno kilenoben.
A miniszter hamarosan nem látta az összefüggést a francia csapatok és a judenburgi egerek között s felvilágosítást kért, vajjon a franciák magukkal hozták-e a kis állatokat.

— Ó nem, — felelte a város feje — hanem ezek az emberformájú ürdögök nem messze a várostól táboroztak, s ott annyi kenyert ettek, hogy a sok kenyérhaj elborította a mezőket, s ez a csemege oda csalta Stájerország minden egerét.

A mindenható miniszter nagy részvételt volt a judenburgiak tránt, de a legjobb akarattal sem segíthetett rajtuk.

— A reklám módja. Londonban a napokban adták először *A hintó titka* című melodramát. A premiért megelőző estén, a legélőnebb utcákon egy elegáns kocsis járt, amelynek dagadó vánkossain egy halálra sápadt szép fiatal ember ült, lecsukott szemekkel, fehér ingén nagy vérfolt piroslott. Az eraberek kíváncsian álltak meg a szerencsétlen fiatal ember láttára, aki bizonyosan párba, vagy öngyilkosság áldozata volt. Mire azonban az összeverődött bámulók között a rendőr is megjelent, a halálra sebzett fiatal ember mosolyogva ugrott fel a kocsiban, jobbra-balra kőszöntgetett s a körülállók kacagása közt szórta szét. A hintó titkát hirdető szinlapokat.

Egy brooxlyni impresszárió fogása sem utolsó a maga nemében. Nemrég olyan darabot adtak, amelynek végén a hősnő a vízbe fojtja magát. A darab sehogy sem vonzott. Egy napsugaras délutánon egy előkelően öltözött hölgy ugrott le a hidról. A sétáló közönség ijedten szaladt a szerencsétlenség színhelyére, s csakhamar akadtak olyan bátor ifjak is, akik szent kötelességüknek tartották, hogy az öngyilkosjelöltet megmentsek. Nagy fáradtság után végre életre keltették az életunt kis-

Csak hogy még más csapásokat is mért rá a sors. Fia, Jerrold New Yorkba jött, hogy orvosnak készüljön s ez alatt a szülői házban élt. Kellemes, tehetséges fiatal ember volt, társai kedvelték. Apja büszke volt rá és minden alkalommal kimutatta iránta való nagy szeretetét. De csakhamar kitűnt, hogy Jerrold hajlik a pazarlásra, vonzó jellemének tehát veszedelmes árnyoldala is van. Annál is inkább volt ez baj, mert hajlam lappangott benne a mellettség iránt s természete ingerlékenynek mutatkozott. Minthogy erről még szó lesz később, itt csak annyit, hogy Jerrold orvosi tanulmányainak második esztendőjében tragikus körülmények között meghalt.

Halála keserves bánatot okozott szüleinek s rá bírói eljárás következett egy ember ellen, akire az ő meggyilkolásának a gyanuja esett. A pörnek nem volt meg a kellő eredménye és nagyon sokba került. Nolen nem hverte ki ezt a csapást s alig egy esztendővel később az újságok rövid jelentést adtak ki a haláláról.

Végrendelete huszezer dollárt biztosított kisebbik fiának, Percynek, mielőtt elérni nagykorúságát, vagyonának többi része Nolennének jutott, bizonyos rendelkezésekkel arra az esetre, ha Paula anyjának a beleegyezésével férjhez menne. Percy a hagyományát jövőjének a meg alapítására használta fel. Percy bányamérnök akart lenni. Intelligens fiatalember volt s az iskolát jó eredménnyel hagyta oda, de jellemének épp az volt a hibája, ami a Jerroldénak, hiányzott belőle a szilárdság és a kitartó energia, ő azonban Jerroldtól eltérőleg meglehetősen önző is volt.

Miután apai örökségét megkapta, azt a szándékát jelentette ki, hogy tanulmányait egyelőre félbeszakítja s megismerkedik a főváros életével. Anyja ezért nagyon aggodott, rá gondolt nagyobbik fiának a sorsára. De hát Percynek a vágyát rá nézve legkedvezőbben arra magyarázta, hogy

asszonyt, aki mosolyogva felelt a körülállók kérdésére.

— Mi bírta rá önt erre a lépésre, kisasszony?
— Istenem! Mindennap üres nézőtér előtt játszom el ugyanezt a szerepet, pedig higgyék el, épp oly élethíven öltöm meg magamat ott is, mint itt.

— Filippinók Amerikában. A filippinóknak nem megy jól a fölkelés, más foglalkozás után kell látniok, amelyből inkább meg lehet élni. Nemrégiben San Franciscoba érkezett egy csapat filippinó. Egy vállalkozó impresszárió szedte őket össze, hogy Amerikában pénzért mutogassa őket. Amerikában azonban él a bevándorlási törvény, amely szerződés szerint tiltja a bevándorlást és csak művészekkel tesznek kivételt. A filippinókat tehát vizsgálati fogságba dugták, ami ellen az impresszárió természetesen kézzel-lábbal kapálódzott, s végre egy szerencsés ötlettel próbált magát, illetőleg a foglyokon segíteni. Erősködött a hatóságok előtt, hogy az ő filippinói igenis színészek, akik a Fülöp-szigetek lakóinak életét, szokásait művésziül mutatják be. A hatóság végre is megkönnyítült rajtuk, kibocsátotta őket a fogságból és megengedte nekik, hogy bemutassák a művészetüket, de erősen kikötötte, hogy egyebet azonban nem szabad Amerikában cselekedniök és mielőtt körutaznak a végére érnek, rögtön haza takarodnak.

— Az antik fej hatása. Csak nem vész ki az emberekből az életrevalóság! A *Messageo* egyik száma legalább megnyugtathat e felől mindenkit. Ott a következő hirdetés olvasható:

Hirdetés.

A via ostiensis nyolcadik számú házában a napokban egy antik fej találatot, amely nagy történelmi nevezetességétől fogva élénken foglalkoztatja a külföld tudósait. A látogatók és régiség-buvárokra való tekintettel a tulajdonos osteriát nyitott, amelyben kitűnő grottaferrati bor feltűnő olcsó áron kapható.

— Néma orgona. Bariban a jámbor hívők kis templomukban szépen énekeltek ugyan, de egyszer mégis csak megkivánták, hogy orgonabugás mellett dicsőíthessék ők is az urát. Hosszas tanácskozás után a község tanácsa végre elhatározta, hogy szerez orgonát. Vetek is szépet, nagyot, drágát. Olyan drágát, hogy a községi kassa végképpen kimerült. A község tanácsa azonban nem jött zavarba s azt mondta Bari népének:

— Elégedetek most meg az orgonával, orgonistára nincs pénz.

A bari kis templomban azért nem bug az orgona.

— A haj növése egy nap alatt. Müller János Archivum-ában foglalkozott legelőször ezzel a kérdéssel, azt írván, hogy egy hónap alatt harminc millimétert nő a hajunk. Most Pohl úgy nyilatkozik,

a jó társaság életével, szokásaival akar megismerkedni.

Lehetséges, hogy Percy eleinte csakugyan ezt akarta, csak hogy ezen a határon csakhamar messzire tulment. Az a törekvése, hogy a legjobb társaságokba bejusson, sem határozott, sem tartós nem volt. Néhány hónapig eljárt ebédre, esteire, bulókba, de nemsokára megtudták róla, hogy olyan emberek közé keveredett, akiket a legjobb akarat mellett sem lehetett a jó társaságba sorozni. Jórészt fiatal emberek voltak, akik jól öltözöttek, ügyes, biztos a fellépésük, s ámbár az előkelő világ ünnepein is láthatók, többnyire ott tanýáznak a legelső hotelek billiardtermeiben, a löversenyeken és a késő éjjeli órákban bizonyos vendéglőkben és más mulatóhelyeken, amelyek inkább fényükkel és pompájukkal, mint tisztességükkel válnak ki. Nem tartoznak ezek az urak a gazdag osztályhoz, de azért sem takarékoskást, sem rendes életet nem tanul tőlük az, aki velük érintkezik. Csakhamar úgy érezte Percy, hogy új életmódja mellett nem maradhat meg anyja házában, a város nyugati részében bérelt tehát lakást és folytatta azt az életet, amely neki a legjobban esett. De azért nem maradt egészen el a szülői háztól, el-eljárt haza, amikor nem volt egyéb dolga, reggelre, ebédre, vagy azért, hogy a testvérét a színházba kísérje. De az anyja szoknyáját ott hagyta és semmi hajlandóságot nem mutatott arra, hogy újra visszatérjen hozzá. Vigan élt, de nem éppen a legokosabban.

A végrendelet egyik végrehajtója Ketelle Odín bíró és Nolen egykori üzlettársa volt, a családnak régi barátja. Tekintélyes, befolyásos ember, aki lassan, nyugodtan nagy vagyont halmozott össze.

Nolenné Percyért való aggodalmában a barátjához fordult természetesen tanácsért és ennél jobbat nem is tehett. A bíró meghallgatta szövegét, aggodalmas panaszait, miközben mindana

REGÉNY.

A más büne.

(2) — Amerikai detektivregény. —

Írta: JULIAN HAWTHORNE.

Ez természetesen jóvedelmeinek a csökkenését jelentette, de annyija azonban mégis maradt, hogy ha pompában nem is, de kényelmesen megélhetett. Miután azonban megszokott szellemi munkáját nem folytathatta, szerencsétlenségére más dolgokra vetette magát, s legfőbbképpen azon tökte a fejét, hogyan teremthetne nagyobb jóvedelmeket a vagyonából.

Ismerősei között sok pénzember volt, s azokkal pénzügyeiről kezdett tárgyalni. Bizonyára a legjobb tanácsokat kapta tőlük, de ha valaki értékpapirokkal kezd üzérkedni, akkor a jó tanács ugyancsak keveset ér és Nolennek különböző hullámzások után alig maradt meg vagyonának a harmadrésze.

Ekkor azonban mérséklétéről és okosságáról adott bizonyosságot. Üzérkedésre nem kockáztatott többé egy fillért sem, veszteségeit pedig eltitkolta. De mind ezek az erények nem változtathatták meg a pusztá valóságát, hogy jelentékenyen megfogyott a vagyon. A ház, amelyben lakott, az övé volt. Továbbra is benne maradt, de kiadásait annyira csökkentette, hogy szigorú takarékossga következtében kisebbek lettek, mint jóvedelmei. Fiai tanulmányaiknak már vége felé jártak, nemsokára remélhetőleg maguk gongoszkodnak majd magukról. Takarékoskodott a leánya számára és remélte, hogy legalább neki hagyhat tekintélyes vagyont a halála után.

hogy a növes mértékét megállapítani egyáltalában lehetetlen. Ugyanazon a koponyán is különféleképpen nő a haj. A nyakunkon lassabban, a fejünk tetején jóval gyorsabban. Ha négy-öt szálból álló hajcsoport növesét figyeljük meg, azt látjuk, hogy egyik gyorsabban nő, mint a másik. A hajnöves közepmértékét úgy állapították meg, hogy a fent leirt körülményeket tekintve vették s az átlagos növest ilyen módon a tizenegyedik évtől a tizenhetedik évig 12,5 milliméterben, husz-huszonegy éves korig tizenöt milliméterben, hatvanéves korig tizenegy milliméterben állapították meg.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Vaskapu. A külügyminisztérium egyik osztálytanácsosa, *Suzsara Sándor* a legutóbbi napokban Budapesten tárgyalásokat folytatott a kormányval a Vaskapun szedendő illetékekre vonatkozólag. A tárgyalások eredménye az meg egyezés, hogy ez év augusztus elsején kezdik az illetékek szedését. A tarifafeltelek ugyanazok, amelyeket a magyar kormány annak idején közzétett. Csak egyes lényegtelenebb pontokat módosítottak.

A Magyar és Gallóal Naphta-Ipar Részvénytársaság ma tartotta meg szentmártoni Radó Kálmán v. b. t. tanácsos elnöke alatt IV. rendes közgyűlést a Budapesti Bankgyűlés részvénytársaság helyiségében. Az igazgatóság jelentése kiemeli, hogy az olajtermelés a lefolyt üzletévben lényegesen megjavult, amennyiben csupán a potoki bányában ezer kocsi rakományra rugott. A közgyűlés az osztalékot — igen bőséges leírások mellett — részvényenkint 5 forintban (5 1/4%) állapította meg.

A kassa-oderbergi vasút által folyó évi július hó 1-ére igénybe vehető állambiztosítási előleg fejében 629.620 márkát és 12 fillért aranyban utalványozott ki a pénzügyminiszter.

A borhamisítások ellen. *Liptó vármegye* törvényhatósági bizottságának legutóbbi közgyűlése erősen az állást foglalt a borhamisítások ellen. *Id. Szentiványi József* és *Palugyay Gyula* szászgy törvényhatósági bizottsági tag által aláírt indítványt terjesztették a közgyűlés elé az iránt, hogy a törvényhatóság *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszternek a bortörvény végrehajtása körül kifejtett tevékenységéért köszönetet és bizalmat szavazzon. A közgyűlés az indítványt elfogadta és meleghangú üdvözlő felterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez, hangsúlyozva abban, hogy a bortörvény szigorú végrehajtására egy hazai bortermelés és a magyar bor elrontott jó hírnevének visszaállítása érdekében, valamint a fogyasztó közönség érdekében is égető szükség van.

Százárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 17.— forint pénzben, 17,25 forint áruban. Bécsben a kontingentált készáru 18,40 forint pénzben, 18,60 forint áruban.

képpen védelmezni akarta a fiát, akinek könnyelműségeit nem hallgathatta el. Mikor vége lett a közléseknek, összekulesolt kézzel ült az asztal mellett, sűrű szemöldökei alól tőprengve nézett maga elé, mint amikor a törvényszéken valami ellenargumentumot mérlegelt.

— Ha egy fiatal ember bolondot akar csinálni magából, az többnyire sikerül is neki — jegyezte meg végre. — Perecnék meglehetősen mennyiségű fekézhetetlen vér folydogál az ereiben. Apja pénzt hagyott neki hátra minden kikötés, megszorítás nélkül, abban a reményben, hogy a felelősség érzete észre fogja téríteni — de ahhoz sokkal több kell! A pénzt el fogja költeni — azaz ki fogja dobni — akkor azután meglátjuk, ébredezni fog-e benne az ész.

— Biztos vagyok benne, hogy jó fiu — mondotta az anya — csak egy kicsit vig életű és gondtalan.

— Csakugyan nincs ok arra, hogy gonosz-nak tartsuk — felelte a bíró — és be kell vár-nunk, amíg a pénztelenség öt végül csakugyan észre téríti. Nem hiszem, hogy olyasvalamit kö-vethetne el, amiért a törvénnyel lenne baja. Képtelenség tartom bűnnek az elkövetésére! Ha tehát pénzének a végére fog járni, három ut kö-zül választhat. Vagy éhen vész, mint ur, vagy állást talál, amelyből megélhet, vagy pedig vissza-tér önhöz, mint a tékozló fiu a szent írásban.

— Hogy Percy éhen haljon! Ó, én jó isto-nem! — rebegte Nolenné.

— Ne aggódjék, Percy nem fog éhen halni — ismételte a bíró, hangjában némi gúnyval — ő nem aszkéta, s megvan még benne a büsz-keségnek az a fajtája, hogy inkább megh-al, semhogy a legesekélyebb emberi gyón-geségen érjék! Egyébként ő ügyes és könnyen fog más uton is valami tisztas álláshoz jutni, ha szükségének látja, hogy tanulmányait abba-hagyja. Az én nézetem azonban az, kedves Mary,

Borjuvásár. (A budapesti marhavásártéri vá-sári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Belföldi élő borju 561 darab, leölt borju — darab, növendékmarha 38 darab, bárány élő 20 darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések: *Belföldi élő borju* 28 — 36 krtól 38—43 krajcárig, kivételesen — krajcárig, elsőrendű — krajcár, növendék marha 21—27 kr. Élő bárány 4 1/2—5 1/2 forintig páronkint. Da-cára a kis felhajtásnak, a vásár élénk volt.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár-téri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Fel-hajtás: Vágómarhák, Magyar ökör 875 darab, ma-gyar tehén 520 darab, szerbiai ökör — darab, szerbiai tehén 1157 db, boszniai ökör — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 53 drb, bika 67 darab, összesen 2672 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökör 98 darab, fejős tehén 165 darab, igás bivaly 10 darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig, vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 30.— fttől 32 1/2 fttig, kivételesen 34.— ftt, 100 kilónként élő suly-ban, közepminőségű 27 fttől 29.— fttig, silányabb minőségű 22 fttől 26 fttig, Tarka hizott ökör, leg-jobb minőségű 31 fttől 34.— fttig, kivételesen —, — forintig, közepminőségű 27 forintól 30 fttig, silá-nyabb minőségű 23 forintól 26 forintig, Szerb ökör legjobb minőségű 25 forintól 31.— forintig, kivételesen — forintig, silányabb minőségű 21.— fttől 24 forintig, Bika jobb minőségű 27 fttől 33 1/2 fttig, kivételesen — ftt, silányabb minőségű 23 fttől 26 fo-rintig, Bivaly 17 fttől 21.— fttig, kivételesen — forint, Magyar tehén 22 fttől 28 fttig, Tarka tehén 23 fttől 32 fttig, kivételesen — fttig, Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendű — fttől — forintig; 355 fttől 370 forintig páronként, közép — fttől — fttig, — fttől — fttig páronként, silányabb 300 fttől 330 fttig páronként, Hizlali való ökör fehér — fttől — forintig; — fttől — forintig páronként, Fejős tehén fehér — forintól — forintig; keresztzett szines 75 forintól 120 fttig, Bonyhádi faj 110 forintól 160 forintig darabonként, Igás bivaly 270 forint páron-ként. A kisebb felhajtás következtében, melyben gúmbölyű közepes minőségű áru gyengén volt kérp-sívalé, az árak általában 100 kg.-ként 1—1 1/2 forint-al emelkedtek, az emelkedés előidézéséhez hozzájár-ult az a körülmény is, hogy számos idegen vevő jelent meg a vásáron. Jármos ökrökre meglehetősen jó kereslet volt, de elsőrendű áru kevés volt a vásáron, Fejős tehenekre lanyhább volt a vásár.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székess-fővárosi sertéskon-zumvásár árjegyzése 1899. június 21-én. Készlet 154 darab. Érkezett 830 darab. Összesen: 984 darab. Eladatot 419 darab. Maradt 565 darab. — *Napi árak:* 120—160 kgr. sulyban 45—45 1/2 krajcárig, 220—280 kgr. sulyban 43—45 krajcárig, 330—380 kgr. sulyban 42—44 1/2 krig. Öreg nehez páronkint 400—560 kilos 40—42 krajcárig, Malacok — 30 krajcárig különkint. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi juhvásár. A mai juhvásáron a felhajtás 1520 darab juh volt. Kevéssé fejlett vásár. Árak páron-kint: kiviteli juh 22.—23.— forint, selejtes 20.—21.— forint, gyapju birka — forint, angol — forint.

Bécsi szurómarhavásár. A mai vásárra felhoz-tak 3358 darab élő borjut, 1899 darab élő sertést, 1063 darab levágot sertést, 250 darab levágot juhot és 300 darab bárányt. Kedvtelen.

Eladási árak: Levágot borju 30—58 krajcáron, elsőrendű 34—45 krajcáron, élő borju 25—32 kraj-cáron, kivételesen — krajcáron, legelsőrendű

hogy egy kicsit nagyon is szeret lustálkodni s hogy a munkára való kevés hajlandóságát is valószínűleg egészen megölte mostani életmódja! Ugy hiszem tehát, hogy vissza fog térni és kéri fogja önt, hogy gondoskodjék róla.

— Csak ezt kívánom magam is — fohász-kodott Nolenné.

— Ebben pedig nem kételkedem, kiáltott fel mosolygva a bíró — de valamire figyelmeztetnem kell. Ha az ő jövedő sorsát a lelken viseli, nem is szólna a magáról, semmi esetre se adjon neki pénzt addig, amíg tanácsot nem kért tőlem. Ha ezt az óvatosságot elmulasztja, akkor keserves gondok fogják érni! Ismerem a fiatalembereket, tudom, milyenek tartják az anyukat — olyan elnézőnek és lágy szívűnek, hogy mindent elér-hetnek nála. Nem, ez nem tulzág, ez az igazság, később majd meglátja. Perecnék csak arra a meggyőződésre van szüksége, hogy nincs más választása, mint a munka. Amíg azt hiszi, hogy munka nélkül megélhet, addig henyélni fog! Talán rosszul fog esni önnek, hogy megtagadjon tőle valamit, de ha nem teszi ezt meg, önmaga fogja őt tönkre tenni! Ön semmiestére sem gazdag asszony; Bartemus, ön is tudhatja, vagyonának jó részét elveszítette sz-rencsétlen ügyletekkel, s ha levonja a Paula hozományát szánt összeget, amelyhez három évig szerencsére nem szabad hozzá nyulni, alig marad annyija, hogy megélhessen. Percy husz-ezer dollárját bizvást elveszítettnek tekinthetjük, ez csak időn mulik, még pedig kevés időn! De mielőtt ez bekövetkezik, hiába való minden ki-sérlet, hogy hassunk rá! Most azonban kedves Mary — folytatta megváltozott hangon a bíró — más dologról akarok önnek beszélni, amely önre, rám és Paulára nézve nagyon, nagyon fontos.

(Folytatása következik.)

— krajcáron, fiatal sertés 36—45 krajcáron, le-vágot nehéz sertés 48—52 krajcáron, könnyű ser-tés — kron, elsőrendű sildő 42—54 krajcáron, levágot juh 34—44 krajcáron kilogrammonként. Bá-rány 5—12 ftt páronkint.

A legközelebbi szurómarhavásár, ünnep miatt, szerdán, folyó hó 28-án lesz.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, június 22.

Mérsékelt kínálat és jó vételved mellett a han-gulat kedvezőbb lett. Waggonárúért eleinte tartott, később 5 krajcárral magasabb árakat fizettek; hajó-szállítmány, különösen a finomabb minőségű, nagyon könnyen 10 krajcárral magasabb áron volt elad-ható. Forgalomba került 32.000 métermázsza buza, Rozsban az irányzat szilárdabb volt. Egyéb gabona-neműekben a forgalom csekély volt és az árak nem változtak.

Eladatot:

Buza. Tiszavideki: 300 mm. 80 k. 10 ftt 35 kr, 200 mm. 79 k. 10 ftt 35 kr, 200 mm. 79 k. 10 ftt 35 kr, 500 mm. 80 k. 10 ftt 35 kr, 200 mm. 79 k. 10 ftt 35 kr, 300 mm. 79 k. 10 ftt 35 kr, 100 mm. 79 k. 10 ftt 30 kr, 500 mm. 78 k. 10 ftt, 200 mm. 78 k. 10 ftt 12 1/2 kr, 100 mm. 78 1/2 k. 10 ftt 22 1/2 kr, 1000 mm. 78 1/2 k. 10 ftt 50 kr, 375 mm. 78 k. 10 ftt 10 kr, 2000 mm. 77 1/2 k. 10 ftt 50 kr, 100 mm. 77 1/2 k. 10 ftt 22 1/2 kr, 1000 mm. 77 1/2 k. 10 ftt 30 kr, 750 mm. 77 1/2 k. 10 ftt 45 kr, 750 mm. 77 1/2 k. 10 ftt 45 kr, 100 mm. 77 k. 10 ftt 20 kr, 600 mm. 77 1/2 k. 10 ftt 20 kr, 200 mm. 77 1/2 k. 10 ftt 20 kr, 300 mm. 78 1/2 k. 10 ftt 20 kr, 200 mm. 78 1/2 k. 10 ftt 20 kr, 500 mm. 77 1/2 k. 10 ftt 42 1/2 ftt, 100 mm. 77 k. 10 ftt 20 kr, 200 mm. 77 k. 10 ftt 30 kr.

Pestmegyei: 550 mm. 80 k. 10 ftt 30 kr, 100 mm. 79 k. 10 ftt 10 kr, 200 mm. 78 k. 10 ftt 17 1/2 kr, 100 mm. 78 1/2 k. 10 ftt 22 1/2 kr, 70 mm. 78 k. 10 ftt 17 kr, 200 mm. 78 k. 10 ftt 12 1/2 kr, 100 mm. 78 k. 10 ftt 01 1/4 kr, 200 mm. 78 k. 10 ftt 10 kr, 100 mm. 77 k. 10 ftt 20 kr, 100 mm. 76 1/2 k. 10 ftt 05 kr, 2950 mm. 76 k. 10 ftt 35 kr, 100 mm. 76 k. 9 ftt 85 kr, 100 mm. 76 k. 10 ftt, 100 mm. 75 k. 10 ftt, 100 mm. 76 k. 10 ftt, 100 mm. 75 k. 10 ftt, 90 kr.

Felső-magyar vidéki: 375 mm. 78 k. 10 ftt 10 kr, 200 mm. 78 k. 10 ftt 10 kr.

Bácskai: 260 mm. 75 k. 10 ftt 05 kr.

Bánáti: 500 mm. 77 1/2 k. 10 ftt 05 kr, 800 mm. 77 1/2 k. 10 ftt, 1200 mm. 77 1/2 k. 9 ftt 95 kr.

Tolnamegyei: 600 mm. 77 k. 10 ftt 05 kr, 100 mm. 76 1/2 k. 10 ftt 05 kr.

Raktáráru: 1000 mm. 76 k. 9 ftt 42 1/2 kr, 700 mm. 76 k. 9 ftt 50 kr.

Román: 3900 mm. 77 1/2 k. 8 ftt 35 kr, 1200 mm. 75 1/2 k. 8 ftt 05 kr, 3500 mm. 74 1/2 k. 8 ftt 05 kr, 2200 mm. 75 k. 8 ftt 05 kr, 500 mm. 75 k. 7 ftt 75 krajcár.

Mind 3 hónapra.

Zab: 100 mm. 5 ftt 60 kr.

Árpa: 350 mm. 6 ftt 40 kr, 320 mm. 6 ftt 32 1/2 kr.

Rozs: 300 mm. 7 ftt 47 1/2 kr, 100 mm. 7 ftt 37 1/2 kr, 100 mm. 7 ftt 22 1/2 kr.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonként. — A minőség heklitlenként és kilogrammonként.

Buza (6)	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90
bánsági	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90
tiszavideki	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90
pestvidéki	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90
fejérmegyei	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90
bácskai	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90
román	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90
szerb	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90
bolgár	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90	75 k.	85—90
Rozs	(6) l. r.	70—72 k.	7 1/2—7 3/4	7 1/2—7 3/4	7 1/2—7 3/4	7 1/2—7 3/4	7 1/2—7 3/4	7 1/2—7 3/4
Árpa	(6) tak.	60—62 k.	6 1/2—6 3/4	6 1/2—6 3/4	6 1/2—6 3/4	6 1/2—6 3/4	6 1/2—6 3/4	6 1/2—6 3/4
Zab	(6) söröz.	64—66 k.	6 3/4—7	6 3/4—7	6 3/4—7	6 3/4—7	6 3/4—7	6 3/4—7
Tengeri	(6) búzafű.	35—41 k.	3 1/2—4	3 1/2—4	3 1/2—4	3 1/2—4	3 1/2—4	3 1/2—4
Repece	(6) káposzta	11—12	1 1/2—1 1/2	1 1/2—1 1/2	1 1/2—1 1/2	1 1/2—1 1/2	1 1/2—1 1/2	1 1/2—1 1/2
Kéles	(6)	4 1/2—4 1/2	(6) búzafű	4 1/2—4 1/2	(6) búzafű	4 1/2—4 1/2	(6) búzafű	4 1/2—4 1/2

A határidőszület folyamán a következő köté-sek történtek:

Buza októberre . . . 9,48—9,64—9,46
Rozs októberre . . . 7,66—7,74—7,75
Zab októberre . . . 5,85—5,86—5,83
Tengeri júliusra . . . 4,64—4,65—4,64
Tengeri augusztusra . . . 4,73—4,75—4,74
Tengeri májusra 1900. . . 4,87—4,85

Déli egy órákor a következő záróárakat állapí-tották meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza júniusra . . . 9,85 pénz 9,85 áru
Buza októberre . . . 9,46 . . . 9,47
Rozs októberre . . . 7,53 . . . 7,54
Zab októberre . . . 5,83 . . . 5,83
Tengeri júniusra . . . 4,59 . . . 4,60
Tengeri júliusra . . . 4,64 . . . 4,65
Repece augusztusra . . . 12,95 . . . 13,05

Délután fél 5 órákor zárul:

Buza októberre . . . 9,47—9,48
Rozs októberre . . . 7,55—7,56
Tengeri júliusra . . . 4,65—4,68
Tengeri májusra 1900 . . . 4,86—4,87
Tengeri augusztusra . . . 0.—0.—
Zab októberre . . . 5,82—5,83
Repece augusztusra . . .

A budapesti értéktőzsdé.

A mai tőzsdé irányzata kezdetben a kedvezőbb külföldi zárlatokban kellemes támaszt lelt, mi az internacionális értékek javult árfolyamaiban fejeződött ki. Ehhez hozzájárult, hogy Bécsben az utolsó profongalozó simán végződött s a berlini magadiskont 4 1/2-ra mérséklődött. Az üzlet nagyobb élénkséget még sem áruelt el. A zárlat csendes volt.

A helyi piac igen szerény határok közt mozgott s a szórványosan előfordult kötések inkább alacsonyabb árak mellett történtek.

A dél tőzsdén azonban ismét reakció jelei tűnnek fel. A külföldi tőzsdék gyengébbek voltak. Bár egy hírlet, hogy a francia kabinetválság mégis kellőképp fog megoldást nyerni, mégis Anglia álláspontja a Transvaal-kérdésben és a spanyol exteriorok árnyhatatlansá retrograd momentumként szerepeltek a nyugati tőzsdéken. Nálunk elenyésző forgalom mellett némi árnyhatás állott be s a vezetőértékek legalacsonyabb árak mellett zárlalnak.

Váltók és ércváltók forgalmunkülkiek. Az előzősle kedvező.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 382.30.—383.75. Osztrák hitelrészvény 354.20.—354.95. Osztrák-magyar államvasuti részvény 345.10.—346.90. Rimamurányi vasmű részvény 301.75.—302.50. Jelzálogbank 245.—. Közüti vasut részvény 370.25.—370.75 forinton.

A déli tőzsdé gyengébb. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 381.50.—382.25. Osztrák hitelrészvény 354.—354.50. Osztrák magyar államvasut 343.—343.30. Jelzálogbank részvény 244.—. Leszámlító-bank 255.25.—255.50. Rimamurányi vasmű részvény 300.50. Közüti vasut részvény 370.—371.25 forinton.

Az utózősde irányzata csekély üzlet mellett gyenge maradt.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 354.30.—354.90. Magyar hitelrészvény 382.25.—382.50. Osztrák-magyar államvasut 344.25.—343.75 forinton.

Déltáti zárlat: Osztrák hitelrészvény 354.40 forinton.

Leszámlító árfolyamok:

Table with 2 columns: Instrument name and value. Includes Magyar általános hitelbank, Osztrák hitelintézet, Budapesti bankgyűlés, etc.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Allamadósság.

a) Magyar Államadósság.

Table of Hungarian government debt instruments including Treasury bonds, state bonds, and railway bonds.

b) Osztrák Államadósság.

Table of Austrian government debt instruments including Austrian Treasury bonds and state bonds.

c) Idegen Államadósság.

Table of foreign government debt instruments including Bulgarian and other foreign bonds.

Más kölesönök.

Table of other securities including bonds from various banks and institutions.

Zálogvelevek és kölesönkönyvek.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Table of securities issued by Budapestian institutions, including bonds from various banks and companies.

Takarékpénztárak részvényei.

Table of shares from savings banks, including Magyar Takarékpénztár and others.

Előzőségi kötvények.

Table of previous issues of bonds, listing issuer, amount, and price.

Biztosító társaságok részvényei.

Table of shares from insurance companies, including Magyar Állam Biztosító and others.

Gőzmalomok.

Table of shares from steam mills, including various industrial companies.

Bányák és téglagyárak részvényei.

Table of shares from mines and brickworks, including various mining and industrial firms.

Vasművek és gépgyárak részvényei.

Table of shares from steel mills and machine factories, including various industrial enterprises.

Kőnyvnyomdák részvényei.

Table of shares from printing houses, including various publishing and printing firms.

Külföldi vállalatok részvényei.

Table of shares from foreign companies, including various international firms.

Közlekedési vállalatok részvényei.

Table of shares from transportation companies, including railway and shipping firms.

Sorsjegyek.

Table of lottery tickets, including various state and local lottery draws.

Pénzbankok.

Table of bank notes, including various denominations and types.

Külföldi váltók (látra).

Table of foreign exchange rates for various countries and currencies.

Határidőre kötött értékpapírok.

Table of time-bound securities, including various bonds and certificates.

A budapesti terménytőzsdé.

A terményüzletben a szezon szerinti hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Table of commodity prices for various goods like wheat, flour, and oil, listing market prices and quality grades.

A bécsi gabonátőzsdé.

Bécs, június 22. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)
Jegyzetek: Buza május-júniusra 10.— Buza észre 9.51—9.53. Rozs észre 7.74. Tengeri julius-agusztusra 4.93.

A bécsi értéktőzsdé.

Az előzősden szilárd külföldre. A déli tőzsdé csendes. A zárlat szilárd.

Bécs, június 22. (Magyar értékek zárlata.) 4% arany járadék 119.05. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegye 138.25. Magyar hitelbank kölesön elzűstben 100.20. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.70. Magyar leszámlító és pénzváltóbank 255.—. Rimamurányi vasmű részvény 301.75. Magyar koronajáradék 96.05. 4% Magyar földterem. kötvény 95.10. Magyar hitelbank részvény 383.57. Magyar nyeremeny kölesön sorsjegye 160.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 184.75. Magyar kereskedelmi bank 140.7.

Bécs, június 22. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3 papírjárdék 100.10. 4% osztrák aranyjárdék 119.55. 1860-iki sorsjegye 139.—. Osztrák hitelsorsjegye 202.—. Angol-osztrák bank 152.50. Bécsi bankgyűlés 271.25. Osztrák-magyar bank 917.—. Déli vasut 68.55. Dunagőzhajózási részvény 392.—. Dohányrészvény 138.25. Császári és királyi arany 5.68.—. Német bankváltók 58.92. 4 2/3 arany járadék 100.05.

Osztrák koronajáradék 100.15. 1864-iki sorsjegye 194.—. Osztrák hitelintézet részvény 354.15. Unionbank 314.50. Osztrák Länderbank 236.25. Osztrák-magyar államvasut 343.50. Elbavölgyi vasut 259.—. Alpesi bányarészvény 235.50. 30 frankos arany. 9.53/2. Londoni váltóár 120.47. Bécsi Tramway 477.—. Az irányzat nyomott.

Bécs, június 22. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A déltáti magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 354.50 Magyar hitelrészvény 383.50. Angol-Osztrák bank 152.—. Union bank 314.50, Länderbank 236.25, bankgyűlés 271.—, osztrák-magyar államvasut részvény 343.—, északnyugati vasut részv. 247.—, elbavölgyi vasut 280.—, dunagőzhajós részv.—, alpesi bányarészvény 235.25, májusi járadék 100.10, osztrák koronajáradék —, magyar arany. —, magyar koronajáradék 96.10 német birodalmi márka májusra 58.97, júniusra —, török sorsjegyek 63.50, rimamurányi vasmű 30.75 déli vasut —, dohányrészvény 138.50, Napoleon d'or 9.55/2 Lombard —.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, június 22. (Tőzsdéi tudósítás.) A bányáértékek ma is szilárdok voltak a tőzsdé megnyitásaikor, mert az újságok azt jelentették, hogy a kőszénzindikátus elhatározta a kőszénárak emelését. A bankértékek jól tartották magukat. A nemzetközi járadékpia nyomott volt, mert a spanyol értékek a nyugati tőzsdéken hanyatlottak. Belföldi járadékok ártartók. Vasutakban jobbnag alig van forgalom, államvasut Bécsre gyöngébb. Amerikaiak tartották magukat. Később csendes volt a forgalom, csak bányáértékek emelkedtek tovább. Spanyolok lanyhák. Utimópónz 5/4 Magánleszámlítókat kamatláb 4 1/2%.

Berlin, június 22. (Zárlat.) 4 2/3% os papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 101.30. Elbavölgyi vasut 232.50. Magyar koronajáradék 96.—. Osztrák-magyar államvasut 146.60. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 169.50. Magyar vasut beruházási kölesön 102.30. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 195.75. Általános villamoságy Edison 279.75. Gelsenkircheni 209.25. Laurakohé 268.10. 4 2/3% esztőjárdék 99.60. 4% magyar aranyjárdék 99.60. Osztrák hitelrészvény 221.50. Déli vasut 30.30. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.39. 4% új orosz kölesön 100.—. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 94.60. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 164.70. Harpeni 207.75. Az irányzat gyengült.

Hamburg, június 22. (Zárlat.) 4 2/3% esztőjárdék 99.40. 1860. sorsjegye 146.50. Déli vasut 30.20. 4% osztrák aranyjárdék 101.—. Osztrák hitelrészvény 221.60. Osztrák-magyar államvasut 146.25. Olasz járadék 94.45. 4% magyar aranyjárdék 100.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, június 22. (Zárlat.) 4 2/3% papírjárdék 100.20. 4% osztrák aranyjárdék 101.30. Magyar koronajárdék 95.65. Osztrák-magyar bank 153.—. Déli vasut 30.20. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 120.43. Bécsi bankgyűlés 271.25. Villamos részvény 159.60. 8% os magyar aranykölesön 85.75. 4 2/3% os esztőjárdék 99.60. 4% magyar aranyjárdék 99.60. Osztrák hitelrészvény 221.50. Osztrák-magyar államvasut 147.10. Északny. vasut —. Bécsi váltóár 169.50. Párisi váltóár 810.05. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 236.50. Az irányzat szilárd.

Páris, június 22. (Zárlat.) 3% francia járadék 101.50. Olasz járadék 95.75. Osztrák-magyar államvasut —. Francia törleszt. járadék 100.75. 4% magyar aranyjárdék 102.40. Török dohányrészvény 304.—. Osztrák Länderbank 31.3% francia járadék 101.35. Osztrák földhitelintézet részvény 12.90. Déli vasut 153.—. 4% osztrák aranyjárdék —. Otomanbank 567.—. Párisi bankrészvény 1080. Alpesi bányá részvény —. Az irányzat javult.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Június 22. A sertésüzlet irányzata változatlan. A Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 40—40 1/2 — krajcár. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) 40—40 1/2 krajcár. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 41 1/2—42 1/2 krajcár. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm felüli súlyban) 42 1/2—43 — krajcár. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 43—44 — krajcár. II. Magyar s z edetű: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (páronként 220—280 kilogramm súlyban — krajcár. Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 43—44 — krajcár. Közép (páronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 42 1/2—43 — krajcár. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 43 1/2—45 krajcár.

Sertésaléta zám: 1899. június 20. napján volt készlet 47.453 darab, 1899. június hó 21. napján felhajtott 255 darab, 1899. évi június 21. napján elszállított 593 darab, 1899. június 22. napjára maradt készletben 47.115 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Június 22. —
Kinevezések. A pénzügyminiszter a pozsonyi pénzügyigazgatósághoz Péter István ottani pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédiktárára, a nyitrai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez Polák Pál pénzügyi számonlét pénzügyi számvizsgálóvá, a rimaszombati pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez Bedekovich Géza ottani adóisztelet és Hadarits Ödön győri számgyakornokot pénzügyi számvizsgálóvá, a nagyváradi és szolnoki pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez Póynár Géza és Erich László számgyakornokokat pénzügyi számvizsgálóvá, Janda Géza győri állami végrehajtót a X. illetési osztályba sorozott végrehajtóvá, az egrai pénzügyigazgatósághoz dr. Hovosi Sándor egrai lakost díjtalan pénzügyi fogalmazógyakornokká ideiglenes minőségben kinevezte. — A kereskedelmi miniszter Kallós Bernát Bertalan m. kir. gőzkazánvizsgáló biztost kinevezte a marosvásárhelyi állami fa- és fémipari szakiskolával kapcsolatos gőzgépező- és kazánfütéltanfolyam vizsgálobizottságának tagjává. — Az igazságügyminiszter Simona Zoltán debreceni törvényszéki

díjokat a tordai törvényszékhez, Puza Kálmán máramaros-szigeti törvényszéki díjokat a máramaros-szigeti, Schmidt Miklós török-kiszácsi járásbírói díjokat a csákvai és Botka József ipolysági törvényszéki díjokat a mezőkövesdi járásbírói díjokat irnokkát nevezte ki. — A vallás-és közoktatásügyi miniszter Babaroy János okleveles tanítót az udvarszállási állami elemi népiskolához rendes tanítóvá kinevezte.

Megegyezések. Az igazságügyminiszter a nagypolgársági járásbíróknál ideiglenes minőségben alkalmazott Fábrián Aladár aljegyzőt ebben az állásban végleg megerősítette. — A földmívelésügyi miniszter Béli Mihály miniszteri szánitást ezen állásban véglegesen megerősítette.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Bartók Gyula székesújhelyi törvényszéki aljegyzőt a székesújhelyi járásbíróihoz, Szabó István székesújhelyi járásbíróihoz, Szabó István székesújhelyi járásbíróihoz, Tarbay Lajos mezőkövesdi járásbíróihoz irnokkát a miskolci törvényszékhez helyezte át. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter Molnár János ceglédi állami polgári iskolai rendes tanítót a miskolci állami polgári iskolához, Dankó József paksi állami polgári iskolai rendes tanítót jelenlegi minőségében a mohácsi állami polgári iskolához, P. Nagy Gusztáv breznóbányai állami polgári iskolai rendes tanítót a pásztói állami polgári iskolához, Salgó Mór kaposvári áll. polg. isk. rendes tanítót a lipcsei áll. polg. iskolához, Pozorsky Valéria fehértéplői állami polgári iskolai rendes tanítót a kaposvári államilag segélyezett községi polgári iskolához, Kocsis Sándor és neje Szmisták Margit mohácsi állami polgári iskolai rendes tanítót, illetve tanítót a kormendi állami polgári iskolához, Jelinek Márk szentlőrinci állami polgári iskolai rendes tanítót a nagykanizsai államilag segélyezett községi polgári iskolához, Szekula Katalin mohácsi állami polgári iskolai rendes tanítót a hosszafalusi állami polgári iskolához, Polgár Alajos titeli állami polgári iskolai segédtanítót a paksi állami polgári iskolához, Hegedűs Káthly Irén kaposvári államilag segélyezett községi polgári iskolai segédtanítót az ipolysági államilag segélyezett községi polgári iskolához áthelyezte.

Pályázatok. Hivatalos állásra a karcagi járásbírói ságnál 4 hét alatt. — Fogalmazói állásra a zilahi pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt. — Aljegyzői állásra a tomesvári törvényszékénél 2 hét alatt. — Számgyakornoki állásra a zombori pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt. — Irnoki állásra a duna-adornyi járásbírói ságnál július 26-áig. — Fogalmazó gyakornoki állásra a pozsonyi pénzügyigazgatóságnál 3 hét alatt. — Számgyakornoki állásra a győri pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt.

Napirend.

Napló. Péntek, június 23. — Római katolikus: Ediltrud ss. — Protestáns: Ediltrud. — Görög-ország: (június 11.) Bart. és Bar. — Zsidó: Tham. 15. — A nap két reggel 3 óra 47 perckor. — Nyugszik este 7 óra 44 perckor. — A hold két délután 7 óra 48 perckor. — Nyugszik éjjel 3 óra 7 perckor. — Holdtölte délután 3 óra 20 perckor.

A miniszterelnök fogad délután 4-5-ig.
A főudvarbíró pénzügyi és gazdasági bizottságnak ülés délelőtt 10 órakor a régi városban.

Művészeti bonctani előadás az üllői-úti I. bonctani intézetben délután 3 órakor.

A Víznyelvi színháziskolájának vizsgálódása délután 3 órakor a Víznyelvi színházban.

Nemzeti múzeum. Régisegtára. Nyitva délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. A Múzeum többi tárai 1 korona belépő díj mellett megtekinthetők.

Nemzeti Szalon tavaszi tárlata. (Ferenciek-tere 9. szám) nyitva délelőtt 9-től este 9-ig. Belépő díj 20 kr.

Országos Képtár és a Van Dyck kiállítás a tud. Akadémiaiban, nyitva délelőtt 9-1-gig.

Iparművészeti múzeum zárva.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1-gig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10-1 óráig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délután fél 7 óratól fél 9 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig. Délután 3-8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9-1-gig.

A Hódolói díszfelvonulás. Eisenhut Ferenc óriási körképe, látható Városliget, Andrassy-ut végén, reggel 9 óratól este 5 óráig. Belépő díj 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás. kereskedelméleti múzeum és keleti mintatár az Irarcsarnokban délelőtt 9-12-ig és délután 3-6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar háziipar központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 óratól 12-ig és délután 3-6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 óratól 12-ig.

Állatkert nyitva egész nap.

Időjelzés.

— 4 m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Budapest, június 23.

A légnymás minimuma a La Manche csatorna fölül az Alperek vidékére huzódott s ezzel egész Közép-Európa egy nagy kiterjedésű alacsony nyomású területet képez. A maximum Finnország fölött helyét megtartotta, de délnyugot felül is emelkedik a barométer. Az idő a kontinenten nyulmányom borult és helyenkint esős, a hőmérséklet délkelet felül emelkedett, délnyugaton pedig süllyedt.

Hazánkban főleg északkeleten voltak esők, de szórányosan egyebütt is. A hőmérséklet ma reggelre emelkedett. Később szélviharok zivatart voltak.

Küldés. Egyelőre meleg idő várható esővel, később nyugoti szelekkel hűsülődés valószínű.

Vizállás.

	júnus. június 21.	22.	júnus. június 21.	22.
	m t e r	m t e r	m t e r	m t e r
Inn Duna	Schärding 1,65 1,66	Tisza 2,15 2,15	M.-Sziget 0,76 0,92	Tokoháza 0,30 0,40
"	Passau 2,31 2,45	"	V.-Nándy 0,78 0,71	"
"	Bacs 0,17 0,45	"	Tokaj 1,11 1,05	"
"	Lina 0,38 0,36	"	Tisza-Füred 1,59 1,50	"
"	Bacs 2,07 2,00	"	Szolnok 1,54 1,45	"
"	Komárom 2,45 2,46	"	Gomzrad 1,40 1,40	"
"	Budapest 2,90 2,13	"	Szeged 1,70 1,80	"
"	Paks 1,86 1,14	"	Tótk.-Becse 1,69 1,65	"
"	Mohács 3,08 2,99	"	Titel 3,18 3,10	"
"	Gompos 4,80 3,73	"	Bárta 0,30 0,30	"
"	Ujvidék 2,27 3,18	"	Óndóva 0,80 0,90	"
"	Pancsova 3,23 3,23	"	Topolya 1,93 1,90	"
"	Orsova 3,47 3,40	"	Bodrog Zemplén 1,99 1,80	"
"	Magyarfalva 0, — 0, —	"	Sajó Zsolca 1,99 1,85	"
Norva Vág	Zsolca 0,70 0,68	"	Hernád H.-Német 0,32 0,30	"
"	Trenesén 0,57 0,51	"	Margita 0,40 0,40	"
"	Szeged 0,74 0,68	"	Berettyó 0,12 0,14	"
"	Sz.-Gyöthárd 0,16 0,20	"	Causca 0, — 0, —	"
"	Sárvár 0, — 0,26	"	N.-Várás 0,80 0,84	"
"	Győr 2,22 2,18	"	Bélnyas 0, — 0,65	"
"	Zala 0, — 0, —	"	Teke 0,55 0,48	"
Dráva	Pécs 0,60 0,40	"	Gurahon 0,40 0, —	"
"	Zala 1,24 1,04	"	Boronyán 0,32 0, —	"
"	Eszék 2,24 2,41	"	Bákás 1,20 1,38	"
"	M.-Szerdah. 0,91 0,75	"	Gyoma 1,44 1,30	"
"	Zágráb 0, — 0, —	"	Gy.-Fehérvár 0, — 0,14	"
"	Sziget 5,05 5,09	"	Branyicska 0,76 0,64	"
"	Mitrovics 4,19 4,26	"	Soborszi 0, — 0, —	"
"	Deés 0,32 0,18	"	Arad 0,80 0,48	"
"	Szarmá 0,91 0,75	"	Makó 1, — 0,32	"
"	N.-Mátyás 0, — 0,18	"	Temes K.-Kostály 1,16 1,02	"
"	Munkács 0,02 0,25	"	Béga Kisestó 1,10 1,05	"
"	Laborca Homonna 0,15 0,20	"	Temesvár 0,66 0,58	"
"	Ungvár 0, — 0, —	"	Beostokoz 0,43 0,48	"

40582. VIII/2.

Borárverési hirdetés.

A tarcali m. kir. vincellérskola s a vele kapcsolatos állami szőlőtelepek több évi termésű borai

folyó évi július hó 3-án délelőtt 10 órakor

kezdődő nyilvános szóbeli árverésen eladásra bocsátatnak. Az árverelők kötelesek a megvenni szándékolt borkészlet kikiáltási árának 5 százalékát az árverelés megkezdése előtt a vincellérskola igazgatóságához bánatpénzzel letenni.

A borok minőség és termelési hely szerint csoportosítva árvereztetnek el. Az egész eladó készlet 650 hl., becsértéke hektoliterenként 16 és 70 forint között váltakozik. A borok cukor-, szesz- és savtartalomra elemezve vannak. Az árak hordó nélkül értendők; a hordók hektoliterje 2 frt 60 krral számítottatik.

Az árverés megkezdése előtt írásbeli zárt ajánlatok is adhatók be, melyekhez szintén 5 százalék bánatpénz csatolandó.

Az eladandó borok az alant irt igazgatóságnál való egyszerű jelentkezés mellett előzőleg is megizlelhetők. Ugyanonnán bővebb felvilágosítások szerezhetők.

Tarcalon, 1899. június hóban.

A m. kir. vincellérskola igazgatósága.

Éppen most jelent meg

A Sárga

Dominó.

Irta: **PRÉVOST MARCEL.**
Fordította: **Dr. Bethlen Oszkár.**
Ára: 50 krajcár.
Megrendelhető: a **'Budapesti Napló'** kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. szám.

Magy. kir. államvasutak. 32192/99. sz.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége (nagyváradi üzletkezelőség) alá rendelt mátra körösvidéki egyesült h. é. vasutak vésztkötégyán-hollódi vonala Okány, Sarkad-Keresztur, Illye, Fekete-Bátor és Tenke állomásokkal, Méhkerék és Erdő-Gyarak rakodó állomásokkal, továbbá Bók, Pósa, Csege, Árpád, Rippa- és Mocsár-Gyanta megálló-rakodóhelyekkel, — végül Fekete-Tót megállóhelyel f. évi június hó 9-én a nyilvános forgalomnak átadott.

Az állomások, valamint Méhkerék és Erdő-Gyarak rakodó állomások az összes, a megálló rakodóhelyek pedig a személy-, podgyász és kecsirakományi-terherárú forgalomra (elszállás nélküli) vannak berendezve, míg ellenben Fekete-Tót megállóhely csupán személy- és podgyász-forgalomra szolgál.

Egyidejűleg megnyitattak az összes forgalomra azon alkalomból létesített Kötégyán esatl. állomás (eddigi megállóhely), mely a magy. kir. Államvasutak tulajdonát képezi és a nagyváradi csabai vonalrészben Szalonta állomástól 13.70, B.-Sarkad állom. pedig 6.37 kilométernyi távolságban fekszik, valamint a nagyváradi-bélnyas-vaskövi h. é. vasutal fekvő „Holló” esatl. állomás (eddigi megálló-rakodóhely) is.

Budapest, 1899. jun. 9.

Az igazgatóság.

Után ny. nem díjaztatik.)

Hirdetmény.

Közüzetesem, hogy **Kann Ármin s fia** pécsi cég esdőtömegéhez tartozó s a esdőlétár 390-465, ugy 577-580. tétel-számai alatt felvett körülbelül 1950 hektolitert tevő **különböző borok**, nemkülönben 310, 1052, 5010, 1068, 956, 382, 2105, 1340, 3350, 3170, 229, 615, 57, 116, 131, 1115, 258, 65, 65, 124, 174, 64, 174, 1845 **liter nagyszágu hordók**, melyekben a bor egy része fekszik, zárt ajánlat útján a pécsi tekintetes kir. Törvényszék mint esdőbiróságnak 8322/99. sz. végzésével nyert felhatalmazás folytán eladatik.

Ajánlattevők tartoznak zárt ajánlatukat **f. évi július 8-án déli 12 óráig**

nálam (Pécssett, Nepomuk-utca 11. sz.) beadni s egyuttal kezeimhez készpénzben 4000 frtot bánatpénzként letenni.

A bor közbejöttem mellett naponta délutáni órákban megtekinthető és a esdőlétár vonatkozó része nálam bármikor betekinthető.

Az ajánlat dacára annak, hogy többféle és különböző minőségű borokról van szó, hektoliterenkinti egységárban teendő, és épp ily árban teendő meg az ajánlat az ezen hirdetményben megnevezett hordókra is.

A bor mennyisége ama hordók ürmértéke szerint állapítottik meg, mely hordókban a bor fekszik, s átadás helyül ama pinece tekintendő, melyben a borok elhelyezve vannak, a borkak lefejtését s a pinecél történetét elszállítását tehát tartozik vevő önközlésén eszközölnie venni.

Vevő tartozik a bort s a körülirt hordókat folyó évi augusztus 1-ig elvitetni s a vételárt kezeimhez készpénzben lefizetni s ha ennek elget nem tesz, a kötött adásvételi ügylet hatályát veszti, kezeimhez lett bánatpénz pedig a esdőtömeget illetendi, s ezenkívül a bor s hordók vevő veszályére kir. közbejöttem közbentjöttével mégis nem hordóként, hanem egy tétel alatt nyilvános árverésen eladatnak s tartozik vevő a netán származandó különbözetet, ugy az árveréssel járó költségeket az általam képviselt esdőtömegnek itt Pécssett megfizetni.

Az általam képviselt esdőtömeg a borok minőségét s azok egészséges voltáért szavatosságot nem vállal, az ajánlatok el vagy el nem fogadása fölött pedig a választmány folyó évi július 8-án délután tartandó ülésében fog határozni.

Dr. Füst Győző

ügyvéd, mint Kann Ármin s fia cég esdőtömeg gondnoka.

Diskrét betegségek ellen.

Ideg- és nemi betegségek

elnevezése alatt rejlik különféle legelhangyagolbántalmak, a vér infektációs betegségei, valamint bármily nagyfokú gyengeségi állapotok (Impotentia) ellen páratlan sikerű gyógyhatásai folytán legelőlegesen ajánljuk

Dr. MITZGER TIVADAR

HIRNEVES

HYDRÓ-ELEKTROTHERAPIAI RENDELŐ-INTÉZETÉT

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.

Az intézet, mely a maga nemében páratlanul áll, a modern gyógyászat orvosi technika elsörendű vívmányai szerint a korszállított „Kataphorose” gyógy mód alapján nagyszabású gyógytermekkel van berendezve és a legörvidebb idő alatt gyökere, állandó és teljes gyógyulást biztosít.

Tapasztalati gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Az intézet nyitva d. e. 3-1-gig, d. u. 2-3-ig.

Levelekre díjmentesen válaszoltatik.

Külön váró- és gyógyterem, külön be- és kimenet.

A nekünk bemutatott szánitást megtekinthetők, hiteles és közzéírattal folytatón ezen megkezdésed óta fenntartó rendelő-intézet a legelőlegesen ajánljuk.

RENDELŐ-INTÉZET Budapest, Andrassy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugyászbetegségeket és sebészet, az emfektóziák utókezelését, az elgyengült férfiak, magánélet, a bujálók utókezelését, nőknél fehérjegyű, bármennyire idült is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanosság egyik főokozója és börtömbetegségeket gyógyít új gyógy mód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és ártalmatlanul

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tanor, volt csasz. kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. e. 10 óratól egész délután 4 óráig, este 7 óráig és délután.

Díjazott levelekre leggyorsabb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerrel is gondoskodva lesz.

Nöknél külön váróterem.

Ugyanott megjelölés a szerzőnk: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NEPESZTERÜT TITKOSÍTÓ** (már 15-ik kiadásban megjelent) nemi betegségeket és azok ószertel gyógykezeléséhez című könyve, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt felkötés mellett bérmenetileg vagy 90 kr. utánvétel mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A nemi élet ébredése. — III. Az ivarszervek és az éjjeli magtalanosságok. — IV. Hugyészbetegségei és hugyészbetegségei. — V. A bujálók (siphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férfiak. — VIII. Női magtalanosság. IX. Az ivarszervek megbetegedéseinek főtünyezői s prostritutió.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
M. KIR. OPERAHÁZ.
NÉPSZÍNHÁZ.
MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szünet.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1899. évi június hó 23-án.

A férj vadászni jár.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Georges Feydeau. Fordította: Mihály József.

Személyek:

Justinian	Hegedűs	Babette	Boros F.
Léontino	Lánczy	Gustave	Góth
Latour	Nikó L.	Bridois	Gyöngyi

Kezdetre 7/8 óraker.

Szombaton Az „Arany Kakas.” Vasárnap A férj vadászni jár.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.
a Krisztinavárosban.

Péntek, 1899. évi június hó 23-án.

Megázott Ámor.

Nagy operette 3 felvonásban. Irták: Prével és Lionat. Zenéjét szerzte Louis Varney.

Kezdetre 7 óraker.

Szombaton Ujházi Ede ur vendégfelleptével Lengyel zsidó. Vasárnap d. u. Jáfet 12 felesége. Este Ujházi Ede ur vendégfelleptével Strike.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Péntek, 1899. évi június hó 23-án.

Két ember tragédiája.

Kezdetre 7 óraker.

Ős-Budavára.

Ma pénteken, június hó 23-án

Little Tich

új alakításokkal, új kuplékkal.

Little Tich mint Loie Fuller paródia.

Belépő díj este 7 óráig 30 krajcár, azontul 50 kr. Mérsékelt árú belépő jegyek a dohánytözsdekben.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlő.

A mulató 16 fokra szellőztetve van.

Kezdetre 1/2 óraker, vége 12 óraker.

Ma először

„Salon-Pitzelberger“

operette 1 felv. Offenbach J.-től.

Blasel Károly ural mint vendég.

Továbbá szenzációs siker

„La belle Jane Valdér“

az ő szecesszionisztikus, plasztikus

állásaiban, ugymint a bájos

Miss Charmion

egyetlen és felülmulhatlan előadásában:

„Levetkőzés a levegőben“ vagy „Egy

boudoirjelenet a léghintán.“

Az ujkor legdivatosabb, legpikánsabb

és legbájosabb látványossága,

Les Welton, Les Jové

és a kitünő júniusi műsor.

Metternich herceg-féle

Richard forrás.

Legjobb asztali víz a világon. Gyógyhely és acélfürdő Königsward, Csehország.

Magyarországi főraktár:

Budapest, VIII., József-körút 9. sz.

A kőbányai Királysörfőző
Goliát Malátasöre

gyógyhatása mellett a legkellemesebb üdítő ital. Ajánlások: **Dr. Korányi, Dr. Kéty** budapesti, — és **Dr. Benedikt** bécsi egyetemi tanár uraktól.

Keserüvíz-forrás

eladó.

A néhai herceg **Odescalchy** Gyula hagyatékai eszdomögéhez tartozó fehérmegyei alapi keserüvíz-forrás

1899. június 30-án délelőtt 9 óraker

Alap községi háznál,

vasuti állomás **Sárbogárd,** (és nem, mint eredetileg kitzetett, Székesfehérvárt a törvény-széknel) bírói árverésen el fog adatni.

A forrásnak és a hozzátartozó földnek kiküldési ára 1674 frt. Bánatpénz 167 frt 40 kr. Bővebb értesítést alulirt tömegmondok ad, a ki kívánatra megküldi Than tanár ismertetésének egy példányát is.

Dr. Nagy Dezső ügyvéd,

Budapest, VIII., József-körút 21.

80925. CVI. sz.

Hirdetmény.

(Az osztrák-magyar személy forgalomban érvényes díjszabáshoz I. pótlék életbe lépésére.)

A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint az osztrák-magyar személy forgalomban 1898. évi január 1-től érvényes díjszabás hoz f. é. június 1-től való érvényességgel kihirdetett I. pótlék csak f. é. július 1-től lép életbe.

Budapest, 1899. évi június hó 12-én.

Az igazgatóság. (Utánn. nem díjazt.)

6126—1898. szám.

Feladási hirdetmény.

A máramaros-szigeti m. kir. erdőigazgatósághoz tartozó rónaszéki erdőgondnokság (B. ü. oszt. I. vgs. 5. t. 26., 27., 29., 30. és 31. oszt.) 100.5 kat. holdnyi vágás területéről 1898. év és 1899. évben kihasználandó mintegy

5354 darab különféle vastagságú és hosszúságú, mintegy 11493 m³ épületi és műfára, 1822 m³ hasábfára és 910 m³ dorong- és gallyfára

becsült tölgyfakészletnek tövön való eladása iránt 110376 forint kikiáltási ár mellett

1899. évi július hó 3-án d. e. 10 óraker

az alulírt erdőigazgatóságnál írásbeli zárt ajánlatok útján versenytárgyalás fog tartatni.

Az 50 krnyi bélyeggel, valamint a megajánlott vételár 10%-ának megfelelő bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatban, a megajánlott vételár számokkal és betűkkel tisztán kiírandó, valamint az is határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Az árverési és szerződési feltételek ezen erdőigazgatóságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Utóajánlatok nem fognak tekintetbe vétetni.

M.-Sziget, 1899. június 10-én.

M. kir. erdőigazgatóság.

(Utánnomat nem díjaztatik.)

Deutsch F. Károly

legjobban ajánlja az uri közönségnek
ruhabérletli randszerét.

Budapest, Andrassy-ut 1.

EGYETEMES

REGÉNYTÁR

a legkiválóbb hazai és külföldi regények gyűjteménye. Egy-egy kötet ára esinos vászonkötésben 50 kr. Jegyzéke az Egyetemes Regénytár eddig megjelent köteteknek.

Ouida. Freskók. —.50

Pekár Gyula. Lavina. —.50

Pekár Gyula. Hatalom. —.50

Petelet. A fülemle. —.50

Elbeszélés. —.50

Prevost M. A titkos kert. —.50

Rákosi V. Téli reg. —.50

Reade Charles. Titok. —.50

Roberts Sándor. Lou. —.50

Rovetta G. Az első kedves. —.50

Rovetta. Egy leány miatt. —.50

Thury Z. Ulrich főhadnagy. —.50

Savage R. H. Hivatalos feleség. —.50

Megrendelhető a

„Budapesti Napló“

kiadóhivatalában,

József-körút 18.

2 frtig terjedő megrendelések csak az összeg előleges beiktatása ellenében teljesíthetnek.

BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházfőrak, valamint más hitelképes egyének kedvező fizetési feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányu asztalos- és kárpitozott butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em.

Arjogyzéket 25 kr. levéljegyz beküldése ellen bérmentve küld fentí cég B. osztálya. 6167

Rohitsi Savanyuvíz

TEMPER **FORRÁS** **FORRÁS** **FORRÁS**

FŐRAKTÁR
Budapest
Hoffmann János-féle

Bathory-utca 8. szám.

A Rohitsi savanyuvíz mint gyógyszer felülmulhatatlan hatásu gyomor- és bél-arutnál, az ivarszervek hurutjainál máj- és léphajoknál, de különösen váltózáznál.

A Tempel forrás borral vegyítve kitünő üdítő ital.

A Nijia forrás ellenben kizárólag ivókúrára használatik.

Gróf Schönborn-Buchheim Ervin beregmegeyi uradalomból.

Dr. Kéty, dr. Bókal, dr. Than, dr. Widerhoffer tanár urak és számos orvosi tekintélyek elismerő nyilatkozatai alapján kitünő sikerrel ajánlatik

A szolyvai gyógyforrás

köszvény, hólyag és vizeleti szervek bajainál, vesebajoknál, cukorbetegség, húgyhomok, epekő, a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomorbetegedéknél.

Kitünő asztali víz.

Kapható minden ásványvízkereskedésben és az uradalmi ásványvizek bérletli kezelőségénél Szolyván.

Ugyanott megrendelhető a gyomor-bajok elleni specifikum: **Lnhi Erzsébet és a polenai gyógyvíz** torok és tüdőszervek bajainál legjobban ajánlva. Elsőrangú élvezeti vizek.

Minden sző egyszori belkutatása postb...
betűkből 2 kr. Cimmel ellátott ki...
detésekről külön 30 kr. kincstár...
bőlyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad fel...
világosítást a kiadóhivatal: József...
körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozóknak a hirdetés számlát a kiadóhivatallal mindig közölni kell

APRÓ HIRDETÉSEK és ELŐFIZETÉSEK felvételnek a BUDAPESTI NAPLO részére

a kiadóhivatalban József-körút 18., valamint a következő dohányszabadokban:
Breuer nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sark.

Nemesek-féle tőzsde Pótfő-tér.
Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Benda Józsefné, Andrásy-utca 59.

Deutsch Miksané, Andrásy-utca 38.

Schwarz hirdetői iroda Marokkó-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagy-tőzsde, Kerepesi-utca 1.

János. Megyek várhat. 4453

Sz. E. Levele ment Rémény.

Szerencsétlen orvos 29. Levelei vannak.

Cömegegyszobgyön. Nyádhányi pinczésészőz mézémény. Nőnyeké Nüostus, állós tyámbőlzstítványbnyl, íá lpsvm-cémpm nbiözs íbsón iftyés nénynyfl gémp? nésty ölyztémény lémm tyámbőlzönyvnyl njemptyt emnyüöz.

Lísen jská négy ászönynyám ölyztémény, jöh íöz útyáz? Ói esybg Nászyjtyon, íá tyüeny néoóty szöifaktöyöz sz néoóty szbák lákájásj íagyty gyönyemtyétyény ív Rjbsöz 4451

„Rémény sugár!“ Véghetienül örültem, hogy legközelebbi találkozásunk alkalmával tisztáznom sikerült a félreértést, és hogy a barátságot feltehetőleg megállapíthatunk. Szeretném volna kedves csévegésére egy kimerítő választ adni, leírni érzelmemet, melylyen ön iránt viseltem, bebizonyítani azt, hogy minő áldozatra képes a szív, melyet a barátság eszméje annyira áthatott, de ebben megakadályozott az elvállás fájl pillanata. Nagy hálaival tartozom önnek igazán, szívem legelagadóbb barátság. Oly megelégedéssel és teli reménytel nyeltem el a várost, most itt a vidék csendjében ábrándokba ringat és elúzi a csendnek unalmát. Most tudom igazán, egy jó barát mennyire kell nekem. Kedves levelét nagyon várom. Kezét csókolom. 4454

Szüneti szépírási tanfolyam. Folyó évi július 3-án szépírási tanfolyamot nyitok, melyet augusztus végéig fejezek be. Lelkiismeretes tanításom, valamint Pozsonyban a polg. és felső keresk iskolában alkalmazott módszerem folytán, még oly rossz írást is szép írást sajátíthat el. (Próbairások ki vannak téve: Király-utca 35. és Teréz-körút 1.) A díjazás júl. és aug. hónapokra mindennapi óra mellett 15 frt 50 kr. A tanulónak részére külön tanfolyam. Adler Jakab a pozs. polg. és keresk iskola v. szépíró tanára. Értekezési órák: 10-1-ig 4-7-ig. Lakás: Nagykorona-utca 4. III. em. 4454

Ipari célokra a legjobb és legolcsóbb a gagganau gépmotor. Árjegyzék ingyen. Cyclop vas-és gépmotor Budapest, VII., Damjanich-utca 32.

Elveszett szerdán este 6 óra tájban az Andrásy-ut 5. számú háztól a Váci-körút 21. számú házig terjedő uton egy lános arany karperec. A megtaláló jutalma 5 forint ha Váci-körút 21. I. em. 5. ajtó alatt a karperecet adja.

Szolid jó családdal való fiatal leány ajánlkozik új családdhoz gyermekek mellé, Cim a kiadóban. 2372

Nevelőnt keres 13 éves leisszonyhoz csinos vidéki városba 300 frt évi fizetéssel, francia nyelv és zongorakotatás is kívántatik. Ajánlatokat kérek „Bihar” jelleggel a laphoz, hol a cím is megadható. 2339

Egy csinosan butorozott szoba egy gyermekien családnál a Lipót-körút és Andrásy-ut közlében azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 2365

Úgyes szabónő ajánlkozik házba és házon kívül is mérsékelt díjazásért. Cim a kiadóban. 2341

10 frttal lakótárs. Kerestetik elégsz alkoves külön bejáratos szobába egy intell. ur mellé egy vagy két ur szobátársul havonta 10 frt lakbér mellett a szoba bármely percben elfoglalható. Cim a kiadóhivatalban. 2344

Két ur keres intelligens családnál elegáns butorozott két szobát első vagy második emeleten lehetőleg fürdőszobával. Ajánlatok „Julius” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2376

Kronikus (régli) betegségek legbiztosabban gyógyíthatók a természeti gyógyításmódokkal. Dr. Palócz intézetében. Budapest, IX., Vámház-körút 7. Prospektus ingyen. Ugyanott kapható: „Népszerű orvosi tanf. adó”. Írta dr. Palócz. Ára 3 korona.

Született angol hölgy francia és angol leveleket ad mérsékelt árért. Megkereséseket „Albion” jelleggel e laphoz kér, hol esetleg címe is megadható.

Megay Bohéme-törtéje a torták királya 1 frt 25 kr. beküldés utáni Megay Róbert cukrász Miskolcon megküldi önnek bérmentesen. Kapható Budapesten Szentes Ede cs. és kir. udvari szállító és Szimon udvari urnakál. Budán Gaizler Béla, udvari szállító, Aradon Fejér-Gyula és Ring Zeig. Szombathelyen Kikkar János, Fehértemplomn Stefanovic János, Nagyváradon Kádár János urgnál. 4429

!! Vigyázz. !! Előnyös bérbeadás!! Elutasz más III. emeletet ur bérház a VI. ker. egyik legjobb utcájában kitűnő feltételek mellett 3, esetleg 5 évre bérbeadó. Közelebbi cím a kiadóban. 2383

Makacs viszkoteg - sémör - bőrkiütésekben, izzádszban szenvedők vegyzenek Erényi-féle „Ichtiol-Saly-cilt” tégelyenkint 3 korona utasítással.

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 30 krért Réthy-féle pomotefüvecorkort.

Egy betegségre folytán nagy nyomorba jutott új ember a mélyen tisztelt közönség kegyességéért eszedik. Jó bizonyítványok és ajánlatokkal rendelkezik, mint végzett gazdasz (magyarul, németül és keveset franciául beszél, nőtlen) ajánlja magát valamely bizalmi vagy gazdaszítási állásra. Címe a kiadóhivatalban megadható. 2382

Azonnal olesón kiadó nagyon szépen berendezett külön bejáratos szalon hálósobával uraknak vagy hölgyeknek. 2367

Kiadó szoba a Kerepesi-uton a Népszínház szomszéd-ságában egy csinosan butorozott, két ablakos, tágas és világos, teljesen féregmentes szoba, tágas előszobával és külön bejárattal a lépcsőházból jutányosan kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2251

Vasalónő elvállal házakban és házonkívül vasalást. Cim a kiadóhivatalban. 2366

Házmester fiatal gyermektelen házast, kaulóképes, épület- és műasztalos alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2345

Villa részletfizetésre, az Újpest-Palotai állomás és a villamos vasut közlveten közlében jutányos áron azonnal átvehető. A 4 szoba, fürdő és gyermekszobában kívül szép nagy gyümölcsös és virágkert is tartozik hozzá. Cim a kiadóban. 2343

Csinos fiatal leány alkalmazást keres mint elárusító csemegéülzletbe. Cim a kiadóban. 2373

Olesó arany és ezüstfeladás, részletfizetésre is, valamint a legszöbe ék szertálynak u. m.: arany férfi láncok grammja 85 kr., arany férfirlák 10 frt, arany női ékrlák 10 frt, gyémántgyöngyök, fülbavak, brosztlák, 6 frt 50 kr-tól kezdve.

Gírandok, gyertyatartók, tálcák és szalmába vágó cikkek grammja 6 kr, minden darab hivatalos fényfényeszeléssel van ellátva. Veszünk zálogházi cédulákat.

Grünberger A. Béla örökösöl Budapest, Városnáz-tér 8. (Harris-bazár) I. em., ajtó 23. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Cukrászdába ajánlkozik szolid csinos fiatal leány elárusítónek vagy pénztárhos. Cim a kiadóban. 2371

!! Legolcsóbb és legjobb szakácskönyv!! Szegedi új szakácskönyv legújabb (4.) bővített kiadás. Írta: Székula Teréz. Ára 2 forint helyett csak 1 frt 50 kr. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában. József-körút 18.

Jogialapvizsgákra és szigorlatokra előkészíték. Siker garantirozva. Cim a kiadóban. 2381

!! Valódi külföldi borok !! A legjobb minőségű külföldi borok árusítására vállaltam el a fővárosi képviseletét. Keressémosok, vendéglősök, szállások, kereskedők és magánfogyasztók a saját hasznukat látják, ha egy próba megrendeléssel kísérletet tesznek. Az árak jutányosak; a kintnő minőség s a mai mostoha viszonyok mellett szinte ponton árban kaphatók a Valódi külföldi borok! A címet akár szóbeli, akár írásbeli kéredezösködéssre megmondja a Budapesti Napló kiadóhivatala.

!! Valódi külföldi borok !! 2348

Köznepszótály, Frakl: 5 frt. Nadrag: 3 frt. Mellény: 1 frt. Ferenc József-kabát: 4 frt. Jaquet: 3 frt. ROTHBERGER JAKAB Kristóf-tér 2. I-ső emelet

Nevelőnök. Több észak- és délnémet-honi nevelőn franczia, angol nyelv- és zeno ismerettel azonnali alkalmazást keres. Magyar oklev. tanítóknök, gyermekkerésztésnök és bonnek lelkiismeretes ajánlatnak Szeghedóné S. Lujza által most Budapest, Erzsébet-körút 30. II. em.

85 százalék pénzelölj, mindenféle sorsjegyre: Jösziv, Bazillia, magyar, osztrák olasz örökös sorsjegyre, olasz keménykörtök 5 hónapra

WOHL bank-taliban osztálysorsjegytalorásutól Budapest, V. Városház-tér, KERTÉSZ-TÉREN

A nyári idény alatt nyaraló vagy fürdőöbbe utazó t. c. vevöközöngék felköretik, hogy

Kertész Todor-nal az idényszöri cikkek u. m. hintagyörgök, tornaszöreket, tornaszöreket, tornaszöreket és Lawentinos játékok. Lígum Sanctum gyöngyök, kngli béka, Flauherl-fegyverek, revolverek, léggyöngyök, lampicnek, legyöngyök, gyermek völcöpdék, továbbá szödvöz, fagyalt- és kávégepek, keflő örák, új börlök, kulacsok, plátszójak, hálósöz szörek, lövésölök stb. buvárláslást hétéznaponként sziveskedjenek eszközölni, mint hogy

KERTÉSZ-NEL vasárnap zárva van. Lawn-tennis szabályokat és árjegyzékét ingyen és bérmentve küld.

Nagyon szépen butorozott szalon kényelmes hálósobával együtt, mely két személynek is alkalmas, teljesen különbéjáratos, féregmentes és tiszta, egy két urnak vagy hölgynek azonnal kiadó. Vidékröl jövöknek is. Cim a kiadóhivatalban. 2290

Pályázati hirdetmény. A magy. kir. Államvasutak gépgyára és a diögyöri vas-és acélgyár részére 18.000 kgr. a vajdahunyadi vas-és acélgyár részére 2.000 kgr. a kudsiri vas-és acélgyár részére — kgr.

Savtalan pecec-éölaj: a diögyöri m. kir. vas-és acélgyár részére 70.000 kgr., a zölyom-breziöl vas-és acélgyár részére 12.000 kgr., a libethányi vasml részére 2000 kgr., a tiszöcöl vasml részére 2500 kgr., a rozonyöl vasml részére 2000 kgr., a vajdahunyadi vas-és acélml részére 6000 kgr., a kudsiri vas-és acélml részére — kgr., és a kabolapójánai szerszámgyár részére 1500 kgr.

A fenti mennyiségek a szükségletnek csak megközlölt mennyiségét képezik, minél fogva a gyárüzeltőség fentartja magának azon jogot, hogy a jelzett mennyiségeknel 25%-kal többlet vagy kevesebbet is rendelhessen.

A 100 filléres bélyeggel és „Ajánlat ropeceölaj szállításra 17.534/89. számhoz” külcimmel ellátott ajánlatok folyó évi július hó 14-ig déli 12 óráig az alulírott igazgatósághoz (Budapest, Köbányai-ut) nyujtandók be.

Az ajánlati tárgyalás ugyanott és ugyanaz nap déli 12 órakor fog megtartatni. Bónátpénz gyanánt az ajánlott ölmennyiség értékének 5%-a készpénzben vagy Állami letétre alkalmas értékpapirokban nevezett gyáriparióság Budapesti főpénztáránál legközelebbben f. évi július hó 13-ig a délelölti pénztári órában, vagyis 8-11 órá között teendő le, mely összeg a szállítás önyvése esetén 100%-os biztosítékra lesz kiegészítendő.

A ropeceölaj szállításra vonatkozólag mérvadó különleges feltételek az alulírott gyáriparióság anyagbeszerzési osztályában (B-4) megtekinthetök, hol a szállítási módozatokra vonatkozó bővebb felvilágosítások is a rendez hivatalos órák alatt nyerhetök.

Budapest, 1899. jun 17. A m. kir. Államvasutak gépgyára és a diögyöri m. kir. vas-és acélgyár igazgatósága.

Önmüködő tömegesapdák. Fatönyöknek 2 frt, aporönek 1 frt 20 kr. Egy öjelen 40 drbot is fognak minden feltéyletet nélkül, nom marad semmi szög utának és önmüködöben igazolónk. Sváhsapdák „Eclipses” több ezer szört és musztlák fog egy öjén át, drbja 1.20. Mindentől legjobb eredmény. Szétküldés utánvetel.

FEITH M., Bécs, II., Taborsstrasse 11/b.

Cheviot öltöny két vagy fekete 16 frt, Loden öltöny minden színben 15 frt, Felöltö 8 frt, Havelok egész gallérral 8 frt, mindentiszta gyapot.

Rothberger Jakab cs. és kir. udvariszállítóál Budapest, IV., Váci-utca 23.

Használt ruhák újrakészítélenek és álagmagasabb árban beszámítatnak.

Egy 70.000 lakossal bíró vidéki városban intelligens vevö körrel, 12 évi fennállás után, elkölözés miatt egy férfszabölzet szabad kézböl, azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4494

Olvasóink figyelmébe! „MIRIAM” Írta: Dr. KISS ARNOLD. vesprömi förböl. Remek nyelvezettel nökö számúra írott magyar nyelvű zsidó

Imádságos Könyv. ÁRA: Vásonkötésben 2 frt 50 kr. Bőrkötés 3 frt 50 kr. Bőrkötés, igen díszes csattal 6 frt. Csontutántató kötés 3 frt 50 kr. Elefántcsont kötés, igen díszes 6 frt. Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18. szám.

Huzás július 1-én 40.000 korona fönyvereménnyel. Megvételre ajánlok: 1 drb Osztrák vör.-kereszt sorsjegyet, 1 drb Olasz vör.-kereszt sorsjegyet, 1 drb Magyar vör.-kereszt sorsjegyet, 1 drb Bazillika-sorsjegyet és 3 drb Jösziv-sorsjegyet, 7 drb sorsjegyet, 36 havi 2 frt 63 kros részletfizetés mellett. A sorsjegyek egyözlöl jätékelozat a vélet napjától a vevö évlöl. A részletfizetés postabözetöl lejárattal, postadíjmentesen történetek. Kötésdíj 5 frt 26 kntak beklölös ellen Ártásmutatam a vevöknek az eredeti részletveket 3 nyugvátöl, tehát egy részletnek 2 frt 63 kntak ingyen nyugvátázasával.

lfj. SCHÖN ÁRMIN bankháza Budapest, Erzsébet-körút 43. Alapított 1884-ben. 12 huzás évenként kb. 450.000 korona fönyvereménnyel. Ügyönök felvételnek.

Most jelent meg! Most jelent meg! Filléres könyvtár. Egy-egy kötet ára 25 kr.

Elbeszölések, tört. elbesz., mesék, regék, versek, fluknak és lednyöknak. A kötetek igen szépen, mutatósan vannak bekötve és egy tartalom, mint pedig kiállítási és ár tekintetében páratlanok a maguk nemében.

Szerkesztö: Pösa Lajos. 54. Gyarmathy Zsigáné Mari néni munkája. A remete. Két elbeszölés képekkel — 25 kr. 55. Sebök Zsigmond A kis mérnököl. Elbeszölés. 1 képpel — 25 kr.

56-57. Margitay Deszö Tílos a páva. Elbeszölés 1 képpel — 50 kr. 58. Kövér Ilma Kis lányok, nagy lányok. Elbeszölés — 25 kr.

59. Gauss Viktor A piros köpönyeg. Elbeszölés a magyar szabadságharcból. Sok képpel 25 kr. 60-61. Madarassy László Az amerikai önyvérdőben. Egy magyar fiú viszonzáságrá. Gyermekregényképekkel — 50 kr. 62. Pösa Lajos. Harangvirágok. Versek, regék, mesék 3 képpel 25 kr. 63. Barta Irén. Enyém, elbeszöl. 1 képpel 25 kr.

Minden kötet külön is kapható. — A gyjteményt folytatjuk. Megrendelésnél legolcsószöbb minden számról 25 frt, és 2 krt portóra postautalványon öflöre beküldeni, ebben az esetben bérmentve küldjük meg a rendelt példányokat. Husz kötetért 5 frt. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18.